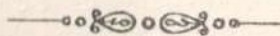

უზონთვო
დრამა ოთხ მოქმედებად

მოკმედი პირნი:

ხარტა იგნატიევნა ოგუდალოვა—საშუალო ასაკის ქვრივი, აცვია კობტად, მაგრამ გაბედულად, წლოვანების შეუფერებლად.

ლარისა დიმიტრიევნა—მისი გასათხოვარი ქალიშვილი. აცვია მდიდრულად, მაგრამ სადად.

მოკი პარმენი კნუროვი—უკანასკნელი დროის ფართო გაქანების საკმოსანი. ხანშიშესული, მარჯვე და მოხერხებული კაცი, დიდი ქონების პატრონი.

ვახილი დანილი ვოჟევატოვი—ძალიან ახალგაზრდა კაცი, მდიდარი სავაჭრო ფირმის ერთერთი წარმომადგენელი; ტანისამოსი ევროპული აცვია.

ხერგეი ხერგეი პარატოვი—ბრწყინვალე ბატონი, გემების მფლობელთაგანი. 30 წელს გადაცილებული.

იული კაპიტანი კარანდიშევი—ახალგაზრდა კაცი, ხელმოკლე მოხელე-ევფროსინია პოტაპოვნა—კარანდიშევის დეიდა. როზინზონი.

გავრილო—კლუბის მებუფეტე და ყავახანის პატრონი.

ივანე—ყავახანის მოსამსახურე.

ლაქია ოგუდალოვასი.

ილია—ბოშა.

ბოშა ქალები და მამაკაცები.

მოკმედება წარმოებს ჩვენს დროს¹ დიდ ქალაქ ბრიანოვში, ვოლგაზე.

მოკმედება პირველი

ვოლგის მაღალ სანაპიროზე ქალაქის ბულვარი. ყავახანა წინ პატარა მოედნით. მარჯვნივ აქტიორებისაგან—ყავახანაში შესასვლელი; მარცხნივ ხეები, სიღრმეში თუჯის მოაჯირი. მოაჯირს იქით გადასახედი ვოლგაზე.—სივრცეები, ტყეები, სოფლები. ყავახანის წინ მოედანზე მაგიდები და სკამები: ერთი სუფრა ყავახანის მახლობლად არის გაშლილი, ხოლო მეორე—მარცხნივ.

გამოსვლა 1-ლი

გავრილო ყავახანის კარებში დგას. ივანე დგამს მოედანზე ალაგებს

ივანე — ბულვარში კაცის ჭაჭანება არ არის.

გავრილო — უქმე დღე მუდამ ასეა. ძველებურად ვცხოვრობთ: გვიანი წირვის შემდეგ შჩი და ნამცხვარი, ხოლო პურ-მარილის შემდეგ, — შეიდი საათის დასვენება.

ივანე — შეილის კი არა! სამი-ოთხი საათის. კარგი წესია.

გავრილო — მერე, საღამოს ლოცვისთვის გაიღვიძებენ. გულს ჯავრი სანამ არ შემოეყრებათ, ჩაის სმას განაგრძობენ.

ივანე — ჯავრის შემოყრამდე? რა არის აქ საჯავრელი?

გავრილო — აბა სცადე და სამოვარს ახლოს მიუჯექი, ორი-სამი საათის განმავლობაში მდულარე ხუხე და მაშინ ნახავ, ოფლის წურვის შემდეგ გულს პირველი ჯავრი რომ შემოგაწევა... დაღვევენ ჩაის, გამოვლენ ბულვარში, ცოტას არის მაინც რომ ამოისუნთქონ, გაინაფარდონ. ახლა სუფთა ხალხი სეირნობს, აგერ მოკი პარმენი კნუროვიც გამოსულა.

ივანე — ყოველ დილა: ბულვარს ლაჯებით ეგრე ზომავს, ბოლთასა სცემს იმნაირად, თითქოს ვინმესთან პირობა დაედოს. ერთი მაცოდინა, თავს რისთვის იწუხებს ნეტავ?

გავრილო — მოციონისთვის.

ივანე — მოციონი რიდასთვისაა?

¹ „ჩვენ დროს“ ანტრავსკის დრო იგ უღისხმება. (წთარგმნელი).

გავრილო — მადისთვის, მადის მოსაყვანად. მადა კი სადილისთვის სჭირდება. მერე რა სადილები აქვს, რომ იცოდეს! უმოციონოდ ვგეთ სადილს ვინ მოერევა.

ივანე — რათ არის მუდამ ასე გაჩუმებული?

გავრილო — „გაჩუმებული“! სულელო... მაშ რა ქნას, როცა მილიონებით ყელამდე ავსებულა. ვის ელაპარაკოს? ქალაქში ორიოდ ადამიანი თუ იქნება და მათთან საუბრობს. სხვა არავინ არის. ჰოდა, ისიც ჩუმად არის. აკი იმიტომაც ხდება, რომ აქ დიდხნით ვერ ძლებს. სულ ვერ გაძლებდა, საქმეები რომ არა. საბაასოდ კი მოსკოვს მიდის, პეტერბურგს, საზღვარგარეთ, გასაქანს იქ პოულობს.

ივანე — აგერ ვასილი დანილიჩიც დაღმართზე დაეშვა. განა ეგ მდიდარი არ არის, მაგრამ ჩუმად როდია.

გავრილო — ვასილი დანილიჩი ჯერ ახალგაზრდაა, სულ-მოკლე, თავისი მდგომარეობა ჯერ ვერც შეუგნია. ხანში რომ შევა, ეგეც კერპად იქცევა.

(მარცხნიდან კნუროვი შემოდის, ივანესა და გავრილოს საღამს ყურადღებას არ აქცევს, სუფრას მიუჯდება, ჯიბიდან ფრანგულ გახეთს ამოიღებს და კითხულობს. მარჯვნიდან ვოჟევატოვი შემოდის).

გამოსვლა მე-2

კნუროვი, ვოჟევატოვი, გავრილო და ივანე

ვოჟევატოვი — (თავს მოკრძალებით უკრავს). მოკი პარმენიჩ, მაქვს პატივი მოგესალმეთ.

კნუროვი — ა, ვასილი დანილიჩი! (ხელს ართმევს). საიდან?

ვოჟევატოვი — ნავსადგურიდან. (ჯდება. გავრილო უახლოვდება).

კნუროვი — ვინმეს დახედით?

ვოჟევატოვი — დახვდი, მაგრამ ვერ შევხვდი. სერგეი სერგეიჩ პარატოვისაგან გუშინ დეპეშა მივიღე. მისგან გემს ვყიდულობ.

გავრილო — „მერცხალს“ ხომ არა, ვასილი დანილიჩი?

ვოჟევატოვი — ჰო, „მერცხალს“. მერე რა იყო?

გავრილო — მკვირცხლად დაჭკრის, მძლავრი გემია.

ვოჟევატოვი — ჰოდა, სერგეი სერგეიჩმა მომატყუა, — არ ჩამოვიდა.

გავრილო — თქვენ მას „თვითმფრენით“ ელოდებით და, ვინ იცის, იქნებ ისინი თავის საკუთარ „მერცხლით“ ჩამობრძანდნენ.

ივანე — ხედავთ, ვასილი დანილიჩი, აგერ ზემოდან კიდე მოჭკრის რალაცა გემი.

ვოჟევატოვი — ეჰ, ვინ მოთვლის რამდენი გემი დაჭკრის ვოლგაზე!

ივანე — სერგეი სერგეიჩი უნდა ბრძანდებოდეს.

ვოჟევატოვი — შენა გგონია?

ივანე — დიახ, ისინი უნდა იყვნენ... გარსაცმით „მერცხალს“ ვინ არ იცნობს.

ვოჟევატოვი — შვიდ ვერსზე გარსაცმს რას გაარჩევ.

ივანე — რატომაც არა! მისი გარჩევა ათი ვერსის მანძილზეც შეიძლება... მერე და მთელი სისწრაფით მოექანება, ხედვე ეტყობა, რომ პატრონი მოჰყავს.

ვოჟევატოვი — შორს არის?

ივანე — კუნძულს გამოსცდა. მოექანება, და როგორ მოექანება!

გავრილო — შენ ამბობ, რომ მოექანება?

ივანე — დიახ, მოექანება. საკვირველია, „თვითმფრენზე“ სწრაფად მოჭკრის.

გავრილო — დიახ, ისინი მობრძანდებიან.

ვოჟევატოვი — (ივანეს). როცა ნავსადგურს მოადგნენ, მოგვახსენე.

ივანე — მესმის... ალბათ ზარბაზანსაც გაისვრიან.

გავრილო — აუცილებლად.

ვოჟევატოვი — რომელ ზარბაზანს? რა ზარბაზანს?

გავრილო — მათ ხომ ვოლგაზე კარჭაპები ღუზით უდგათ.

ვოჟევატოვი — ვიცი.

გავრილო — ჰოდა, კარჭაპზე ზარბაზანი დგას. როცა სერგეი სერგეიჩს ხედებიან, ან აცილებენ, გაისვრიან. (ყავაზანის იქით გაიხედავს). აგერ კალასკაც! მათთან მიდის. ეს ჩირკოვის კალასკა გახლავთ. სჩანს ჩირკოვს შეატყობინეს, რომ მობრძანდებიან. კოფოზე თვითონ ჩირკოვი ზის, იმათ პატივსაცემად.

ვოქევატოვი — რა იცი, რომ იმათ პატივსაცემად?

გავრილო — ოთხი იორლა, ისიც მწკრივად, რა თქმა უნდა, მათ პატივსაცემად... ჩირკოვი სხვისთვის ვიღასთვის დაამწკრივებდა ასეთ ოთხეულს? კაცი თვალს ვერ გაუსწორებს. ნამდვილი ლომებია... ლაგამი ძლივს აოკებს! რა მოსართავეები, რა მოკაზმულობა, ესეც იმათთვის არის, მათ პატივსაცემად.

ივანე — ჩირკოვს კოფოზე ბოშაც უზის, სადღესასწაულო კაზაკინით გამოწყობილი. ტყავის ქამარიც ისე შემოუჭვრია, გეგონება წელში გადაწყდებო.

გავრილო — ყოველივე ეს იმათ პატივსაცემად არის მოწყობილი. სხვა არავინ არის ისეთი, რომ ასეთი ოთხეულით შემბმულ ეტლში ჩაბრძანდეს. იმათთვისაა!

კნუროვი — უნდა ითქვას, რომ შნოიანად, ლაზათით ცხოვრობს პარატოვი.

ვოქევატოვი — თქვენ სხვა რამ თქვით, თორემ ლაზათი იმას არ აკლია?

კნუროვი — გემს იაფად ყიდულობთ?

ვოქევატოვი — იაფად, მოკი პარმენი!

კნუროვი — დიახ, გასაგებია, თორემ ისე, — რა ანგარიშია მისი ყიდვა. ნეტავ რათ ყიდის?

ვოქევატოვი — ეტყობა, ხეირს ვერ ხედავს.

კნუროვი — რა თქმა უნდა, გემი რა მაგისი საქმეა. ბატონკაცური საქმე არ არის. აი თქვენ ხეირს უსათუოდ ნახავთ, იაფად თუ შეიძენთ.

ვოქევატოვი — ჩვენთვის მისწრებაა. ქვევით, მდინარეზე, საქონელი ბლომად გვიწყვია.

კნუროვი — ფული ხომ არ დასჭირდა?.. ცოტა მფლანგავია.

ვოქევატოვი — ეგ მისი საქმეა, ფული მისთვის მზად გვაქვს.

კნუროვი — დიახ, ფულით საქმის გაკეთება შეიძლება. (დამილით). კარგია მისთვის, ვასილი დანილიჩ, ვისაც ფული ბლომად აქვს.

ვოქევატოვი — რასაკვირველია, ცუდი არ არის! ეს თქვენც კარგად მოგეხსენებათ, კარგად იცით, მოკი პარმენი.

კნუროვი — ვიცი, ვასილი დანილიჩ, ვიცი.

ვოქევატოვი — რამე დავლიოთ, ცივ-ცივი, მოკი პარმენი!

კნუროვი — რას ამბობთ, დილით? ჯერ არც კი მისაუზმია...

ვოქევატოვი — არაფერია. ერთი ინგლისელი, — ფაბრიკის დირექტორია, — მეუბნებოდა, რომ სურდოსათვის შამპანური უზმოზე მისწრებააო. მე კი გუშინ ცოტა გავცივდი.

კნუროვი — რანაირად? ასეთი თბილი დღეებია და...

ვოქევატოვი — ჰოდა, სწორედ იმიტომაც გავცივდი: ძალზე ცივი მოგვართვეს.

კნუროვი — აბა რა არის ამაში კარგი; ხალხი დაინახავს და იტყვის: რა ამბავია, დილაადრიან შამპანურს სვამენო.

ვოქევატოვი — მაშ, ხალხმა ცუდი რამ რომ არ თქვას, ჩაი დავლიოთ.

კნუროვი — ჩაი სხვა საქმეა.

ვოქევატოვი — (გავრილოს). გავრილო, ჩაი მოგვიტანე, ჩემი ჩაისა, გესმის?.. „ჩემი“!

გავრილო — მესმის. (მიდის).

კნუროვი — თქვენ რა? განსაკუთრებულ რამეს ხომ არ სვამთ?

ვოქევატოვი — იმავე შამპანურს, მხოლოდ ჩაიდანში გადაიღებს და ლამბაქიან ქიქებს მოგვართმევს.

კნუროვი — კარგი მოთქმეა.

ვოქევატოვი — გაჭირვება ყველაფერს გასწავლის, მოკი პარმენი!

კნუროვი — მაშ მიდიხართ, რალა, პარიზს გამოფენაზე.

ვოქევატოვი — აი, გემს ვიყიდი, ქვევით საქონლისათვის გავისტუმრებ და კიდევ გავემგზავრები.

კნუროვი — მეც ამ დღეებში ავიყრები, უკვე მელიან.

(გავრილოს შემოაქვს ორი ჩაიანი და ორი ჭიკა ლამბაქით).

ვოჟევატოვი — (ასხამს შამპანურს). ახალი ამბავი თუ გა-
იგეთ, მოკი პარმენიჩ? ლარისა დიმიტრიევნა თხოვდება.

კნუროვი — როგორ თუ თხოვდება? რას ამბობთ? ვის
მიჰყვება?

ვოჟევატოვი — კარანდიშევს.

კნუროვი — რა სისულელეა! აი ფანტაზია! აბა, რას წარ-
მოადგენს კარანდიშევი? ის ხომ მისი შესაფერისი სულაც არ
არის, ვასილი დანილიჩ!

ვოჟევატოვი — რა ბრძანებაა, შესაფერი კი არა! მაგ-
რამ რას იზამ, სად არიან ახლა საქმროები? ის ხომ უმზით-
ვია.

კნუროვი — სწორედ უმზითვოები შოულობენ კარგ საქ-
მროს.

ვოჟევატოვი — ის დრო წავიდა. წინათ საქმროებიც
ბევრი იყო და უმზითვოებსაც ჰყოფნიდათ; ახლა საქმრო ყმაწ-
ვილკაცები თითზე ჩამოითვლებიან. რამდენიც მზითვია, იმ-
დენი საქმროა, ზედმეტი არ არის, — ჰოდა, უმზითვოებ-
საც ამიტომაც არა ზედებათ რა. ხარტა იგნატიევნა ქალს
კარანდიშევს გაატანდა, უკეთესი ვინმე რომ იყოს?

კნუროვი — მარჯვე დედაკაცია.

ვოჟევატოვი — მგონი რუსი არ უნდა იყოს.

კნუროვი — რატომ?

ვოჟევატოვი — მეტისმეტად მოხერხებული ქალია.

კნუროვი — მიკვირს ეს როგორ მოუვიდა. ოგუდალო-
ვები კარგი გვარის შვილი არიან და, ხედავთ, ქალს ვილაც
კარანდიშევს ატანს. დიახ, მის ქახრაკიანობას ეს სრულიად
არ შეჰფერის! მისი სახლი მუდამ სავსეა უცოლო მამაკაცე-
ბით!..

ვოჟევატოვი — მისვლით ყველა დადის მასთან, იქ
მუდამ მხიარულებაა: ქალიშვილიც ეშხიანია, უკრავს სხვადა-
სხვა საკრავებზე, მღერის, ქცევა თავისუფალი აქვს, — ჰოდა,
ყოველივე ეს ყველას იზიდავს... ცოლის შერთვა კი, მოუ-
ფიქრებლად არ იქნება.

კნუროვი — მერე ორი ხომ გაათხოვა?..

ვოჟევატოვი — გათხოვებით კი გაათხოვა, მაგრამ ერთი

იმათაც ვკითხოთ, ტკბილად ცხოვრობენ ქმართან თუ არა-
უფროსი ვილაც მთიელმა, კავკასიელმა თავადმა წაიყვანა, აი,
სერიი მაშინ იყო... დაინახა თუ არა, აცახცახდა, ატირდა
კიდეც. — ორი კვირა გვერდით უდგა, ხელი ხანჯალზე ედო
და თან თვალებს აბრიალებდა, ახლოს არავენ მიეკაროსო.
ბოლოს შეერთო და თან წაიყვანა; ამბობენ კავკასიამდე არც
ჩაუყვანია, იქნეულობის ნიადაგზე გზაშივე დაკლაო. მეორეც
ვილაც უცხოელს გაჰყვა. შემდეგ აღმოჩნდა, — უცხოელი კი
არა, თურმე შუღერი ყოფილა.

კნუროვი — ოგუდალოვამ ცუდად როდი ივარაუდა. შეძ-
ლება არ მაქვს, ვერც მზითვს გავამზადებ, — მაშ ვიცხოვრებ,
ქარს ყველას გავუღებო.

ვოჟევატოვი — თან მხიარულად უყვარს ცხოვრება; შეძ-
ლება კი ისე მცირე აქვს, რომ ასეთი ცხოვრებაც უჭირს.

კნუროვი — მაშ სახსარს საიდან შოულობს?

ვოჟევატოვი — საქმროები ხელს უმართავენ. ვისაც მისი
ქალი მოეწონება, ჯიბეც მზად უნდა ჰქონდეს... მერე სასი-
ძოს მზითვის ფულს გამართმევს და მზითვს კი ნუ მოჰკითხავ.

კნუროვი — ვფიქრობ, მართო საქმროები როდი იხარ-
ჯებიან. ვგონებ, არც თქვენ გიჯდებათ იაფად იქ სიარული.

ვოჟევატოვი — ეგ შე როდი გამაღარბებებს, მოკი პარმე-
ნიჩ! რას იზამ, სიამოვნებამ ხარჯი იცის, მუქთად არაფერი
არ იშოვება, მათთან ყოფნა კი სასიამოვნოა.

კნუროვი — ჭეშმარიტად რომ სასიამოვნოა. სრულ სიმარ-
თლეს ამბობთ.

ვოჟევატოვი — თქვენ კი, თითქოს, არასდროს არ და-
დინხართ.

კნუროვი — დიახ. რაღაც უხერხულად მიმაჩნია. იმათსა
ბევრი ვიგინდარა დადის, მერე შეგხვდებიან, თავს დაგიკრა-
ვენ, სალაპარაკოდ შემოგეჩრებიან. აი, თუნდაც კარანდიშევი,
აბა რა ჩემი ნაცნობია!

ვოჟევატოვი — დიახ, მათი სახლი მართლაც ბაზარს
ჰგავს.

კნუროვი — ჰოდა, განა სასიამოვნოა? ერთი ქათინაურე-
ბით ეტმასნება ლარისა დიმიტრიევნას, მეორე — ნაზი კურ-

კურით, ერთი სიტყვით, ყურთასმენა აღარ არის, არ გაცლიან რამე უთხრა. მისი ხშირად ნახვა პირისპირ, ხელშეუშლელად კი ერთობ სასიამოვნოა...

ვოჟევატოვი — ჰოდა, მისი შერთვაა საჭირო.

კნუროვი — შერთვა? ეგ ყველას როდი შეუძლია, ზოგი არც ისურვებს. აი მე, მაგალითად, ცოლიანი ვარ.

ვოჟევატოვი — რა გაეწყობა, მოკი პარმენიჩი, ყურძენი კარგია, მაგრამ ვაი რომ ვერ შეწყვდებით!

კნუროვი — თქვენ გგონიათ?

ვოჟევატოვი — ცხადია. იმ ჭკუის ადამიანები აღარ არსებობენ, რომ ცოლი ეგრე პარიარად შეიერთონ. ყოფილა შემთხვევა, მაგრამ როდი შემცდარან. ახლა სხვა რა გზა აქვთ, დეე კარანდიშევი იყოს, ოღონდ კი გათხოვდეს.

კნუროვი — კარგი იქნებოდა ეგეთ ქალიშვილთან ერთად პარიზს გასეირნება გამოფენაზე.

ვოჟევატოვი — დიახ, ურიგო არ იქნებოდა, მასთან ერთად გასეირნება უსათუოდ სასიამოვნო იქნებოდა. ზედავთ, როგორი გეგმები გქონიათ, მოკი პარმენიჩი!

კნუროვი — თქვენ, თქვენკი არ გქონიათ ეგეთი გეგმები?

ვოჟევატოვი — არა, მე ერთი უბრალო კაცი ვარ, მაგისტანა საქმეებისათვის ქალთან გამბედაობა შეკარგება. რა ვქნა, ეგრე აღმზარდეს... მოგეხსენებათ, მომეტებული ზნეობა, პატრიარქალობა.

კნუროვი — ერთი თქვენც ამბობთ რაღა! თქვენ ჩემზე მეტი შესაძლებლობა გაქვთ: ახალგაზრდობა დიდი რამ არის. მერე არც ფულს დაინანებთ; გემს იაფად ყიდულობთ, ჰოდა, მოგებიდან რამეს გაიღებდით. ოღონდ „მერცხალზე“ იაფი ეგ საქმე მაინც არ დაგიჯდებოდათ.

ვოჟევატოვი — ყველა საქონელს თავისი ფასი აქვს, მოკი პარმენიჩი. მართალია, ახალგაზრდა ვარ, მაგრამ ანგარიში როდი მემსლება, ზედმეტს არასოდეს არ გადავაცოლებ.

კნუროვი — ნუ იქაღით! თქვენს წლოვანებაში სიყვარული აღვილი რამ არის და მაშინ ანგარიშიც დაგავიწყდებათ.

ვოჟევატოვი — არა, მოკი პარმენიჩი, ჩემ თავს მაგაებს როგორღაც ვერ ვამჩნევ.

კნუროვი — რას?

ვოჟევატოვი — რას და იმას, რასაც სიყვარულს უწოდებენ.

კნუროვი — ერთობ საქები თვისებაა. თქვენგან უსათუოდ კარგი ვაჭარი გამოვა. მაგრამ მასთან სხვებზე უფრო მახლობელი მაინც ხართ.

ვოჟევატოვი — მერე და რაში გამოიხატება ეგ ჩემი სიახლოვე? დედის უზუმრად ხანდახან ზედმეტ ქიქა შამპანურს თუ დაეფსხამ, სიმღერას ვასწავლი, ანდა ისეთ რომანს თუ მიეფუტან, რომლის კითხვაც ქალიშვილებს აკრძალული აქვთ.

კნუროვი — ნელ-ნელა ხრწნით, არა?

ვოჟევატოვი — მერე მე რა! თავს ძალათ ხომ არ ვახვევ. მისი ზნეობა მე რაში მედარდება, მე ხომ მეურვე არ ვარ მისი.

კნუროვი — საკვირველია, ნუთუ ლარისა დიმიტრიენას კარანდიშევის გარდა საქმროები არა ჰყოლია?

ვოჟევატოვი — ჰყავდა მაგრამ, დციით, ძალზე უბრალო ადამიანია.

კნუროვი — როგორ თუ უბრალო? ესე იგი, სულელი?

ვოჟევატოვი — არა, სულელი კი არა, მაგრამ ეშმაკობა აქვს. დედის როდი ჰგავს. ის ეშმაკია და პირფერი, ეს კი — არც იღლებს, არც დაიღლებს, პირდაპირ იტყვის იმას, რის თქმაც არ შეიძლება.

კნუროვი — ესე იგი, სიმაართლეს?

ვოჟევატოვი — დიახ, სიმაართლეს. უმზითოვებისათვის კი ეს ხელსაყრელი როდია. თუ ვინმე მოეწონა, არ დამალავს. აგერ სერგეი სერგეიჩი პარატოვი, შარშან აქ გამოჩნდა თუ არა, თვალს ვეღარ აშორებდა, მისი ცქერით ვეღარ ძღებოდა. იმანაც ორ თვეს იარა, იარა და ყველა საქმროები დააფრთხო, მერე უცებ უგზო-უგვლოდ გადაიკარგა.

კნუროვი — მაინც რა დაემართა?

ვოჟევატოვი — ვინ იცის; ერთი ახირებული კაცია. მაგას კი, ოი, როგორ უყვარდა, დარდით კინალამ მოკვდა. დიდად მგრძნობიერი ქალია. (იგინის). უკან გამოედევნა, მაგრამ დედამ პირველ სადგურიდანვე დააბრუნა.

კნუროვი — პარატოვს შემდეგ მას საქმრო აღარ ჰყოლია?
ვოჟევატოვი — ორიოდე, ვილაც ქარებიანი მოხუცი და
ვილაც თავადის გამდიდრებული მოურავი, სულ მუდამ მთვრა-
ლი და გაღეშილი. ლარისას მათთვის არ სცხელოდა, მაგ-
რამ რა ექნა, უნდა ეთვალთმაქცნა, — დედამ ასე უბრძანა.

კნუროვი — ერთი სიტყვით, მისი მდგომარეობა არც თუ
ისე სახარბიელოა.

ვოჟევატოვი — დიახ, სასაცილოცაა. ხანდახან თვალთ
ცრემლი მოადგება, გული სატირლად ამოუჯდება, მაგრამ
დედა უბრძანებს რომ გაიღიმოს... მერე ეს მოღარეც გამოჩ-
ნდა, რომ იცოდეთ, როგორ ფანტავდა ფულებს, ყელამდის
ჩაფლა ხარბი იგნატიენა, ირგვლივ ყველა ჩამოაშორა. მაგ-
რამ პარბაში დიდხანს არ დასცალდა; მაგათ სახლშივე და-
აპატიმრეს. ერთი აურხაური ატყდა. (ივინის). ოგუდალოვებს
მთელი თვე თავი გარეთ არ გამოუყვიათ და აქ კი ლარისამ
გადაქრით უთხრა დედას: კმარა ამდენი სირცხვილიო; პირ-
ველსავე საქმროს, ღარიბი იქნება თუ მდიდარი, ცოლად
გაყვები, არჩევანს აღარ დავიწყებო. კარანდიშევიც, — სად
იყო და სად არა, სწორედ ამ დროს გამოჩნდა და ხელიც
სთხოვა.

კნუროვი — მაინც საიდან გამოტყვრა ეს ვილაც კარან-
დიშევი?

ვოჟევატოვი — კარგახანია რაც მაგათსა ტრიანებს, —
სამი წელიწადი მაინც იქნება. გაგდებით სახლიდან არ გაუგ-
დიათ, მაგრამ არც პატივს სცემდნენ. ეს ამბავი რომ დატრიან-
და, არც ერთი მდიდარი საქმრო მაშინ არ ჩანდა. იმიტომაც
ითმენდნენ, ცალკე პატივობდნენ, რომ სახლი სულ მთლად
არ დაცარიელდებოდა. მდიდარი ვინმე თუ გამოჩნდებოდა,
უნდა გეცქირათ კარანდიშევისათვის, სწორედ რომ საცოდაო-
ბას წარმოადგენდა, — ხმასაც არ სცემდნენ, ზედაც არ უყურებდ-
ნენ, ის კი ველური თვალებით, უსასოო კაცის გამომეტყველებით
კუთხეში იჯდა. ერთხელ თავის მოკვლაც კი დააპირა, მაგ-
რამ არაფერი გამოუვიდა, ყველა გააცინა... აი, კიდევ ერთი
სასაცილო ამბავი: ჯერ კიდევ პარატოვის დროს მასკარადი
გამართეს. კარანდიშევის ავაზაკის ტანისამოსი ეცვა, ხელში

ცული ეპირა, ყველას ველური თვალებით შესტეროდა, განსა-
კუთრებით სერგეი სერგეიჩს.

კნუროვი — მერე?

ვოჟევატოვი — ცული წართვეს, ტანისამოსის გამოც-
ვლი უბრძანეს, ან არა და აქედან მიბრძანდით.

კნუროვი — როგორც სჩანს, ერთგულებისთვის დაუჯილ-
ლოვებით. უნდა ვიფიქროთ, რომ გახარებული დარჩებოდა.

ვოჟევატოვი — მერე და როგორი გახარებული, სახე
უბრწყინავს. სასაცილოა სწორედ, თან უცნაურიც. ჯობდა
სახქაროდ შეერთო და თავის მამულს დაბრუნებოდა, იქ ყო-
ფილიყო სანამ ეს მითქმა-მოთქმა შესწყდებოდა. ოგუდალო-
ვებსაც ეს უნდოდათ; ეგ კი ლარისას ბულვარში დაათრევს,
ხელი-ხელ გაყრილი დაჰყავს და თან თავი მილდა ისე აუშვე-
რია, გეგონება, ეს არის ვინმეს დაეჯახებაო. სათვალეც გაუკეთე-
ხია, არ ვიცი რისთვის, აქამდე არასოდეს არ უხმარია. სალამის
დროს თავს ძლივს აკანტურებს; და მერე როგორი კილოთი
ლაპარაკობს! უწინ ვერც შეამჩნევდი იყო თუ არა ამ ქვეყა-
ნაზე, ახლა კი „მე“ და „მეს“, „მე მინდას“, „მე მსურს“ გაი-
ძახის.

კნუროვი — როგორც რუსმა მუჟიკმა იცის, არა? ის რო-
დი ჰყოფნის, რომ მთვრალია, უნდა გაიპრანჭოს კიდევაც, უნდა
რომ ყველამ შეამჩნიოს, ერთი შემხედეთ ვინა ვარო. გაიპრან-
ჭება, მიბერტყავენ ერთი-ორჯერ და მერე? მერე კმაყოფილი
წავა დასაძინებლად.

ვოჟევატოვი — დიახ, მეც ეგრე მგონია, ვფიქრობ კარან-
დიშევი მაგას ვერ ასცდება.

კნუროვი — საწყალი ქალი. ვინ იცის, როგორ იტანჯება
ისის შემყურე.

ვოჟევატოვი — ახლა ბინის მოწყობაც გადასწყვიტა. ვერ
წარმოიდგენთ რა უცნაურობა წამოიწყო. კაბინეტში რაღაც
გროშიანი ხალიჩა ჩამოკიდა, ზედ ხანჯლები და ტულის დაძ-
ბიჩებიც მოაკიდა; მონადირე მაინც იყოს! თავის დღეში თოფი
ხელში არ სჭერია. მიგათრევს შინ, რომ შეგახედოს; თუ არ
აქე, — ეწყინება. ძალზე თავმოყვარეა და თან შურიანი. ახლა
ცხენი გამოიწერა სოფლიდან, რაღაც დავარდნილი და ამ-
12. აღ. ისტროვსკი.

ლაყი. მეეტლეც ვილაც ჯუჯა ჰყავს, მაგრამ ტანთ სრული
კაცის საშოსი აცვია. და დაჰყავს ამ აქლემით ლარისა დიმიტ-
რიენა სასეირნოდ; თვითონ კი ისე ამყავდ ზის და იბღინებდა,
თითქო ეტლში ათასმანეთიანი იორლა ცხენი ებას. ბულვარზე
რომ გამოვა, „გოროდოვოის“ ხმაშალა უყვირის: „უბრძანე მო-
მართვან ჩემი ეკიპაჟი!“ ჰოდა, უახლოვდება ეს „ეკიპაჟი“ თა-
ვისი მუსიკით: ყველა ხრახნები და ქანჩები უღრიალებენ, ზამ-
ბარები ცოცხლებივით ლაცლაცებენ.

ქნუროვი — მებრალეა საწყალი ლარისა დიმიტრიენა,
მებრალეა...

გოქევატოვი — რა დაგემართათ, ამ ბოლო დროს როგორ-
ღაც ძალზე შემბრალე გახდით?

ქნუროვი — როგორ, განა ვერ ხედავთ, რომ ეგ ქალი
ფუფუნებისათვის არის გაჩენილი, რომ იგი ძვირფასი ბრი-
ლიანტია, რომელიც ძვირფას ჩარჩოს მოითხოვს?

გოქევატოვი — და კარგ ოქრომქედელსაც.

ქნუროვი — სწორია, სრული სიმართლე ბრძანეთ. ოქრო-
მქედელი უბრალო ხელოსანი როდია, ის ნამდვილი მხატვარი,
ხელოვანი უნდა იყოს. ღარიბ-ღატაკ და ამასთანავე სულელ
ქმართან ის ან დაიღუპება, გაიხრწნება, ან ბანალურ არსებად
იქცევა.

გოქევატოვი — მე ვფიქრობ, რომ ის სულ მალე მია-
ტოვებს თავის საქმროს. ჯერ მკვდარივით არის. რა წამს
მოჯობინდება და თავის ქმარს დაკვირვებით დააცქერდება,
მიხვდება რასაც წარმოადგენს იგი... (ჩუმად). აი ისინიც ხსე-
ნებაზე.

(შემოდინ კარანდიშევი, ოგუდალოვა, ლარისა. გოქევა-
ტოვი ადგება, თავს უკრავს. ქნუროვი გახეთს აიღებს).

ბამოსვლა გვ-ვ

ქნუროვი, გოქევატოვი, კარანდიშევი, ოგუდალოვა;
ლარისა სიღრმეში მესერთან მერსზე ჯდება და კოვრითთ ვოლგას
გაჰყურებს. გავრილო, ივანე

ოგუდალოვა — (მაგიდას უახლოვდება). გამარჯობათ, ბა-
ტონებო! (კარანდიშევი თან ახლავს, გოქევატოვი ხელს ართმევს ოგუდა-

ლოვას და კარანდიშევეს. ქნუროვი ჩუმად აუდგომლად ართმევს ხელს ოგუ-
დალოვას და თავს ოდნავ უკრავს კარანდიშევეს. ისევ გახეთის კითხვას
განაგრძობს).

გოქევატოვი — დაბრძანდით, ხარიტა იგნატიენა, მოი-
დეთ მოწყალება! (სკამს მიაწოდებს. ოგუდალოვა ჯდება). ჩაის ხომ
არ გვიბრძანებთ? (კარანდიშევი მოშორებით ჯდება).

ოგუდალოვა — შეიძლება, ერთ ფინჯანს დავლევ.

გოქევატოვი — ივან, მოართვი ერთი ფინჯანი ჩაი და
მისში მდულარე ჩაგვიმატე.

(ივანე ჩაიდანს აიღებს და გადის).

კარანდიშევი — რა უცნაური ფანტაზიაა ამ დროს
ჩაის სმა, საკვირველია.

გოქევატოვი — წყურვილი მაწუხებს, იული კაპიტონიჩ,
და რა დავლიო თვითონაც არ ვიცი. თუ მიჩვევთ რასმე,
მადლობელი დავგრძობთ.

კარანდიშევი — (სათს უყურებს). ახლა შეადგეა, შეიძ-
ლება ერთი ჭიქა არაყი, თან კატლეტიც მიირთვათ და მერე
ერთი ჭიქა კარგი ღვინო დააყოლოთ, — მე მუდამ ასე ვსა-
უხმობ.

გოქევატოვი — (ოგუდალოვას). აი, ცხოვრებაც ამას ჰქვია,
ხარიტა იგნატიენა! სწორედ გითხრათ, კაცს შეშურდება!
(კარანდიშევის). ნეტავ ერთ დღეს მაინც მაცხოვრა თქვენებურად!
არაყსა და ღვინოს გადაეკრავდი! მაგრამ ჩვენ ეგ როდი გა-
მოგვადგება, გონს ვერ დაეკარგავთ. თქვენთვის ყველაფერი
დასაშვებია, თქვენ კაპიტალი არ გაგეფლანგებათ, იმიტომ
რომ ის არა გაქვთ. ჩვენ კი ასეთი მწარე ხვედრი გვარგუნა ბედ-
მა. ჩვენი საქმე ძალზე ვრცელია, ასე რომ გონიერების დაკარგვა
ჩვენთვის არ შეიძლება. (ივანეს ჩაიდანს და ფინჯანი მოაქვს). ინე-
ბეთ, ხარიტა იგნატიენა. (დაუსხამს და მიაწოდებს). ჩაისაც
ცოცხ ვსვამ, ხალხმა რომ არ თქვას, მაგარ სასმელებს ეძა-
ლებათ.

ოგუდალოვა — ჩაი ცივია, ვასია, მაგრამ მაგარი დაგისხამს!

გოქევატოვი — ეგ არაფერი, მიირთვით! დამავალეთ!
მაერზე კაცს როდი სწყენს.

კარანდიშევი — (ივანეს). დღეს ჩემთან მოდი, სადილზე
მოემგისახურე.

ივანე — მესმის, იული კაპიტონი!

კარანდიშევი — ოლონდ იცი რა, ძმობილო, ტანთ უფრო სუფთად ჩაიცივი.

ივანე — რა თქმა უნდა, ფრაკი; განა არ გვესმის.

კარანდიშევი — იცით რა, ვასილი დანილიჩ, დღეს სადლილად დამეპატიეთ.

ვოჟევატოვი — დიდად გმადლობთ... ფრაკით ხომ არ მიბრძანებთ?

კარანდიშევი — როგორც გენებოთ. ნუ მოგერიდებთ. თუმცა მანდილოსნებიც იქნებიან.

ვოჟევატოვი — (თავს უკრავს). მესმის! იმედი მაქვს თავს არ შევირცხვენ.

კარანდიშევი — (მიდის კნუროვთან). მოკი პარმენიჩ, დღეს სადილს ჩემთან ხომ არ მიირთმევთ?

კნუროვი — (გაკვირვებით შეათვალიერებს). თქვენთან?

ოგუდალოვა — მოკი პარმენიჩ, სულერთია, ვითომც ჩემთან ყოფილხართ! სადილი ლარისას ხათრით იმართება.

კნუროვი — მაშ თქვენ მპატიებთ? ძალიან კარგი, მოვალ.

კარანდიშევი — მაშ, იმედი მექნება.

კნუროვი — რაკი ვთქვი, მოვალ. (გაზეთს კითხულობს).

ოგუდალოვა — იული კაპიტონიჩ ჩემი სასიძოა. ჩემს ლარისას ვათხოვებ.

კნუროვი — (განაგრძობს კითხვას). ეგ თქვენი საქმეა.

კარანდიშევი — დიახ, მოკი პარმენიჩ, გაგზედე, რადგან მუდამ ცრურწმენაზე მაღლა ვიდექი... (კნუროვი გაზეთს სახეზე აიფარებს).

ვოჟევატოვი — (ოგუდალოვას). მოკი პარმენიჩი მეტად მკაცრი კაცია...

კარანდიშევი — (კნუროვს მოშორდება, ვოჟევატოვს). მე მინდა, რომ ლარისა დიმიტრიევნას ირგვლივ მხოლოდ რჩეული ხალხი ტრიალებდეს.

ვოჟევატოვი — მაშასადამე, მეც რჩეულ საზოგადოებას ვეკუთვნი, არა? გმადლობთ, ამას თქვენგან როდი ველოდი. (გაგრილობს). გავრილო, რამდენია ჩემზე ჩაისა?

გავრილო — ორი ულუფა მიირთვით, არა?

ვოჟევატოვი — დიახ, ორი ულუფა.

გავრილო — თქვენც კარგად მოგეხსენებათ, ვასილი დანილიჩ, პირველად ხომ არა ხართ... ცამეტი მანეთი გახლავთ!..

ვოჟევატოვი — ჰოდა, ეგრე თქვი. მე მეგონა, რომ გაიფლდა.

გავრილო — ვითომ და რატომ გაიფლდებოდა? ფულის კურსი, ბაჟი.. რა ბრძანება!

ვოჟევატოვი — მერე როდი გეკამათები, რას ჩამაცივდი! მიიღე ფული და მომშორდი! (ფულს აწოდებს).

კარანდიშევი — რაში იღებს ამდენ ფულს, არ მესმის.

გავრილო — ზოგისთვის ძვირია, ზოგისთვის არა... თქვენ ასეთ ჩაის არ მიირთმევთ...

ოგუდალოვა — (პარანდიშევის). მოიცათ, ისეთ რამეში ნუ ერეებით, რაც თქვენი საქმე არ არის.

ივანე — ვასილი დანილიჩ, „მერცხალი“ გვიახლოვდება.

ვოჟევატოვი — მოკი პარმენიჩ, „მერცხალი“ გვიახლოვდება, გნებავთ შეგხედოთ? ძირს ნუ ჩავალთ, აქედან გადავხედოთ.

კნუროვი — წავიდეთ, ვნახოთ. საყურადღებოა. (დგება).

ოგუდალოვა — ვასია, მე შენი ეტლით წავალ.

ვოჟევატოვი — წაბრძანდით, ოლონდ უკან მალე დააბრუნეთ! (უახლოვდება ლარისას და ჩუმად ესაუბრება).

ოგუდალოვა — (კნუროვს მიუახლოვდება). მოკი პარმენიჩ, ქორწილი გვინდა გადავიხადოთ და არ დაიჯერებთ, რა დავიღობა რამ ყოფილა...

კნუროვი — დიახ...

ოგუდალოვა — წარმოიდგინეთ, ისეთი ხარჯები, სრული-იდაც რომ არ მოველოდი, თავს უცებ დაგვატყდა... ხვალ ლარისას დაბადების დღეა, მინდოდა რამე მერუჭებინა...

კნუროვი — კეთილი, შემოვივლი. (ოგუდალოვა მიდის).

ლარისა — (ვოჟევატოვს). ნახვამდის, ვასია!

(ვოჟევატოვი და კნუროვი გადიან. ლარისა კარანდიშევის უახლოვდება).

გამოსვლა მე-4

კარანდიშევი და ლარისა

ლარისა — იცით, ახლა ვოლგის გაღმა ნაპირებს გავყურებდი; რა მშვენიერებაა იქ, მეორე მხარეს! ჩქარა წავიდეთ სოფელში!

კარანდიშევი — ვოლგის გაღმა იყურებოდით? რას გე-
ლაპარაკებოდათ ვოჟევატოვი?

ლარისა — არაფერს, ისე, უბრალო რამეს. რომ იცოდეთ,
როგორ მიზიდავს ვოლგის გაღმა ნაპირი, ტყე... (დაფიქრებული).
წავიდეთ, წავიდეთ აქედან!

კარანდიშევი — მაინც... ყოველივე ეს მაინც უცნაურია!
რა უნდა ჰქონოდა მას თქვენთან საჩუქათოდ სალაპარაკო?

ლარისა — ეჰ, ერთი თქვენც! რაზედაც უნდა ელაპარაკა,
თქვენი რა საქმეა?

კარანდიშევი — თქვენ მას ვასიას ეძახით. ვერ გამი-
გია ეს მოურიდებლობა ახალგაზრდა კაცთან.

ლარისა — ბავშვობიდანვე ვიცნობთ ერთმანეთს; ჯერ ისევ
პატარანი ერთად ვთამაშობდით; ჰოდა, მას აქეთ შევეჩვიე.

კარანდიშევი — ეგ თქვენი ძველი ჩვეულებები უნდა გადა-
ივიწყოთ. რა გაქვთ საერთო იმ ქარაფშუტა და სულელ ბიჭ-
თან? არ შეიძლება იმისი მოთმენა, რაც თქვენთან აქამდე
ხდებოდა.

ლარისა — (შეურაცხყოფილი). ჩვენ ხომ არაფერი ცუდი არ
ჩაგვიდენია. რა ჩავიდინეთ საძრახისი?

კარანდიშევი — რა და ბოშათა გუნდი გყავდათ, აი რა
იყო საძრახისი. (ლარისა ცრემლებს იწმენდა). გეწყინათ, გეთაყვა?

ლარისა — რა გაეწყობა. დიახს, თუნდ ეგრეც იყო, ბო-
შათა გუნდი გყავდა. მათ მხიარულება მაინც მოიტანეს. თქვენ
კი რა შეგიძლიათ მომიტანოთ იმ ბოშებზე უკეთესი?

კარანდიშევი — ოღონდაც, ოღონდაც, რაღა თქმა უნდა!

ლარისა — რაა, რომ მუდამ მაგ ბოშათა ამბავს მაყუდდებით?
ეგეთი ცხოვრება მე კი მომწონს? ნაბრძანები მქონდა, ჩემს დედი-
კოს ასე უნდოდა; მაშასადამე, ამგვარ ცხოვრებას ძალაუნებურად
უნდა შეეგუებოდით... და ყოველ წუთს იმის გადმოკვრა, რომ
ბოშათა გუნდში დროს ვატარებდი, სისულელეა ანდა უღმობე-
ლობა. მე რომ სიმშვიდეს, განმარტობებს არ ვეძებდე, ხალხისა-
გან გაქცევა რომ არ მინდოდა, განა თქვენ ცოლად გამოგ-
ყვებოდით? მაშ იცოდეთ, ჩემი არჩევანი თქვენს ღირსე-
ბებს არ მიაწეროთ. თქვენს ღირსებებს მე ჯერ ვერ ვხე-
დავ, ჯერ კიდევ ვცდილობ შეგიყვაროთ; მე უბრალო, ოჯა-
ხური ცხოვრება მინდა: თვალწინ იგი რაღაც სამოთხედ

შეხატება. თქვენც ხედავთ, რომ მე ახლა გზაჯვარედინზე ვდგე-
ვარ და მხარი მომეცით. მე განხიზვევა მინდა, თანაგრძნობა
მინდა, მომეპყარით სათუთად, ალერსიანად და ამ წუთებს ხე-
ლიდან ნუ გაუშვებთ.

კარანდიშევი — ლარისა დიმიტრიევნა, მე თქვენი განა-
წყენება სულაც არ მინდოდა. ეს მე ისე ვთქვი.

ლარისა — რას ნიშნავს „ისე“, ე. ი. დაუფიქრებლად;
ნუთუ არ გესმით, რომ ეგ თქვენი სიტყვები შეურაცხყოფას
მაყენებენ?

კარანდიშევი — რასაკვირველია თქვენი შეურაცხყოფა
მე აზრდაც არ მომსვლია.

ლარისა — მით უარესი. უნდა დაუფიქრდეთ, რასაც ლა-
პარაკობთ. სხვებთან ილაყბეთ, თუ ეს თქვენ ასე მოგწონთ,
ქემთან კი ფრთხილად ილაპარაკეთ. განა ვერ ხედავთ, რომ
ჩემი მდგომარეობა მეტად მძიმეა. ყოველ სიტყვას, რომელსაც
ვამბობ, ან მესმის, — მძაფრად განვიცდი. უნდა იცოდეთ, რომ
მე მეტად მგრძნობიერი ვაგხდები.

კარანდიშევი — ამ შემთხვევაში, გთხოვთ მომიტევეთ.

ლარისა — ღვთის გულისათვის! მაგრამ შემდეგში ჯრთხი-
ლად იყავით! (ჩაფიქრდება). ბოშათა გუნდი... დიახს, სწორედ
რომ მართალია... მაგრამ, იმ გუნდშიც იყო კარგი და კეთილ-
შობილი ხალხი.

კარანდიშევი — მერე და ვინ არის ეგ კეთილშობილი
ხალხი? სერგეი სერგეიჩ პარატოვი ხომ არა?

ლარისა — არა! გთხოვთ, იმაზე ნუ ილაპარაკებთ.

კარანდიშევი — მერე და რატომ?

ლარისა — თქვენ მას არ იცნობთ და, თუნდაც იცნობდეთ,
მაინც... მომიტევეთ და თქვენ მას ვერ განსჯით.

კარანდიშევი — ადამიანს მისი საქციელის მიხედვით
განსჯიან. განა თქვენ კარგად მოგეცათ იგი?

ლარისა — ეს კი პირადად ჩემი საქმეა. მე თუ მეშინია
და მისი განსჯა ვერ გამიბედია, ვერც თქვენ მოგცემთ მისი
განსჯის უფლებას.

კარანდიშევი — ლარისა დიმიტრიევნა, გვედრებით,
მითხარით, ოღონდ გულწრფელად მითხარით.

ლარისა — რა გითხრათ?

კარანდიშევი — მითხარით, რით ვარ პარატოვზე უარესი?

ლარისა — ეჰ, დამეხსენით!

კარანდიშევი — რატომ, გეთაყვა?

ლარისა — არა, არა, რა საჭიროა შედარება!

კარანდიშევი — მე კი თქვენი აზრი მაინტერესებს.

ლარისა — ნუ მეკითხებით, არაა საჭირო!

კარანდიშევი — მაინც რატომ?

ლარისა — იმიტომ, რომ ეს შედარება თქვენთვის სასარგებლო არ იქნება. თქვენ — თქვენდა თავად გარკვეულ პიროვნებას წარმოადგენთ: კარგი, პატიოსანი კაცი ხართ, მაგრამ სერგეი სერგეიჩთან თქვენ ბევრს კარგავთ.

კარანდიშევი — ეგ ხომ ლიტონი სიტყვებია, ამას დამტკიცება უნდა. აბა კარგად განგვსაჯეთ.

ლარისა — ვის ედრებით? განა შეიძლება კაცის ეგეთი დაბრმავება?.. სერგეი სერგეიჩი მაშაკაცის იდეალია? გესმით თუ არა თქვენ რა არის იდეალი? შესაძლებელია მე, როგორც ახალგაზრდა და ჯერ კიდევ ცხოვრებაში გამოუცდელი, ვცდებოდე, მაგრამ ამ აზრის მაინც დავრჩები და ეს აზრი ჩემთან ერთად მოკვდება!

კარანდიშევი — არ მესმის, არ მესმის, რით არის იგი განსაკუთრებული; ვერაფერს, ვერაფერს ისეთს მასში ვერ ვხედავ; რალაც გამბედაობა, თავხედობა, უტიფრობაც... თუ მოინდონა კაცმა, ეგ ხომ ყველას შეუძლია.

ლარისა — მერე, იცით, ეგ როგორი გამბედაობაა?

კარანდიშევი — როგორი უნდა იყოს, რა არის აქ არაჩვეულებრივი? საკმარისია ადამიანმა მოისურვოს.

ლარისა — აი როგორი, ამის საბუთად ერთ შემთხვევას ვიხსენებთ: ერთმა კავკასიელმა ოფიცერმა, სერგეი სერგეიჩის ნაცნობმა, ამ ქალაქში გზად შემთხვევით შემოიარა, საუკეთესო მსროლელი იყო. ერთხელ, ჩვენთან რომ იყვნენ, სერგეი სერგეიჩი ეუბნება: „მე გავიგე, რომ თქვენ კარგი მსროლელი ყოფილხართ.“ დიახ, არა უჭირს-რა, — ამბობს ოფიცერი. სერგეი სერგეიჩი აძლევს დამბაჩას, იღვამს თავზე ჭიქას და მეორე ოთახში თორმეტი ნაბიჯის მანძილზე დგება. „ისროლეთ“, ეუბნება.

კარანდიშევი — მერე?

ლარისა — მერე ისროლა და ჭიქა, რა თქმა უნდა, ძირს გადმოვადლო, ოღონდ გაფითრდა. სერგეი სერგეიჩი ისევ ეუბნება: თქვენ, რა თქმა უნდა, მშვენივრად ისვრით, მაგრამ გაფითრდით მაშინ, როდესაც უცხო მამაკაცს უმიზნებდით. ახლა მე მიყურეთ. მე ვსვრი ქალიშვილს, რომელიც ჩემთვის ყველაფერზე უფრო ძვირფასია და არ გავფთვრდები. ამ სიტყვებით მაძლევს რალაც გროშს, რომ ხელში დავიჭირო, და გულგრილად, ღიმილით მესვრის იმავე მანძილზე, ხელიდან გროშს გამაგდებინებს.

კარანდიშევი — მერე და თქვენ თანახმა გახდით?

ლარისა — განა შეიძლება მას არ დაეთანხმო?

კარანდიშევი — და თქვენ ეგრე გჯეროდათ მისი?

ლარისა — რას ამბობთ, ვის შეუძლია, რომ მისი არ სჯეროდეს?

კარანდიშევი — უგულო კაცი ყოფილა. იმიტომაც არის ეგრე გამბედავი.

ლარისა — არა, პირიქით, — გული აქვს. მე თვითონ მინახავს, როგორ შეელოდა იგი საწყალებს, როგორ აძლევდა უკანასკნელ ფულს მათხოვრებს.

კარანდიშევი — კარგი, ვთქვით, პარატოვს აქვს თავისი უპირატესობანი... თქვენს თვალში მაინც... მაგრამ ის ვაჭარუკანი ეოკევატოვი ვინდა არის? აი ის, თქვენი ვასია?

ლარისა — ხომ არ ექვიანობთ? მაგ სისულელეებს თავი დაინებთ! ეს უხამსობაა და სხვა არაფერი. არა, მე მაგვვარ რამეებს ვერ ვიტან, იცოდეთ, წინდაწინვე გეუბნებით. ნუ გეშინიათ, მე არც არავინ მიყვარს და ვერც ვერავის შევიყვარებ.

კარანდიშევი — პარატოვი რომ გამოგეცხადოთ?

ლარისა — პარატოვი რომ გამოგეცხადოს, რა თქმა უნდა, თავისუფალი თუ აღმოჩნდება, საკმარისია მისი ერთი შემოხედვა. კმარა... დამშვიდდით, იგი არ გამოცხადებულა და ახლა თუნდაც გამოცხადდეს, გვიან არის. ჩვენ ვერასოდეს ვეღარ ვნახავთ ერთმანეთს. (ვოლგაზე ზარბაზანი ისროლეს). ეს რას ნიშნავს?

კარანდიშევი — რომელიმე ტუტუტი ვაჭარი თუ გადმოდის თავის კარქაპიდან და მას სალუტით ესალმებიან.

პარატოვი, კნუროვი, ვოჟევატოვი, რობინზონი, გავრილო და ივანე

პარატოვი — (ივანეს). რას ჩაღიხარ? მდინარიდან მოგვლ... ვოლგაზე მტვერი, მგონი, არ არის!

ივანე — მაინც, ბატონო... მაშ ისე როგორ შეიძლება... წესიერება, რიგი ეგრე მოითხოვს. წელიწადი იქნება რაც არ გვინახავხართ და რომ... მობრძანებითა თქვენითა, ბატონო...

პარატოვი — კეთილი. გმადლობ! აჰა! (აწოდებს ქაღალდის ნაქსიანს).

ივანე — უმორჩილეს მადლობას მოგახსენებთ. (მოშორდება).

პარატოვი — მაშ თქვენ, ვასილი დანილიჩ, გემ „თვითმფრინო“ შელოდით, არა?

ვოჟევატოვი — აბა რას წარმოვიდგენდი, თუ თქვენ „მერკულით“ მოფრინდებოდი; მე მეგონა, რომ ის თქვენ კარკაეტთან ერთად მოემართებოდა.

პარატოვი — კარკაეტები უკვე გავეყიდე. ვფიქრობდი დღეს დილაადრიან ჩამოვსულიყავ, მინდოდა ჩემივე გემის „თვითმფრინოსათვის“ თავს გადამესწრო, მაგრამ შემანქანე მხდალი აღმოჩნდა. ცეცხლფარეშს ვუყვირი: ცეცხლი, ცეცხლს შეუკეთე შეტქა! მას კი პირიქით, ღუმელიდან შეშა გარეთ გასოაქვს, ცეცხლს ანელებს. გამოძვრა თავის ჯურღმულიდან და შეუბნება: „თქვენსას თუ მაინც არ დაიშლით და ცეცხლს თუნდაც ერთ ღერ შეშას ზედმეტად შეუკეთებთ, წყალში გადაივარდებიო“. ეშინოდა, რომ ქვაბი ორთქლის ძალას ვერ გაუძლებდა. ქაღალდზე რაღაც ციფრები გამოჰყავდა, წნევას ეარაუდობდა. უცხოელია, პოლანდიელი, გასაქანს მოკლებული; სულს მაგიერ გემში მათ არითმეტოკა უდგათ. სულ დასაეიწვია, ბატონებო, ჩემი მეგობარი თქვენთვის გამეცნო. მოკი პარმენიჩ, ვასილი დანილიჩ, გაიცანით — რობინზონი. (რობინზონი თავს უკრავს ხელს ართმევს კნუროვსა და ვოჟევატოვს).

ვოჟევატოვი — სახელსა და მამის სახელს როგორ გვიბრძანებთ?

პარატოვი — ისე, უბრალოდ, — რობინზონი, უსახელოდ და უმამისსახელოდ.

ლარისა — უჰ, მე კი შემეშინდა!

კარანდიშევი — რისა, გეთაყვა?

ლარისა — ძარღვები მაქვს მოშლილი. აი, ამ წუთს აქედან, ამ ძერხიდან ძირს ვიცქირებოდი და თაებრუ დამესხა. აღამიანი აქედან რომ გადავარდეს, ალბათ ძალიან დაშავდება, არა?

კარანდიშევი — დაშავდება, სიკვდილი არ ასცდება. ძირი ქვებითაა მოკირწყული. თუქცა აქედან ისეთი მალალია, რომ აღამიანს, სანამ იქამდე ჩააღწევდეს, სული ამოხდება.

ლარისა — შინ წავიდეთ, დროა!

კარანდიშევი — დიახ, წავიდეთ, ეს ჩემთვისაც საჭიროა: დღეს სადილი მაქვს.

ლარისა — (მოაჯირს მიუახლოვდება). ცოტა მოიცათ. (ძირს იცქირება). აი, აი! ხელო, ხელი მომიკიდეთ!

კარანდიშევი — (ლარისას ხელს წაავლგებს). წავიდეთ, ეს რა ბავშვობაა! (მიდიან, გავრილო და ივანე ყავახანიდან გამოდიან).

გამოსვლა მე-6

გავრილო და ივანე

ივანე — ზარბაზანი ისროლეს. ბატონი ჩამობრძანდა, ბატონი სერგეი სერგეიჩი ჩამობრძანდა.

გავრილო — აკი ვამბობდი, ის არის მეთქი, მე ეს არასოდეს არ შემეშლება. შევარდენს ირაოთი ცნობენ.

ივანე — ეტლი ცარიელი გამოუშვიათ, მაშასადამე, ბატონები ფეხით მოდიან... აგერ ისინიც! (შერბის ყავახანაში).

გავრილო — მობრძანდნენ, მობრძანდნენ.. მაგრამ რით გავუმისპინძლდეთ, ვერ მომიფიქრებია...

(შემოდინან: პარატოვი — ტანთ შავი ცალკიდურბი, წელში გამოყვანილი სერთუკი და ფეხთ ლაკის მაღალყვლიანი ჩექმები აცვია, თავს თეთრი ქუდი ხურავს, ხოლო მხარზე საგზაო ჩანთა გადაუკიდებია; რობინზონი — საწვიმარით, რომლის მარცხენა კალთა მარჯვენა მხარზე გადაუგდია. მაღალი, რბილი ქუდი ირიბად ხურავს. კნუროვი, ვოჟევატოვი. ივანე ყავახანიდან ცოცხით გამობრბის, პარატოვთან ტანისამოსის ჩამოსაბერტყად მიიბრბნს).

რობინზონი — (პარატოვს), სერე!

პარატოვი — რა გინდა?

რობინზონი — შუადღეა, მეგობარო, დავიტანჯე.

პარატოვი — ცოტაც მოითმინე და სასტუმროში მივალთ.

რობინზონი — (ყვახანაზე მიუთითებს). Voilà! ¹

პარატოვი — კარგი, ეშმაკმა წავიღოს! (რობინზონი ყვახანისკენ მიდის). გავრილო, ამ ვაჟბატონს ერთი სირჩის მეტი არ მისცე, მეტი არ დააღვეინო, თორემ ერთობ მოუსვენარი ხასიათის ვინმეა.

რობინზონი — (მზრებს აიჩქავს). სერე! (შედის ყვახანაში. გავრილო თან შეჰყვება).

პარატოვი — ბატონებო, ეს კაცი პროვინციის მსახიობია, არკადი სჩასტივცევი.

ვოჟევატოვი — მაშ რობინზონი რაღაა?

პარატოვი — მაგას ახლავე მოგახსენებთ. ერთხელ რომელიღაც გემით, არ მახსოვს, თავის მეგობარ ვაჟარ ნეპუტიოვის შვილთან ერთად მგზავრობდა. რა თქმა უნდა, ორივე უგონოდ იყვნენ მთვრალნი. რაც მოეპრიანებოდათ, იმას სჩადიოდნენ, ხალხი უთმენდა. ეს უმსგავსობა კიდევ არაფერი. ყოველივე ამის დასაგვირგვინებლად ბოლოს რაღაც დრამატიული წარმოდგენა გამოიგონეს, ტანთ გაიხადეს, ბალიშებს მითელი შემოახიეს, ბუმბულში გაგორდნენ და ველურთა ცხოვრების განსახიერება განიზრახეს. მოთმინებიდან გამოსულ მგზავრების მოთხოვნით კაპიტანმა ისინი უდაბურ კუნძულზე გადასხა. კუნძულს ამ დროს ჩვენც ჩაფუქროლეთ, ვხედავთ ვილაციებს ხელები მალა აუპყრიათ, გვევდრებიან ვუშველოთ. მეც² შევძახე: „სდექ“, ვჯდები ნავში და ასე, ამგვარად ვპოვებ მსახიობ სჩასტივცევს. მაშინვე გემზე ამოვიყვანე, თავით ფეხამდე ტანსაცმელით შევმოსე, მადლობა უფალს ზედმეტი მუდამ ბლომად მაქვს. ამას გარდა, ბატონებო, მე მიყვარს მსახიობები... აი, რათ არის იგი რობინზონი.

ვოჟევატოვი — ნეპუტიოვი კუნძულზე დარჩა?

¹ აი! (ფრანგ.).

პარატოვი — აბა ის რაში მეკითხებოდა? არ აწყენს, ცოტა ჰაერზე გამეფურდეს. თქვენც კარგად მოგეხსენებათ, ბატონებო, რამდენად მოსაწყენია გზა და ასეთ დროს ყოველგვარი ამხანავი საამოა.

ქნუროვი — მაგას რაღა თქმა უნდა.

ვოჟევატოვი — ეს ისეთი ბედნიერებაა, ისეთი, თითქოს ხაჯაღლო ოქრო გეპოვოს.

ქნუროვი — არასასიამოვნო ერთი რამ არის მხოლოდ, — ღოთობით თავს მოგვაბეზრებს.

პარატოვი — არა, ბატონებო, ჩემთან ეს არ მოხერხდება. ამ შემთხვევაში მე მკაცრი ვარ. ფული მას არ გააჩნია და ნაბრძანები მაქვს ჩემს დაუკითხავად წვეთი არაფერ დააღვეინოს, ფულს მთხოვს თუ არა, ხელში მაშინვე ფრანგული ენის სასაუბრო წიგნს შევაჩეჩებ. საბედნიეროდ თან აღმომაჩნდა; ეტუბნები, ინებე, ჯერ ერთი გვერდი დაიხეპირე, უამისოდ სასმელს არ მოგცემ მეთქი... ჰოდა, ისიც რას იზამს, ან რა ძალი აქვს, ზის და სწავლობს. რომ იცოდეთ, როგორ ცდილობს!..

ვოჟევატოვი — ჰაი, ჰაი, რომ ბედი გქონიათ, სერგეი სერგეიჩი! მაგნაირ ვინმეს მეც რომ ვიზოვიდე, არაფერს მისთვის არ დავიშურებდი, მაგრამ სად არის, სად ვიზოვი? თქვენ ერთი ეს მითხარით, კარგი მსახიობია?

პარატოვი — ეხ, რას ბრძანებთ! ყოველნაირი როლი უთამაშნია, სუფლიორადაც კი ყოფილა. ახლა ოპერეტებში გამოდის. არა უშავს რა, ხალხს აცინებს.

ვოჟევატოვი — მაშასადამე, მხიარულია?

პარატოვი — სალადობოა, ერთობ მასხარა ვაჟბატონია.

ვოჟევატოვი — მაშ მასთან ხუმრობაც შეიძლება?

პარატოვი — როგორ არა, ხუმრობის კარგი ამტანია... ჰოდა, გაერთეთ, სამი-ოთხი დღით შემიძლია მისი დათმობა.

ვოჟევატოვი — დიდად გმადლობთ. თუ მომიწონა და გუნებზედაც ვიქნები, არაფერს წააგებს.

ქნუროვი — სერგეი სერგეიჩი, როგორ არ გენანებათ „მერცხლის“ გაყიდვა?

პარატოვი — რას ნიშნავს სიტყვა „სინანული“ არ მესმის, მოკი პარმენიჩ. აღთქმული რამე მე როდი მაქვს. თუ

გებ ას ვნახავ, ყველაფერს გავეყიდი. ახლა, ბატონებო, მე სულ სხვა საქმე და ანგარიშები მაქვს. მდიდარ ქალიშვილს ვირთავ ცოლად, მზითვად ოქროს მადნებს მაძლევენ.

ვოქვევატოვი — არა უშავს რა, კარგი მზითვეია...

პარატოვი — მაგრამ ძვირად მიჯდება, ჩემს თავისუფალ, მხიარულ ცხოვრებას სამუდამოდ უნდა გამოვეთხოვო. ამიტომაც ვცდილობ, რომ ეს უკანასკნელი ლალი დღეები, რაც შეიძლება, მხიარულად გავატარო.

ვოქვევატოვი — ვეცდებით, სერგეი სერგეიჩ, ვეცდებით არ მოგაწყინოთ.

პარატოვი — ჩემი საცოლის მამა ერთი თვალსაჩინო მოხელე და თან მკაცრი მოხუცია. ბოშათა სიმღერების გაგონებაც არ უნდა. ქეიფსა და სხვა ამგვარებზე ლაპარაკიც ხომ ზედმეტია. თანბაქოს წივაც ვერ აუტანია. მასთან მუდამ ფრაჟი უნდა გეცვას და *parlez français!*¹ ჰოდა, მეც რობინზონთან ერთად პრაქტიკაზე ვარ. ოღონდარ ვიცი მეტი პატივასაუვის, თუ რალაციისათვის უბრალოდ „სერჟს“ როდი მკადრებს, „ლა სერჟს“ მეძახის. სასაცილოა! (ყავახანის წინ რობინზონი გამოჩნდება, რალაცას ჭამს, მას თან გაფრილო მოყვება).

გამოსვლა მე-7

პარატოვი, კნუტოვი, ვოქვევატოვი, რობინზონი, გაფრილო, ივანე

პარატოვი — (რობინზონს). *Que faites-vous là? Venez!*²

რობინზონი — (დიდაცურად). *Comment?*³

პარატოვი — რა მშვენიერებაა! რა მომხიბლავი კილოა, ბატონებო. (რობინზონს). როდის გაანებებ თავს მაგ შენს უმსავსო ჩვეულებას? სამიკიტნოს გულისთვის რჩეული საზოგადოების მიტოვება სად გავკონილა?

ვოქვევატოვი — დიახ, ეგ მაგას სჩვევია.

რობინზონი — ლა სერჟ, შენ უკვე მოასწარ... რაში დაგჭირდა!

¹ ილაპარაკეთ ფრანგულად! (ფრანგ.).

² მანდ რაჲ აკეთებთ? აქ მოდით! (ფრანგ.).

³ როგორ? (ფრანგ.).

პარატოვი — ბოდიში, რომ შენი ფსევდონიმი გამოვაშქვინე!

ვოქვევატოვი — რობინზონ, იცოდე, რომ არ გაგცემთ, ინგლისელად გამოგაცხადებთ.

რობინზონი — როგორ? ასე უცებ „შენობით“? ბრუდერ-შაუტი როდის დავლიეთ?

ვოქვევატოვი — ეგ სულერია... ცერემონიები რა საჭიროა.

რობინზონი — შოურიდებელ საქციელს არ მოვითმენ. ყველას როდი მივეცემ ნებას...

ვოქვევატოვი — მერე და, განა მე ყველა ვარ?..

რობინზონი — მაშ ვინა ხართ?

ვოქვევატოვი — ვაჭარი.

რობინზონი — მდიდარი?

ვოქვევატოვი — მდიდარი.

რობინზონი — და ხელგაშლილი?

ვოქვევატოვი — ხელგაშლილი.

რობინზონი — აი, ეს ჩემებურია! (ხელს ართმევს ვოქვევატოვს) სასიამოვნოა, ძალიან სასიამოვნო! ახლა შემიძლია ნება დავართო, რომ უბრალოდ მექცეოდე.

ვოქვევატოვი — მაშ, დოსტები ვართ, არა? ორი სხეული, ერთი სული.

რობინზონი — და ერთი ჯიბე. სახელი, მამის სახელი? ესე იგი, მარტო სახელი, მამის სახელი რა საჭიროა.

ვოქვევატოვი — ვასილი დანილიჩ.

რობინზონი — ჰოდა, ვასია, ამ პირველი გაცნობისათვის გადაიხადე ჩემს მაგიერ.

ვოქვევატოვი — გაფრილო, ჩასწერე! სერგეი სერგეიჩ, ამ საღამოს, მოდი, ვოლგაზე გავისეირნოთ. ერთ კატარაში — ბოშები, მეორეში — ჩვენ; დავსხდეთ ხალიჩაზე და თბილი ფუნჯი ვსვათ.

გაფრილო — ორი ანანასი მაქვს თქვენთვის შენახული. დიდხანია რაც გელოდებათ. უნდა გაიჭრას თქვენი ჩამოსვლის გამო.

პარატოვი — (გაფრილოს). კარგი, გაქერი! (ვოქვევატოვს). როგორც გენებოთ ისე მიმსახურეთ, ბატონებო, თქვენს განკარგულებაში ვარ.

გ ა ვ რ ი ლ ო — ვასილი დანილიჩ, მაშ მე ყველაფერს გავამზადებ რაც საჭიროა. ასეთ შემთხვევისათვის ერთი პატარა ვერცხლის ქვაბიც მაქვს შემონახული, ჩემს მსახურებსაც თან გამოგატანთ.

ვოჟევატოვი — კარგი. ექვსი საათისთვის ყველაფერი მზად იყოს; მეტს რასაც მოიძიარაგებ, არ მოგეკითხება და თუ რამ დაგაკლდა, პასუხს აგებ.

გ ა ვ რ ი ლ ო — გვესმის!

ვოჟევატოვი — უკან კატარლით დაგებრუნდებით, სხვადასხვა ფერის ფარნებს ავანთებთ.

რობინზონი — ბატონებო, არც ისე დიდიხანია რაც გავიცან და მაინც შემეყვარდა. სწორედ რომ სასწაულია.

პარატოვი — უმთავრესი ის არის, რომ მზიარულეა იყოს. იცოდეთ, უცოლ-შვილო კაცის ცხოვრებას ვეთხოვები და ეს დღე მოსაგონებლად უნდა ღირდეს. ბატონებო, სადილად დღეს ჩემთან მობრძანდით.

ვოჟევატოვი — ეჰ, რა სამწუხაროა რომ არ შეგვიძლია, სერგეი სერგეიჩ...

კნუროვი — დღეს ჩვენ დაკავებული ვართ.

პარატოვი — უარი სთქვით, ბატონებო.

ვოჟევატოვი — უარის თქმა არ შეიძლება. ლარისა დიმიტრიენა თხოვდება და დღეს მის საქმროსთან ვსადილობთ.

პარატოვი — ლარისა თხოვდება! (ჩაფიქრდება). რას იზამ...

ღმერთმა ხელი მოუმართოს! ეს უკეთესიც არის! ცოტაოდნავ დამნაშავე ვარ! ესე იგი, ისეთი დამნაშავე, რომ თავს მათსა ვეღარ გამოვყოფ. მაგრამ, რახან თხოვდება, ძველი ანგარიშები გათავებულა და თქვენთან ერთად მეც შემიძლია იქ გამოვცხადდე, მას და ძალუას ხელები დავუკოცნო. უნდა იცოდეთ, რომ ხარტა იგნატიენას სიადვილისთვის ძალუას ვუწოდებ. მე ხომ ლარისა კინალამ შევირთე. როგორ გავაცინებდი ხალხს! დიახ, კინალამ გავსულელდი. თხოვდება... ეს ძალიან კარგია მის მხრივ. გულს, ცოტას არის, მაინც მომეშვა... ღმერთმა აბედნიეროს და ჯანი მისცეს! შევივლი მათსა; საყურადღებოა, ძალზე საყურადღებო მისი ნახვა.

ვოჟევატოვი — რა თქმა უნდა, დაგპატიებენ.

პარატოვი — თავისთავად ცხადია! უჩემოდ როგორ შეიძლება!

კნუროვი — მოხარული ვარ, ერთი ისეთი აღამიანი მაინც იქნება, რომ ხმა ვასცეს კაცმა.

ვოჟევატოვი — იქ მოვილაპარაკოთ, როგორ და რანაირად გავატაროთ დრო ვოლგაზე უფრო მზიარულად. იქნებ სხვა რამეც მოვიგონოთ.

პარატოვი — დიახ, ბატონებო, როგორც ფილოსოფოსები ამბობენ, ცხოვრება ხანმოკლეა. მისი მოხმარებაც კაცმა ამიტომაც უნდა იცოდეს. N'est ce pas¹, რობინზონ?

რობინზონი — ვუი,² ლა სერჟ!

ვოჟევატოვი — შევეცდებით რომ არ მოგწყინდეთ. ჩვენც ასევე ვბრუნავთ. იცით, მესამე კატარლასაც მივუმატებთ და ზედ სასულე ორკესტრს მოვთავსებთ.

პარატოვი — ნახვამდის, ბატონებო! მე სასტუმროსკენ... მარშ, რობინზონ!

რობინზონი — (ქუდს მადლა ასწევს).

მზიარულეებს გაუმარჯოს!
გაუმარჯოს სიტკბობას!

¹ ასე არ არის? (ფრანგ.).

² დიახ! (ფრანგ.).

13. ალ. ოსტროვსკი.

მოკმელება მეორე

ოგუდალოვას სახლის ოთახი ორი კართი: ერთი სიღრმეში, — შემოსასვლელი, მეორე — მარტონი. მარჯვნივ ფანჯარაა. შესაფერი ავეჯი, ფორტიპიანო და ზედ გიტარა.

გამოსვლა 1-ლი

ოგუდალოვა მარტონა. კარს მიუახლოვდება, ხელში რაღაც კოლოფი უჭირავს

ოგუდალოვა — ლარისა, ლარისა!

ლარისა სცენის იქიდან — „ტანთ ვიცვამ, დედა!“

ოგუდალოვა — ნახე, ვასიამ როგორი საჩუქარი მოგიტანა. ლარისას ხმა — „მერე ვნახავ.“

ოგუდალოვა — რა ნივთებია, რა ნივთები, ხუთასი მანეთი მაინც ეღირება. მის ოთახში დადეთო, არ უთხრათ ვისგან არისო. თუმც კარგად იცის, ეშმაკის ფეხმა, რომ გული არ მომითმენს და მაინც ვიტყვი. ვთხოვე მოეცადა, მაგრამ არ მოიცადა. ვილაც უცხოელს აჰქიდებია, ქალაქს ათვალეერებინებს. ის ხომ ისეთი ხუმარაა, — ვერ გაიგებ, ყასიდად ამბობს თუ სიმართლეა. „საქირო არისო, მითხრა, ამ უცხოელს ქალაქის ყველა თვალსაჩინო სამიკიტრო დაგათვალეერებინოო“. უნდოდა ჩვენსა მოეყვანა. (ფანჯარაში გაიხედავს). აი, მოკი პარმენიცი! შენ ნუ გამოხვალ, ჯობია ცალკე მოველაპარაკო. (შემოდის კნუროვი).

გამოსვლა მ-2

ოგუდალოვა და კნუროვი

კნუროვი — თქვენთან არავინ არის?

ოგუდალოვა — არავინ, მოკი პარმენიცი!

კნუროვი — ჰოდა, ძალიან კარგი.

ოგუდალოვა — რას მივაწეროთ ჩვენი ასეთი ბედნიერე-

ბა? გმადლობთ, მოკი პარმენიცი, დიდად გმადლობთ, რომ ღირსი გავგზადეთ. თქვენი მოსვლა ისე მიხარია, რომ სულ დაეციბენი, მართლაც... აღარც კი ვიცი სად დაგსვით!

კნუროვი — სულერთია, დაეჯდები სადმე. (ჯდება).

ოგუდალოვა — ლარისას კი აპატიეთ. ტანისამოსს იცვლის, თუმცა, შეიძლება დავაჩქარო.

კნუროვი — არა, ნუ შეაწუხებთ!

ოგუდალოვა — როგორ მოგაგონდით?

კნუროვი — მე ხომ ბევრს ვხეტილობ, სადილობამდე ფეხით დავდივარ და აი, თქვენსაც შემოვიარე.

ოგუდალოვა — დარწმუნებული იყავით, მოკი პარმენიცი, რომ არაჩვეულებრივ ბედნიერებად ვთვლით თქვენს დარბაზობას; ამის შედარება არაფერთან არ შეიძლება.

კნუროვი — მაშ, ათხოვებთ რაღა ლარისა დიმიტრიევნას?

ოგუდალოვა — დიახ, ვათხოვებ, მოკი პარმენიცი!

კნუროვი — გამოჩნდა საქმრო, რომელსაც უფულოდ მიჰყავს, არა?

ოგუდალოვა — უფულოდ, მოკი პარმენიცი, უფულოდ! ამა ფული ჩვენ ვინ მოგვაშავა?

კნუროვი — რა, ქონება დიდი აქვს იმ თქვენს სასიძოს?

ოგუდალოვა — რის ქონება? ძვირე, ძალზე შეზღუდული.

კნუროვი — დიახ... მერე როგორ ფიქრობთ? ვითომ კარგს ჩადიხართ ლარისა დიმიტრიევნას ღირებ კაცს რომ აძლევთ?

ოგუდალოვა — არ ვიცი, მოკი პარმენიცი! მე აქ არაფერ შუაში ვარ. მისი ნება-სურვილი ეგეთი იყო.

კნუროვი — ან ის ახალგაზრდა კაცი, თქვენის ფიქრით, კარგს ჩადის?

ოგუდალოვა — რატომაც არა. მე მგონია, რომ ეს იმის მხრივ საძრახისი არ უნდა იყოს.

კნუროვი — სწორედ რომ საძრახისია. მის მხრივ ეს საქციელი საქებარი სულაც არ არის. თუმცა თავისი თვალსაზრისით ის არც ისე სულელია. რას წარმოადგენს იგი? ვინ იცნობდა, ვინ მიაქცევდა ყურადღებას? ახლა კი მთელი ქალაქი მის გამო აღაპარაკდება. საუკეთესო საზოგადოებაში შეძვე-

ბა; მაგალითად... თავის თავს ნებას აძლევს, რომ სადილად მეც დამპატივოს. აი, სად არის მისი სისულელე. არ იფიქრა, არ ინება ეფიქრა, როგორ, ან რითი უნდა აცხოვროს ასეთი ცოლი? აი, რის გამო გემართებს მე და თქვენ საუბარი.

ოგუდალოვა — მოიღეთ მოწყალება, მოკი პარმენიჩ!

ქნუროვი — არ გიფიქრიათ თქვენს ქალიშვილზე, რა არის იგი?

ოგუდალოვა — მეც არ ვიცი, რა ვთქვა; ის ღა დამრჩენია თქვენ მოგისმინოთ.

ქნუროვი — ლარისა დიმიტრიევნას პიროვნებაში ხომ მიწიერს, ისეთს, ამქვეყნიურს ვერაფერს ნახავთ, თვითონაც გესმით, — მე უგვანობას, წვრილმანობას ვგულისხმობ, რაც ეგრე აუცილებელია ღარიბი ოჯახის ცხოვრებისათვის.

ოგუდალოვა — დიახ, ვერაფერს ნახავთ, დიახ, მის პიროვნებაში მსგავსს ვერას ნახავთ.

ქნუროვი — ის ხომ ეთეროვანია.

ოგუდალოვა — ეთეროვანია, მოკი პარმენიჩ, ნამდვილად ეთეროვანია.

ქნუროვი — იგი ბრწყინვალეებისათვის გაჩენილა.

ოგუდალოვა — დიახ, ბრწყინვალეებისათვის, მოკი პარმენიჩ!

ქნუროვი — ჰოდა, შეუძლია იმ თქვენ კარანდიშევს მიანიტოს მას იგი, შეუქმნას ეს ბრწყინვალეება?

ოგუდალოვა — არა, სად შეუძლია.

ქნუროვი — ღარიბულ, მდაბიო ცხოვრებას კი ის ვერ აიტანს. მაშ, რაღა რჩება? დაქლექდეს და მერე, როგორც ცნობილია, ჭლექი...

ოგუდალოვა — ოჰ, რას ამბობთ! ღმერთმა დაიფაროს.

ქნუროვი — კიდევ კარგი, თუ დროზე მიხვდება, ქმარს მიატოვებს და შინ დაბრუნდება.

ოგუდალოვა — უბედურებაა, მოკი პარმენიჩ, უბედურება-რითი ვიცხოვრო ქალიშვილით?

ქნუროვი — ეე, მაგ უბედურებას კი ეშველება. მდიდარი და ძლიერი კაცის გულთბილი ყურადღება...

ოგუდალოვა — კარგია, თუ არსებობს ეგ ყურადღება.

ქნუროვი — ამისთვის ცადა საჭირო. ასეთ შემთხვევაში კიილი, დარბაისელი მეგობარი აუცილებელია.

ოგუდალოვა — მერე და როგორი აუცილებელი!

ქნუროვი — თქვენ შეგიძლიათ მიპასუხოთ, რომ ის ჯერ არც გათხოვილა, რომ ჯერ შორს არის დრო, როცა იგი ქმარს გაშორდება. დიახ, მართლაც შეიძლება შორს არის, მაგრამ შეიძლება ახლოც იყოს. მაშინ სჯობია წინასწარვე გაგაფრთხილოთ, რომ კიდევ ახალი შეცდომა არ ჩაიდინოთ. თქვენ უნდა იცოდეთ, რომ ლარისა დიმიტრიევნასათვის არაფერს არ დაცივრებ. რას იღიმიებით?

ოგუდალოვა — მიხარია, მოკი პარმენიჩ, მიხარია, რომ იცითი კარგი თვალთ გვიცქერით.

ქნუროვი — იქნებ ფიქრობთ, რომ ამგვარ წინადადებას უსიგაროდ არ აკეთებენ?

ოგუდალოვა — ახ, მოკი პარმენიჩ!

ქნუროვი — გეწყინათ? გნებავთ, გამაგდეთ აქედან.

ოგუდალოვა — (დარცხვნით). ახ, მოკი პარმენიჩ!

ქნუროვი — იპოვეთ ისეთები, რომლებიც ათიათასებს ალად აღვითქვამენ და მაშინ მლანძღეთ. მაგრამ გაფრთხილებთ, ტყუილ-უბრალოდ ნუ ეცდებით მათ გამოძებნას, სულერთია ვერ იპოვით. უჰ, სულ სხვა რამე საგანმა გამიტაცა. მე კი ამგვარ რამისთვის როდი მოვსულვარ. ეგ რა კოლოფია?

ოგუდალოვა — ეს, მოკი პარმენიჩ... მინდოდა ქალიშვილისთვის საჩუქარი გამეზადებინა...

ქნუროვი — (ნივთს სინჯავს). დიახ...

ოგუდალოვა — მაგრამ ძვირია. ჩემი ჯიბე ამას ვერ აიტანს.

ქნუროვი — (კოლოფს უკანვე უბრუნებს). ეე, ეს სულ უბრალო რამეა. არის ამაზე უფრო რთული საქმეები. საჭიროა ღარიბისა დიმიტრიევნას ტანისამოსი შეუკეროთ. ესე იგი, მხოლოდ კარგი საკმაო როდი იქნება, უნდა იყოს ძლიერ კარგი. საჭირო წინო კაბა და ამასთანავე ყველაფერი, რაც მას ეკუთვნის.

ოგუდალოვა — დიახ, დიახ, მოკი პარმენიჩ!

ქნუროვი — საწყენი იქნება მისი იოლად, სხვათა შორის ჩაცმა-დახურვა. მაშ ეგრე, შეუკვეთეთ ტანისამოსი საუკეთესო

მალაზიაში. შრომას ნუ დაზოგავთ და ნურც ფულს დაიშურებთ, ანგარიში წარმოვიდგინეთ, მე გადავიხდი.

ოგუდალოვა — ღმერთმანი, სიტყვა ვერ მიპოვია მადლობისათვის.

კნუროვი — ამიტომაც შემოვიარე. (დგება).

ოგუდალოვა — მინდოდა ხვალ მიმერთმია უცაბედი რამ საჩუქარი ჩემი ქალისთვის. დედის გული, ხომ იცით...

კნუროვი — აბა მაჩვენეთ, რა არის მანდ. რა დაგიჯდათ? (კოლოფს გამოართმევს).

ოგუდალოვა — თქვენ დაათვსეთ, მოკი პარშენი!

კნუროვი — რა უნდა დავათვსო! თქმაც აღარ ღირს. სამასი მანეთი ეღირება. (იღებს ჯიბიდან ფულს და აძლევს). ნახვამდის! წავალ, ცოტას კიდევ ვიხეტიალებ... კარგი სადილის მოლოდინში ვარ. მაშეგრე, სადილზე შეგხვდებით. (კარისკენ მიდის).

ოგუდალოვა — დიდად, დიდად გმადლობთ, მოკი პარშენი, გმადლობთ ყველაფრისათვის! (კნუროვი მიდის. შემოდის ლარისა კალათით ხელში).

გამოსვლა მ-გ

ოგუდალოვა და ლარისა

ლარისა — (კალათს მაგიდაზე დგამს და კოლოფში ნივთებს სინჯავს). მაშე ეს ვასიამ მაჩუქა, არა? არა უშავს რა. რა საყვარელი აღამიანია.

ოგუდალოვა — „არა უშავს რა“! ვითომ ვერ ხედავ, რა ძვირფასი ნივთებია. ვითომც არ გაგეხარდა?

ლარისა — არავეთარ განსხვავებულ სიხარულს არ ვგრძნობ.

ოგუდალოვა — მადლობა უთხარი ვასიას. ყურში ჩასჩურჩულე: „მადლობელი ვარ-თქო.“ აგრეთვე კნუროვს.

ლარისა — კნუროვი რა შუაშია?

ოგუდალოვა — ასეა საჭირო; ის მე ვიცი, რა შუაშიცაა. ლარისა — ეჰ, დედა, რა არის, სულ მუდამ იღუმალებითა და ცბიერებით რომ ხარ მოცული.

ოგუდალოვა — მაშე, მაშე, ცბიერება! უნდა იცოდე, რომ ცბიერების გარეშე ვერ იცხოვრებ.

ლარისა — (გიტარას იღებს, ფანჯარასთან ჯდება და მღერის):

„ახ, დედიკო, ჩემო მტრედო, მზეთ ჩემი დღისა, შეიბრაღე შენი პირმშო, მსხვერპლი წამებია“.

იული კაპიტონის უნდა, რომ მომრიგებელ მოსამართლის ადგილზე იყაროს კენჭი.

ოგუდალოვა — ჰოდა, მშვენიერია! რომელ მაზრაში?

ლარისა — ხაბოლოტიეში.

ოგუდალოვა — უჰ, ეგ ხომ ტყეშია? რა ჭკუაში მოუვიდა ამ სიშორეზე ადგილის ძებნა?

ლარისა — კანდიდატები იქ ნაკლებია და უსათუოდ აირჩევენ.

ოგუდალოვა — რა უშავს... არაფერია, იქაც ხომ ხალხი ცხოვრობს.

ლარისა — მე ტყეშიც წავალ, სადაც გინდა იქ წავალ, ოღონდ აქაურობას თავი დავაღწიო.

ოგუდალოვა — ხანდახან მივარდნილ ალაგას ცხოვრება სჯობია კიდევ. ის შენი კარანდიშევიც იქ უფრო საყვარელ აღამიანად მოგეჩვენება. შეიძლება მაზრაში პირველ კაცადაც იქცეს და მას თანდათან შეეჩვიო.

ლარისა — ის აქაც კარგი კაცია, ვერაფერს ცუდს მას ვერ ვამჩნევ.

ოგუდალოვა — უმჯობესნიც არიან!

ლარისა — რასაკვირველია, არიან უმჯობესნიც; ეს მეც კარგად ვიცი.

ოგუდალოვა — არიან, მაგრამ ჩვენთვის არ არიან.

ლარისა — ახლა ჩემთვის ეგეც კარგია... რა ბევრი უნდა ვილაპარაკოთ, როცა საქმე გადაწყვეტილია.

ოგუდალოვა — არა, მე მხოლოდ მიხარია, რომ შენ ის ეგრე მოკწონს. მადლობა ღმერთს! შენთან მის დაძრახვას ხომ არ დავიწყებ. მაგრამ არც პირფერობაა საჭირო, ბრმა ხომ არა ხარ.

ლარისა — ბრმა ვარ, ბრმა. ყველა გრძნობა ერთად დავკარგე და მიხარია. ყველაფერი, რაც ჩემს გარშემო ხდება, კარგახანია რაც სიზმარივით მეჩვენება. არა, აქედან უსათუოდ

უნდა წავიდე, თავი ვიხსნა. ჩავაცივდები იული კაპიტონჩის, რომ აქაურობას მალე გავეცალოთ. ზაფხულიც ჩქარა გავა, მე კი ტყეში მინდა ვიარო, სოკოები, კენკრა ვკრიფო...

ოგუდალოვა — ხედავ, თურმე რისთვის მოგიმზადებია ეს კილათა! ახლა მესმის. თუ ეგრეა, ბარემ ფართო ფარფლიანი ქუდიც შეიკერე, მწყემსის ქალს დაემსგავსები.

ლარისა — რატომაც არა, ქუდსაც შევიკერავ. (მღერის):

„ნუ მხიბლავ გრძნობით, ამაო არი“...

იქ სიმშვიდეა, სიჩუმე.

ოგუდალოვა — საცაა სექტემბერიც ჩამოდგება და არც ისეთი სიჩუმე იქნება: ქარი ფანჯარაში დაიგრაილებს!

ლარისა — მერე რა?

ოგუდალოვა — მგლებიც აღმუვლდებიან.

ლარისა — აქაურობას მაინც აჯობებს. სულთ ხომ მაინც დავისვენებ.

ოგუდალოვა — მე როდღე გეუბნები გადაიფიქრე მეთქი. წადი, გეთაყვა, წადი, დაისვენე, მაგრამ გაფრთხილებ, რომ ზაბოლოტიე იტალია არ არის. მოვალე ვარ ეს გითხრა, თორემ იმედები რომ გაგიცრუვდებო, მევე გამამტყუნებ, დროზე რათ არ გამაფრთხილო.

ლარისა — მადლობელი ვარ... დეე, ველური, ყრუ და ცივი ქვეყანა იყო. აქაური ცხოვრების შემდეგ ყოველი ჩუმი აღგილი ჩემთვის სამოთხეა. რა არის ეს? არ მესმის, იული კაპიტონჩი ეგრე რათ იგვიანებს.

ოგუდალოვა — სოფლის დარდი აქვს სწორედ! მას თავის გამოჩენა უნდა, ხალხში თავს იწონებს და საკვირველიც არ არის: არარაობა იყო და ახლა ხალხში გაერია.

ლარისა — (მღერის):

„ნუ მხიბლავ გრძნობით, ამაო არი“...

ეპ, როგორ მწყინს, ჰანგს ვერაფრით კილო ვერ შევუწყვე. (ფანჯარაში გაიხედავს). ილია, ილია, ერთ წუთს აქ მოდი!... თან რომანსებს წავიდებ, დავუკრავ, ვიმღერებ დარდის ვასაქარებულად. (შემოდის ილია).

ილია — მოგილოცავთ დღესასწაულს! ღმერთმა ჯანი და ბედნიერება მოგცეთ! (ქუდს კართან სკამზე დასდებს).

ლარისა — ილია, ეს სიმღერა: „ნუ მხიბლავ გრძნობით“, იქნებ როგორმე გამიმართო, ა? სულ მერევა. (აძღვეს გიტარას).

ილია — ახლავე, ჩემო ბატონო! (გიტარას მართავს). კარგი სიმღერაა. სამ ხმაზე მშვენიერია. გამყივანი ხმაა საქირო, ის მეორე მუხლს აკეთებს... ძალზე მშვენიერია. ჩვენ კი თავს უბედურება დაგვატყდა, ნამდვილი უბედურება!

ოგუდალოვა — რა უბედურება?

ილია — ერთი ანტონა გვყავს, გამყივანს მღერის...

ოგუდალოვა — ვიცი, ვიცი.

ილია — ერთადერთი გამყივანია. დანარჩენები ბანებია და მერე როგორი ბანები! გამყივანს კი მხოლოდ ანტონა მღეროდა!

ოგუდალოვა — მერე?

ილია — მერე და, გუნდისთვის ველარ გამოდგება, — თუ გინდა, წყალში გადაგიგდია.

ოგუდალოვა — რა? ავად არის?

ილია — არა, ჯანსაღად არის, სრულიად კარგად.

ოგუდალოვა — მაშ რა დაემართა?

ილია — წელში ნახევრად მოიკაკვა, ცალ გვერდზე გადაიხარა, მოკაკვული დადის... მეორე კვირაა ეგრე დადის... ეს, ნამდვილი უბედურებაა! გუნდში ყოველი კაცი ძვირად გვიღირს და უგამყივანოდ სულ არ იქნება. დობტურთან იყო, ეუბნება: „ერთი ან ორი კვირის შემდეგ გაგიშვებს, ისევ გამართული ივლი, სწორი იქნებიო.“ ჩვენ კი ახლა გვჭირდება.

ლარისა — კმარა, იმღერე!

ილია — ახლავე, ქალბატონო... ეს სიმი ტყუის. ეხ, რა უბედურებაა, რა უბედურება! გუნდში მუდამ ყოჩაღად, სწორად უნდა იდგე, ის კი ცალ გვერდზე გადაიხარა.

ოგუდალოვა — ეგეთი რა მოუვიდა?

ილია — სისულელე.

ოგუდალოვა — მაინც რა სისულელე?

ილია — სისულელე და სხვა არაფერი. ვურჩევდი: „თავს ყური უგდე, ანტონ, თავს გაუფრთხილდი“. მას კი გაგონებაც აღარ უნდოდა, არ ესმოდა.

ოგუდალოვა — ჰოდა, არც ჩვენ გვესმის.

ილია — თქვენ ჯვარი გწერიათ და ქეიფობდა, დროს ატარებდა. ვეუბნებოდი: „ანტონ, თავს ყური უგდე, თავს გაუფრთხილდი მეთქი“; იმას კი არ ესმოდა! ეჰ, ვაგლახ, ვაგლახ! კაცი ასეთ დროს ასი მანეთი მაინც გვიღირს. მერე როგორი საქმე გვაქვს, როგორ ბატონს ველოდებით და ანტონი კი წელში მაინცდამაინც ახლა მოიკაკვა. მერე რა სწორი, წელგამართული ბოშა იყო და ახლა გვერდელაა! (მღერის ბანით). „ნუ მხიბლავ გრძნობით“...

(ხმა ფანჯარაში: „ილია, ილია, ჩა ოდარიკ! და სეგერა!“).

ნამო? სო ტუკი ტრებე?²

(ხმა ქუჩიდან: „მოდე, ბატონი ჩამოვიდა!“).

ხოზაგესა!³

(ხმა ქუჩიდან: „ჩამოვიდა, მართლა ჩამოვიდა!“).

არა მკალია, ქალბატონო, ბატონი ჩამოსულა! (გიტარას მაგიდაზე დებს, ქუდს ხელში იღებს).

ოგუდალოვა — რომელი ბატონი?

ილია — ისეთი ბატონი, რომ ველით, გული მის მოლოდინში გაგვიწყალდა. მთელი წელიწადია ველით, აი როგორი ბატონი! (მიდის).

გამოსვლა მ-5

ოგუდალოვა და ლარისა

ოგუდალოვა — ნეტავ ვინ ბატონი ჩამოვიდა? უთუოდ მდიდარია, ლარისა, და ვინ იცის, იქნებ უცოლოც. რადგან ბოშებს ეგრე გაუხარდათ, სჩანს, დროს ბოშებთანაც ატარებს ხოლმე. ეჰ, ლარისა, ვინმე ხელსაყრელი სასიძო შემთხვევით ხომ არ გამოგვჩა, ჰა? ეს ქორწილი აბა რაში გვეჩქარებოდა?

ლარისა — ეჰ, დედა, განა ცოტა ვეწამე? კმარა ამდენი თავის დაჰცილება.

¹ მოდი აქ, ჩქარა მოდი (ბოშური).

² რისთვის, რა გინდა? (ბოშური).

³ ბატყუღბ. (ბოშური).

ოგუდალოვა — უჰ, რა საშინელი სიტყვა თქვი შენცა! „თავის დამცილება“! ხომ არ მაშინებ? ჩვენ ლარიბი ხალხი ვართ და მთელ სიცოცხლეში თავის დამცილება მოგველის. სჯობია თავი ახალგაზრდობაშივე დაიმცირო, რომ მერე აღდამიანურად ცხოვრება შესძლო.

ლარისა — არა, მეტი არ შემიძლია. სამძიმოა ყოველივე ეს ჩემთვის, აუტანელად სამძიმო!

ოგუდალოვა — უნდა იცოდე, რომ ადვილად ვერაფერს შეიძენ და კვლავ მშრალზე დარჩები.

ლარისა — ისევ პირმოთნეობა, სიცრუე...

ოგუდალოვა — იცრუე კიდევ, თავიც მოიკატუნე! ბედნიერებას თუ გაეჭეცი, უკან არ გამოგიდგება. (შემოდის კარანდიშევი).

გამოსვლა მ-6

ოგუდალოვა, ლარისა და კარანდიშევი

ოგუდალოვა — იული კაპიტონიჩი, ლარისა სოფელში წასასვლელად ემზადება. ხედავთ, სოკოსთვის კალათიც გაანზადა. ლარისა — დიახ, მოიღეთ მოწყალეობა და აქედან ჩქარა წავიდეთ.

კარანდიშევი — მე თქვენი არა გამეგება რა! ეგრე საცოთ ან რისთვის მიეჩქარებით?

ლარისა — მე ისე მინდა აქედან წასვლა, გაქცევა მინდა.

კარანდიშევი — (აღელვებული). ვის გაუზრბიხართ, უკან ვინ მოგდევთ? ანდა იქნებ გრცხვენიათ, რომ ჩემი მიუღწევი უნდა გახდეთ?

ლარისა — არა, თქვენთან შეუღლებიხარა როდი მრცხვენია. არ ვიცი შემდეგ რა იქნება და ჯერჯერობით ამის საბაბი არ მოგიციათ.

კარანდიშევი — მაშ რა საჭიროა გაქცევა, რა საჭიროა დამალვა? მომეცით დრო, რომ მოვეწყო, გონს მოვიდე. ხომ ხედავთ, რომ მიხარია, ბედნიერი ვარ და მომეცით საშუალება ეიკრძნო ჩემი მდგომარეობის მთელი სიამოვნება!

ლარისა — შედიღურება, არა?

კარანდიშევი — დიახ, შედიღურება! მე როდი ვმალავ.

ბევრი, ძალიან ბევრი გვემა, დამცირება გადავიტანე; ჩემი სიამაყე ბევრჯერ იყო შეურაცხყოფილი. ახლა მინდა და უფლებაცა მაქვს ვიამაყო, ვიმედიდლო კიდევ.

ლარისა — სოფელში წასვლას როდისღა ფიქრობთ?

ქარანდიშევი — ქორწილის შემდეგ როდესაც გნებათ, თუნდაც მეორე დღესვე. მხოლოდ ჯვარისწერა კი უსათუოდ აქ უნდა მოხდეს, რომ არ სთქვან, თითქოს ვიმაღლებით, რადგან თქვენ საქმროდ არ ვვარგავარ, შესაფერისი არა ვარ, თითქოს ის ხავსი ვიყო, რომელსაც წყალწალღებულ ეჭიდება.

ლარისა — ეგ თქვენი უქანასკნელი სიტყვები თითქმის სიმართლეს შეიცავენ, იული კაპიტონიჩ, ეგ ზართალია!

ქარანდიშევი — (გულით). ჰოდა, ეგ სიმართლე თქვენთვის შეინახეთ! (ცრემლმორეული). ცოტათი მაინც შემიბრალებთ! დეე, გარეშეებს მაინც ეგონოთ, რომ გრყვარვართ, რომ თქვენი არჩევანი თავისუფალი იყო.

ლარისა — რისთვის?

ქარანდიშევი — როგორ თუ რისთვის? განა აღამიანის თავმოყვარეობა თქვენთვის არაფერია?

ლარისა — თავმოყვარეობა! სულ საკუთარ თავზე ფიქრობთ!.. ყველას თავისი თავი უყვარს! მე როდისღა შემიყვარებს ვინმე? დალუპვამდე მიმიყვანთ ვერც!

ოგუდალოვა — კარგი, ლარისა, რა დაგემართა?

ლარისა — მეშინია, დედა, რაღაცის მეშინია! მაშ, ყური დამიგდეთ: თუ მაინცდამაინც ქორწილი აქ იქნება, მაშინ, ვეთაყვა, ბევრი ხალხი არ არის საჭირო. რაც შეიძლება ჩუმად და სადად ჩავატაროთ ჩვენი ეს შეუღლება.

ოგუდალოვა — შენ აქ ხეშტურებს კი ნუ დამიწყებ! რაკი ქორწილია, ქორწილი იყოს! მე ოგუდალოვა ვარ, სილატაკეს შინ არ დავუშვებ! ისეთნაირად უნდა გაბრწყინვალდე, რომ მსგავსი რამ თვალით არავის ენახოს.

ქარანდიშევი — არაფერს, არაფერს ამისათვის არ დავიშურებ.

ლარისა — იძულებული ვარ ხმა ჩავიწყვიტო. ვხედავ; კარგად ვხედავ, რომ მე თქვენთვის ტიკინა ვარ. გაითამაშებთ, თავს ჩემით გაირთობთ, მერე დამამტვრევთ და გადამაგდებთ.

ქარანდიშევი — აი, თუნდაც დღევანდელი სადილი, იაფი როდი მიჯდება.

ოგუდალოვა — ეგ სადილი მე სულ ზედმეტად მიმაჩნია, ტყუილი ხარჯია.

ქარანდიშევი — არა, ორ-სამჯერ მეტიც რომ ღირდეს სინც არ ვინანებდი.

ოგუდალოვა — არავისთვის ის საჭირო არ არის.

ქარანდიშევი — ის ჩემთვის არის საჭირო.

ლარისა — ნეტავ რისთვის, იული კაპიტონიჩ?

ქარანდიშევი — ლარისა დიმიტრიევნა, სამი წელიწადი ცითმინე დამცირება, სამი წელიწადი ვიტანდი პირში დაცინვას თქვენი ნაცნობებისაგან; ახლა ჩემი ჯერია, სამაგიერო სათ დაცინვითვე უნდა მივუშლო.

ოგუდალოვა — ეს რა მოგიფიქრებიათ? ჩხუბი, აყალ-საყალი ხომ არ გინდათ გამართოთ? მე და ლარისა ვერ წამოვალთ.

ლარისა — ნურავის ნუ აწყენინებთ, გეთაყვა.

ქარანდიშევი — ნურავის აწყენინებთ! ჩემი განაწყენება კი თითქოს არაფერია, არა? დამშვიდდით, არავითარი ჩხუბი არ მოხდება, ყველაფერი მშვიდად ჩაივლის. თქვენს სად-დეკრძელის საჯაროდ ვიტყვი და მადლობასაც საჯაროდვე გამოგიცხადებთ, მადლობას იმ ბედნიერებისათვის, რომელსაც თქვენი არჩევანით მანიჭებთ. ვიტყვი იმასაც, რომ თქვენ სხვებით არ მოქეყართ, დამაფასეთ, დაიჯერეთ ჩემი გულწრფელი გრძნობები, ვათაყდა, აი ჩემი შურისძიება.

ოგუდალოვა — ყოველივე ეს საჭირო სულაც არ არის.

ქარანდიშევი — საქმე გაპიჭირეს იმ ქარაფშუტებმა თავისი ბაქიობით, მათ ხომ არ შეუძენიათ ეს სიმდიდრე? მაშ რას ტრახობენ? ერთ კიკა ჩაიში თხუთმეტ მანეთს რატომ ისკრიან.

ოგუდალოვა — თქვენ სულ იმ საწყალი ვასიას ჯავრი გჭირთ.

ქარანდიშევი — მარტო ვასიას არა, ყველანი კარგნი არიან! ხედავთ, რა ხდება ქალაქში, რა სიხარული უბრწყინავთ სახეზე! ყველა მეეტლე გახარებული მიჰქრის ქუჩაზე, ერთ-სანეთს ეძახის: „ბატონი ჩამოვიდა, ბატონი...“ სამიკიტნოს

მსახურნიც კი ბრწყინავენ, გარეთ გამორბიან, გაჰყვირიან: „ბატონი ჩამოვიდა, ბატონო!“ ბოშები ხომ სულ დაგიდნენ, ყაყანებენ, ხელებს იქნევენ. სასტუმროსთან ბრბო ირევა, ახლა ოთხი მორთულ-მოკაზმული ბოშა ქალი ეტლით მივიდა ჩამოსულთან მისალოცად. საკვირველია, რა სურათი იყო! ბატონს კი, როგორც გავიგონე, ქონება გაუფლანგავს, უკანასკნელი გემიც გაუყიდა. ვინ ჩამოვიდა? გაკოტრებული მოქიეფე, გარყვნილი კაცი და მთელი ქალაქი გახარებულია! მშვენიერი ზნე-ჩვეულებაა სწორედ.

ოგუდალოვა — მერე და ვინ ჩამოვიდა?

კარანდიშევი — თქვენი სერგეი სერგეი პარატოვი. (ლარისა შეშინებული წამოღება).

ოგუდალოვა — ხედავ თურმე ვინ ჩამოსულა.

ლარისა — წავიდეთ სოფელში, ახლავ წავიდეთ!

კარანდიშევი — სწორედ ახლა არაა საჭირო წასვლა.

ოგუდალოვა — რას ამბობ, ლარისა, რათ უნდა დაემლო? ავაზაკი ხომ არ არის!

ლარისა — რათ არ მიჯერებთ! წყალში მაგდებთ, უფსკრულში წიხებათ!

ოგუდალოვა — შენ ხომ არ გაგიჟდი?

კარანდიშევი — რის გეშინიათ?

ლარისა — ჩემთვის არ ვშიშობ.

კარანდიშევი — მაშ ვისთვის?

ლარისა — თქვენთვის.

კარანდიშევი — ოო, ჩემთვის ნუ გეშინიათ! მე თავს არ წავაგებ. აბა, ერთი სცადოს შეხება და მაშინ ნახავს...

ოგუდალოვა — რას ამბობთ, ღმერთმა დაგიფართო! ეგ ხომ ვასია არ არის. ფრთხილად იყავით მასთან, თორემ სიკვდილს მოინატრებთ.

კარანდიშევი — (ფანჯარასთან). აგერ, ინებეთ და თქვენი თვალთ ნახეთ, როგორ მობრძანდა იგი თქვენთან, ეტლში შებმულ ოთხ იორლა ცხენით. კოფოზე კი, შეეტლის გვერდით, ბოშა მომღერალი უხის. ხედავთ, რა ქარბუქს და კორიანტელს აყენებს! რა თქმა უნდა, ამით არავეინ ზარალობს, დეე, ილალობს; ნამდვილად კი ყოველივე ეს სისულელეც არის და სიბილწეც!

ლარისა — (კარანდიშევის). წავიდეთ, წავიდეთ ჩემს ოთახში. დედა, აქ მიიღე; თავი როგორმე იხსენ მისი დარბაზობისკან! (ლარისა და კარანდიშევი გადიან. შემოდის პარატოვი).

გამოსვლა მე-7

ოგუდალოვა, პარატოვი

პარატოვი — (ნივლ სცენას ხან ხუმრობისა და ხან სერიოზული კილოთი ატარებს). ძალუა, თათები! მომეცით თათები, დაგიკოცნოთ.

ოგუდალოვა — (ხელს გაუწვდის). აჰ, სერგეი სერგეი! აჰ, ძვირფასო ჩემო!

პარატოვი — გულში გინდათ ჩამიკრათ? შეიძლება. (ერთ-სანეთს ეხვევიან და ჰკოცნიან).

ოგუდალოვა — რომელმა ქარმა გადმოგაგდოთ? გავლით, უთუოდ?

პარატოვი — საგანგებოდ გეახელით, პირველი ჩემი დარბაზობა თქვენ გეკუთვნით, ძალუა!

ოგუდალოვა — გმადლობთ. როგორა ხართ, როგორ არის თქვენი საქმეები?

პარატოვი — ღვთის წყალობით და შეწევნით ვცხოვრობ, ძალუა ჩემო, მზიარულად. საქმეები კი მაინცდამაინც სახარბიელოდ როდი მაქვს.

ოგუდალოვა — (შეხედავს პარატოვს). სერგეი სერგეი, მითხარით, ჩემო კარგო, რა იყო მაშინ, ისე უცებ რომ გაქრით?

პარატოვი — უსიამოვნო დებეშა მივიღე, ძალუა!

ოგუდალოვა — როგორი?

პარატოვი — ჩემმა მმართველებმა და მოურავებმა უჩემოდ ჩემი სახლი გაანიავეს. თავიანთი ხრიკებით ჩემი უძრავ-მომრავი ქონება და გემები აუქციონამდე მიიყვანეს. და აი, მაშინ მოვქუსლე, გავიქციე, რომ ჩემი გვამი როგორმე შესნა.

ოგუდალოვა — და, რა თქმა უნდა, ყველაფერი დაიხსენით, ყველაფერი მოაწესრიგეთ, არა?

პარატოვი — ვერა, ვერაფერი. თავი ყველაფერს ვერ გაეართვი. მინგრეულ-მონგრეული საქმე ბლომად დამრჩა. თუმცა,

ჩემო ძალუავ, სულით როდი ვეცევი, კარგ გუნებაზე მაინც ვარ.

ოგუდალოვა — ვხედავ, რომ ხართ.

პარატოვი — ერთხელ წავაგებთ, მეორედ მოვიგებთ, ძალუა, აი ჩვენი საქმე როგორია.

ოგუდალოვა — რით გინდათ მოიგოთ? ახალი საქმეები ხომ არ დაიწყეთ?

პარატოვი — რა ჩვენი საქმეა, მსუბუქ ჯენტლმენებისთვის, ახალი საქმეების წამოწყება! ამისთვის სავალო განყოფილება არსებობს, ძალუა! მინდა გავყილო ჩემი თავისუფლება.

ოგუდალოვა — მესმის, სარგებლით გინდათ ცოლი შეირთოთ, არა? მერე, რამდენად აფასებთ მაგ თქვენს თავისუფლებას?

პარატოვი — ნახევარ მილიონად.

ოგუდალოვა — ძვირად დაგიფასებიათ.

პარატოვი — უფრო იაფად, ძალუა, არ შეიძლება, სარფა არ არის. თქვენც კარგად იცით, რა ძვირად მიღირს იგი.

ოგუდალოვა — ყოჩაღ, ვაჟკაცო!

პარატოვი — მიმიღეთ ისეთი, როგორიცა ვარ!

ოგუდალოვა — ჰოი, შევარდენო! გიყუროს კაცმა და გული იხაროს.

პარატოვი — ძალიან სასიამოვნოა თქვენგან ამის გაგონება. თათები მიბოძეთ! (კოენის ხელზე).

ოგუდალოვა — მყიდველები არიან? ესე იგი, მყიდველი ქალები?

პარატოვი — თუ მოიძებნი, შეიძლება იპოვო.

ოგუდალოვა — მომიტევეთ ერთი უხერხული კითხვა.

პარატოვი — თუ ძალიან უხერხულია, ნუ მკითხავთ, — ხომს იცით, როგორი მორცხვი კაცი ვარ.

ოგუდალოვა — დაიცა ერთი, ნუ ხუმრობ! საცოლზე გყავს თუ არა? თუ გყავს, ვინ არის?

პარატოვი — რომ მომკლათ, მაინც არ ვიტყვი.

ოგუდალოვა — მაშ, როგორც გინდა.

პარატოვი — მინდა ჩემი პატივისცემა გამოვუცხადო ლარისა დიმიტრიევას. მისი ნახვა თუ შეიძლება?

ოგუდალოვა — რატომაც არა... ახლავე თქვენთან გამოგზავნი. (იღებს კოლოფს ნივთებით). ჰო, მართლა, სერგეი სერგეიჩ, ხეილ ლარისას დაბადების დღეა, მსურდა მისთვის ეს ნივთები მიეფუჭეშებინა, მაგრამ ფული ბლომად მაკლდება.

პარატოვი — ძალუა, ძალუა! სამი კაცისგან ხომ მიიღეთ? იცოდეთ, თქვენი ფანდები ისევე მახსოვს.

ოგუდალოვა — (პარატოვს ყურს აუწევს). ოჰ, შე ოინბაზო, ოინავარო!

პარატოვი — ხვალ ამაზე უკეთეს საჩუქარს თვითონ მოეუტან.

ოგუდალოვა — წავალ, ლარისას დავუძახებ. (გადის. შემოდის ლარისა).

გამოსვლა მ-მ

პარატოვი და ლარისა

პარატოვი — არ შელოდით?

ლარისა — ამჟამად არა. დიდხანს გელოდეთ, მაგრამ კარგა ხანია რაც შევწყვიტე.

პარატოვი — რატომ შეწყვიტეთ?

ლარისა — თქვენი დაბრუნების იმედი აღარ მქონდა. რალაც მოულოდნელად გაქრით, ერთი წერილიც არ მაღირსეთ...

პარატოვი — წერილს არ გწერდით იმიტომ, რომ ვერაფერ სასიამოვნო ამბავს შეგატყობინებდით.

ლარისა — მეც ასე ვფიქრობდი.

პარატოვი — ჰოდა, თხოვლებით?

ლარისა — დიახ, ვთხოვდები.

პარატოვი — ნება მიბოძეთ გკითხოთ, დიდხანს შელოდით?

ლარისა — მაგის ცოდნა თქვენთვის რა საქიროა!

პარატოვი — ცნობისმოყვარეობისათვის კი არა, ლარისა დიმიტრიევანა, მე მხოლოდ თეორიული მოსაზრებანი მაინტერესებენ. მინდა ვიცოდე, ქალს ეგეთი ვნებით შეყვარებული დამაინა მალე ავიწყდება თუ არა. თუ ავიწყდება, განშორების მეორე დღეს, ერთი კვირის, თუ ერთი თვის შემდეგ... მქონდა თუ არა ჰამლეტს უფლება ეთქვა დედისათვის, რომ მას „არ გასცვეთია ჯერაც ფეხსაცმელი“ და სხვა.

ლარისა — თქვენს კითხვაზე პასუხს არ გავცემთ, სერგეი სერგეიჩი. შეგიძლიათ იფიქროთ ჩენზე რაც გნებავთ.

პარატოვი — თქვენზე მე ყოველთვის პატივისცემით ვიფიქრებ, მაგრამ თქვენი საქციელის შემდეგ ჩემს თვალში ქალი ბევრს ჰკარგავს.

ლარისა — მერე და როგორია ჩემი საქციელი? ამის გამო თქვენ ხომ არაფერი არ იცით.

პარატოვი — „ეს წყნარი, ნაზი ცქერა“, ის ტკბილი, სასიყვარულო ჩურჩული, როდესაც ყოველ სიტყვას სცელის ღრმა ამოოხვრა, ის შეფიცვანი!.. და ყველა ეს, ერთი თვის შემდეგ, მეორდება სხვისთვის, როგორც გაზეპირებული გაკვეთილი. ჰოი, დედაკაცნო!

ლარისა — რა „დედაკაცნო“?

პარატოვი — არარაობა უნდა გერქვათ თქვენ!

ლარისა — როგორ ბედავთ ჩემს ასეთ შფურაცხყოფას. განა თქვენ იცით, რომ თქვენს შემდეგ სხვა შევიყვარე? ნუთუ ამაში დარწმუნებული ხართ?

პარატოვი — არ ვარ დარწმუნებული, მაგრამ ვფიქრობ.

ლარისა — როდესაც ასე მკაცრად სჯით, ნამდვილად უნდა იცოდეთ ყველაფერი და არა ვარაუდობდეთ.

პარატოვი — თქვენ თხოვდებით.

ლარისა — მერე რამ მაიძულა?.. შინ ცხოვრება თუ არ შეიძლება, სიკვდილზე საშინელ სევდას თუ განიცდი და ამ დროს გიბრძანებენ იარსიყო, იცინო და თავს გახვევენ ისეთ საქმროებს, რომელთაც მხოლოდ ზიზღით უყურებ, თუ შინ აურზაურია, თუ შინიდან უნდა გაიქცე და არამც თუ შინიდან, ქალაქიდანაც?..

პარატოვი — ლარისა, მაშ თქვენ?..

ლარისა — რა „მე“? რა გინდოდათ რომ გეთქვათ?

პარატოვი — მომიტყევთ! მე თქვენს წინაშე დამნაშავე ვარ. მაშ თქვენ არ დავაგიწყდით, კიდევ... გყვარვართ? (ლარისა სდუმს). მითხარით, იყავით ჩემთან გულახდილი!

ლარისა — რა თქმა უნდა, ჰო. საკითხავი აქ არაფერია.

პარატოვი — (ნაზად აკოცებს ხელზე). გმადლობთ, ლარისა, გმადლობთ.

ლარისა — თქვენთვის მხოლოდ ეს იყო საჭირო, თქვენ მეტად ამაყი კაცი ხართ.

პარატოვი — თქვენი დათმობა მხოლოდ საქმის მდგომარეობის გამო შემიძლია, მოვალეცა ვარ. მაგრამ თქვენი სიყვარულის დათმობა ჩემთვის ძნელია.

ლარისა — ნუთუ?

პარატოვი — ვინმე რომ გემჯობინებინათ, ღრმა შეურაცხყოფას მომაყენებდით და ვერც ადვილად მოგიტყებდით.

ლარისა — ახლა?

პარატოვი — ახლა მთელი სიცოცხლის მანძილზე ძვირფას მოგონებად დამრჩებით და ერთმანეთს როგორც საუკეთესო მეგობრები ისე გავსორდებით.

ლარისა — მაშასადამე, ქალმა გინდ იტიროს, გინდ ივაგლახოს, ოღონდ უყვარდეთ, არა?

პარატოვი — რას იზამთ, ლარისა დიმიტრიევნა! სიყვარულში თანასწორობა არ არსებობს და არც ჩემგან არის ყოველივე ეს დაწესებული. სიყვარულს ხანდახან ტირილიც მოსდევს.

ლარისა — და უსათუოდ ქალმა უნდა იტიროს, არა?

პარატოვი — რასაკვირველია არა მამაკაცმა.

ლარისა — მერე რატომ?

პარატოვი — სულ უბრალოდ, — იმიტომ რომ, თუ მამაკაცმა იტირა, მას ქალაჩუნას შეარქმევენ; ეს სახელი კი მამაკაცისთვის ყველაფერზე უარესია, რაც კი ადამიანის ჭკუას შეუძლია მოიფიქროს.

ლარისა — თუ ორთავე მხრივ თანასწორი სიყვარული იქნება, მაშინ ცრემლებსაც ადგილი არ ექნება. ხდება კი ეს ოდესმე ასე?

პარატოვი — ხანდახან ხდება. თუმცა ეს რაღაც საშაქარლამო ნამცხვარს ემსგავსება, რაღაცა „ბეზე“ გამოდის.

ლარისა — სერგეი სერგეიჩი, მე გითხარით ის, რაც არ უნდა მეთქვა; დარწმუნებული ვარ, რომ ჩემს გულახდილობას ბოროტად არ გამოიყენებთ.

პარატოვი — მოილეთ მოწყალეობა, განა ვინა გგონივართ? თუ ქალი თავისუფალია, მაშინ კიდევ ჰო, სხვა საქმეა... ლა-

რისა დიმიტრიევნა, მე წესრიგის კაცი გახლავართ და ქორწინება წმინდა საქმედ მიმაჩნია; აღვირახსნილი თავისუფლება პირივით მივჯავრება. ნება მიბოძეთ ვიცოდეთ, თქვენი მომავალი მეუღლე ბევრი ღირსებით არის დაჯილდოებული?

ლარისა — არა, მხოლოდ ერთით.

პარატოვი — ცოტაა.

ლარისა — სამაგიეროდ ძვირფასია.

პარატოვი — სახელდობრ?

ლარისა — მე მას ვუყვარვარ.

პარატოვი — ეს მართლაც ძვირფასია, ოჯახის კეთილმოწყობისათვის ეს კარგია.

(შემოდინ ოფუდალოვა და კარანდიშევი).

გამოსვლა მე-9

პარატოვი, ლარისა, ოფუდალოვა, კარანდიშევი,
შემდეგ მსახური

ოფუდალოვა — ბატონებო, ნება მიბოძეთ ერთმანეთი გაგაცნოთ! (პარატოვს). იული კაპიტონი კარანდიშევი. (კარანდიშევის). სერგეი სერგეი პარატოვი.

პარატოვი — (ხელს ართმევს კარანდიშევის). ჩვენ უკვე ვიცნობთ ერთმანეთს. (თავს უკრავს). კაცი დიდი უღვაშებით და პაწია ნიჭიერებით. გთხოვთ გიყვარდეთ და სცნობდეთ ხარტა ოგნატიევნასა და ლარისა დიმიტრიევნას ძველ მეგობარს.

კარანდიშევი — (თავშეკავებით). ძალიან სასიამოვნოა.

ოფუდალოვა — სერგეი სერგეი ჩვენსა ისეა, როგორც მახლობელი.

კარანდიშევი — ძალიან სასიამოვნოა.

პარატოვი — (კარანდიშევის). ეჭვიანი ხომ არა ხართ?

კარანდიშევი — მე მგონია, რომ ლარისა დიმიტრიევნა არავითარ საბუთს არ მომცემს ეჭვიანობისათვის.

პარატოვი — მერე და, ეჭვიანები ხომ უსაბუთოდაც ეჭვიანობენ.

ლარისა — მე ვარ თავდები, რომ იული კაპიტონი არ იეჭვიანებს.

კარანდიშევი — რასაკვირველია, ჰო, მაგრამ თუ...

პარატოვი — დიახ, დიახ, სწორედ ეს იქნებოდა საშინელი.

ოფუდალოვა — რაა, ბატონებო, ეს რა წამოიწყეთ? განა ეჭვიანობის გარდა სათქმელი სხვა არა გაქვთ რა?

ლარისა — ჩვენ, სერგეი სერგეი, სულ მალე სოფლად მივდივართ.

პარატოვი — აქაურ მშვენიერ მიდამოებიდან?

კარანდიშევი — რას ხედავთ აქ მშვენიერს?

პარატოვი — ეგ ვის როგორ ეპრიანება. მოგეხსენებათ, ფერსა და გემოვნებაში თანხმობა არ არსებობს.

ოფუდალოვა — მართალია, მართალი, ზოგს ქალაქი მოსწონს და ზოგს სოფელი.

პარატოვი — ძალუა, ყველას თავისი გემოვნება აქვს: ზოგს ყარფუზი უყვარს და ზოგს გოჭის კაკნატელა.

ოფუდალოვა — ახ, შე ცელქო და ოინბაზო, ამდენი ანდაზები საიდან იცი?

პარატოვი — ბურლაკებთან დავიარებოდი, ძალუა, და იქ დავეუფლე რუსულ ენას.

კარანდიშევი — რუსული ენის სწავლა ბურლაკებთან?

პარატოვი — მერე და, რატომ არ შეიძლება იმათგან სწავლა?

კარანდიშევი — იმიტომ, რომ ჩვენ იმათ ვთვლით...

პარატოვი — ვინ არიან ეგ თქვენი „ჩვენ“?

კარანდიშევი — ჩვენ, ესე იგი, განათლებული ხალხი და არა ბურლაკები.

პარატოვი — მაშ, თქვენის აზრით, რას წარმოადგენენ ბურლაკები? მე გემის პატრონი ვარ და მათ ვეჭომაგები; მეც ბურლაკი ვარ.

კარანდიშევი — ჩვენ ისინი სიბრიყვისა და სიტლანქის ნიჟუშად მიგვაჩნია.

პარატოვი — დიახ, შემდეგ, ბატონო კარანდიშევი!

კარანდიშევი — შემდეგ არაფერი.

პარატოვი — არა, მაგ სიტყვებს ერთი უმთავრესი რამ დააკელით: თქვენ ბოდიში უნდა მოიხადოთ.

კარანდიშევი — მე ბოდიში?

პარატოვი — დიახ, რა გაეწყობა, საქიროა.

კარანდიშევი — ვითომ რატომია? ეს ჩემი რწმენაა.

პარატოვი — აბა, აბა! თავის დაძვრენა აქ შეუძლებელია.

ოგუდალოვა — ბატონებო, ბატონებო, რა დაგეშართათ?

პარატოვი — ნუ სწუხართ, ღუელში არ გავიწვევ; თქვენი სასიძო საღსალამათი დარჩება; მე მას მხოლოდ ჭკუას ვასწავლი. წესად მაქვს დადებული, არავის არაფერი მივუტევო, თორემ შიში და რიდი ავიწყდებათ და თავხედდებიან.

ლარისა — (კარანდიშევი). რას ჩადიხართ? მე თქვენ გიბრძანებთ, ახლავე ბოდიში მოიხადოთ!

პარატოვი — (ოგუდალოვას). მგონია, დროა რომ მიცნობდეთ, თუ მინდა ვინმეს ჭკუა ვასწავლო, მთელი კვირით შინ ვიკეტები და მისთვის სასჯელს ვიგონებ.

კარანდიშევი — (პარატოვს). არ მესმის...

პარატოვი — ჰოდა, უწინარეს ყოვლისა გაგება ისწავლეთ და მერე ილაპარაკეთ.

ოგუდალოვა — სერგეი სერგეიჩი, თუ გინდათ დავიჩოქებ და ისე გთხოვთ, ჩემი გულისთვის აპატიოთ!

პარატოვი — (კარანდიშევის). ხარტა იგნატიენას დაუმაღლეთ. მიპატიებია. მხოლოდ, ჩემო კარგო, ადამიანების ვარჩევა უნდა იცოდეთ. ხოვ გაგიგონიათ ცხვარი—ცხვარიაო და თუ გაცხარდა — ცხარიო!

(კარანდიშევის უნდა პასუხი გასცეს).

ოგუდალოვა — ნურაფერს ეტყვიო, ხმა არ ამოიღოთ, თორემ, იცოდეთ, წაგეჩხუბებით! ლარისა, უბრძანე შამპანური მოგვართვან და დაუსხი თითო ჭიქა, დაუსხი, შერიგების დალიონ. (ლარისა გადის). ბატონებო, გეთაყვათ, ნუ წაიჩხუბებთ, მე ერთი მშვიდობიანი ხასიათის დედაკაცი ვარ და მიყვარს, როცა ჩემთან ყველანი მშვიდად, შეთანხმებულად არიან.

პარატოვი — მე თვითონ მშვიდი ხასიათის კაცი ვარ, ქათამს არ ვაწყენინებ. აყალ-მყალს პირველი თავის დღეში არ დავიწყებ, სიტყვას გაძლევთ.

ოგუდალოვა — იული კაპიტონიჩი, თქვენ ჯერ კიდევ ახალგაზრდა ხართ, სიმშვიდე გმართებთ, აპილპილება როდი ვარგაკეთილ ინებეთ და სერგეი სერგეიჩი სადილად უსათუოდ დაპატიეთ. ჩვენ დიდად გვესიამოვნება მასთან ერთად ყოფნა.

კარანდიშევი — მეც მინდოდა. სერგეი სერგეიჩი, ხომ არ ინებებთ, რომ დღეს ჩვენთან ერთად ისადილოთ?

პარატოვი — (ცივად). სიამოვნებით. (შემოდის ლარისა, მას მოსდევს მსახური ლანგარით ხელში, ხედ შამპანურის ბოთლი და ჭიქები აწყვია).

ლარისა — (შამპანურს ასხამს). ბატონებო, უმორჩილესად გთხოვთ. (პარატოვი და კარანდიშევი ჭიქებს იღებენ). გთხოვთ მეგობრები იყოთ.

პარატოვი — თქვენი თხოვნა ჩემთვის ბრძანებას უდრის.

ოგუდალოვა — თქვენც სერგეი სერგეიჩისაგან აიღეთ მაგალითი!

კარანდიშევი — მე ხომ თქმაც არ მჭირდება, ჩემთვის ლარისა დიმიტრიენას ყოველი სიტყვა კანონია.

(შემოდის ვოქევატოვი).

გამოსვლა 20-10

ოგუდალოვა, ლარისა, პარატოვი, კარანდიშევი, ვოქევატოვი და მერე რობინზონი

ვოქევატოვი — სადაც შამპანურია, ჩვენც იქა ვართ. როგორი ყნოსვა მაქვს, ჰა? ხარტა იგნატიენა. ლარისა დიმიტრიენა, ნება მიეცით იმ ქერას ოთახში შემოვიდეს!

ოგუდალოვა — რომელ ქერას?

ვოქევატოვი — ახლავ იხილავთ. შემოდი, ქერა! (რობინზონი შემოდის). მაქვს პატივი წარმოგიდგინოთ, ჩემი ახალი მეგობარი, ლორდ რობინზონი.

ოგუდალოვა — ძალიან სასიამოვნოა.

ვოქევატოვი — (რობინზონს). ემთხვევთ თათებზე! (რობინზონი ჰკოცნის ხელებზე ოგუდალოვას და ლარისას). ახლა, მილორდ, აქ მოდი!

ოგუდალოვა — რა არის ეგ, როგორ ბრძანებლობთ თქვენს მეგობარზე?

ვოქევატოვი — მანდილოსანთა საზოგადოებაში თითქმის

არასოდეს არ ყოფილა და ძალზე მორცხვია. მეტწილად მოგზაურობდა—ხმელეთზე, წყალზე; ამას წინათ კი საღლატ უდაბურ კუნძულზე იყო და თითქმის გაველურდა. (კარანდიშევს). ნება დამრთეთ გაგაცნოთ ერთმანეთი! ლორდ რობინზონი, იული კაპიტონი კარანდიშევი!

კარანდიშევი—(ხელს ართმევს რობინზონს). დიდხანია რაც ინგლისიდან ჩამოხვედით?

რობინზონი—Yes. (იეს)¹.

ვოჟევატოვი—(პარატოვს). საშიოდ სიტყვა ძლივს ვასწავლე ინგლისურად, თუმც გამოვტყდები და მე თვითონაც ცოტათი მეტი ვიცი. (რობინზონს). რა არის ლინოს რომ შესცქერი? ხარიტა იგნატიევნა, შეიძლება?

ოგუდალოვა—კეთილ ინებეთ.

ვოჟევატოვი—ინგლისელები ხომ მთელი დღე დილიდანვე სვამენ.

ოგუდალოვა—ნუთუ თქვენც მთელი დღე სვამთ?

რობინზონი—Yes.

ვოჟევატოვი—ეგენი სამჯერ საუზნობენ და მერე ექვსი საათიდან თორმეტ საათამდე სადილობენ.

ოგუდალოვა—განა ეგ შესაძლებელია?

რობინზონი—Yes.

ვოჟევატოვი—(რობინზონს). აბა დაასხი!

რობინზონი—(დაასხამს კიებში შამპანურს). If you please! (იფ იუ პლიზ)². (სვამენ).

პარატოვი—(კარანდიშევს). ეგეც დაპატიჟეთ სადილად. მე. ყოველთვის მასთან ერთად ვარ, უმაგისოდ არ შემიძლია კარანდიშევი—სახელი? რა ჰქვია?

პარატოვი—სახელის დაძახება მაგათ წესად როდი აქვთ! ლორდ, მილორდ...

კარანდიშევი—განა ეგ ლორდია?

პარატოვი—რა თქმა უნდა, არა, მაგრამ მაგათ ასე უყვართ. უბრალოდ კი, სერ რობინზონ!

კარანდიშევი—(რობინზონს). სერ რობინზონ, უმოჩინესად გთხოვთ დღეს სადილად გვეწვიოთ.

¹ ჰო, დიახ. (ინგლ.).

² ბატონი ბრძანდებით. (ინგლ.).

რობინზონი—I thank you. (აი სენკ იუ)¹.

კარანდიშევი—(ოგუდალოვას). ხარიტა იგნატიევნა, მე შინ მივდივარ, მინდა სადილის თადარიგი დავიჭირო. (თავს უკრავს ყველას). მაშ ეგრე, ბატონებო, ყველას შინ გელით. მაქვს პატივი გამოგეთხოვოთ. (მიდის).

პარატოვი—(ქუდას აიღებს). ჩვენთვისაც ღროა, ნამგზავრზე ცოტა უნდა დავისვენო.

ვოჟევატოვი—სადილისათვის მოვემზადდით.

ოგუდალოვა—მოითმინეთ, ბატონებო, ყველა ერთად სად მიიჩქარით? (ოგუდალოვა და ლარისა კარანდიშევს დერეფანში გააცვილებენ).

მამოსვლა 89-11

პარატოვი, ვოჟევატოვი, რობინზონი

ვოჟევატოვი—სასიძო როგორ მოგეწონათ?

პარატოვი—რის მომეწონა, რა მომეწონა! ვის შეიძლება ეგ მოეწონოს? ბევრსაც რომ ლაპარაკობს, ეგ ბატისფენა!

ვოჟევატოვი—განა მოხდა რამე?

პარატოვი—ცოტა წავლაპარაკდით. რაღაცას იუხორებოდა, ყოყლოჩინობა დამიწყო. დაიცა, მეგობარო, შენი გამასხარავებით კიდევ შევიქცევე თავს. (შუბლზე ხელს გაირტყამს). აჰ! ეს რა ბრწყინვალე აზრი მომივიდა! რობინზონ, აბა დატრი-აღდი, მძიმე სამუშაო მოგელის, ეცადე!

ვოჟევატოვი—რა საქმე?

პარატოვი—აი რა... (რადაცას მიაყურებს). მოდიან! მერე გეტყვით, ბატონებო. (შემოდინა ოგუდალოვა და ლარისა). მაქვს პატივი გამოგეთხოვოთ!

ვოჟევატოვი—ნახვამდის! (თავს უკრავს).

¹ გმადლობთ. (ინგლ.).

მოკმედება მესამე

კარანდიშევის კაბინეტი. პრეტენზიით, მაგრამ უგემოვნოდ მორთული ოთახი. ერთ კედელზე დივანის წინ ხალიჩაა ჩამოფენილი და ზედ იარაღი კიდია. სამი კარი: ერთი შუაში, ორი გვერდებზე.

გამოსვლა 1-ლი

ევფროსინია პოტაპოვნა და ივანე (გამოდის მარცხენა კარებიდან)

ივანე — ლიმონები მიბოძეთ.

ევფროსინია პოტაპოვნა — რა ლიმონები, ასპიტო?

ივანე — შესინური.

ევფროსინია პოტაპოვნა — რაში დაგჭირდა?

ივანე — წასადილეგს ზოგი ბატონი ყავას მიირთმევს, ზოგიც ჩაის და აი სწორედ ჩაისთვისაა საჭირო.

ევფროსინია პოტაპოვნა — დღეს თქვენ სწორედ ჯვარს მაცვით! შტოშის მორსი მიირთვან, სულერთი არ არის? იქ ჩემს ოთახში სურაა. მხოლოდ ფრთხილად იყავი, სურა ძველია, საცობი ლუქით აქვს დაწებებული და არ მოტყდეს. ანდა წამო, მე თვითონ მოგცემ. (გადის შუა კარებით. ივანე თან გაჰყვება. მარცხენა კარით ოგუდალოვა და ლარისა შემოდინა).

გამოსვლა მე-2

ოგუდალოვა და ლარისა

ლარისა — ახ, დედა, სირცხვილით აღარ ვიცოდი სად წავსულიყავი.

ოგუდალოვა — მისგან ასეც მოველოდი.

ლარისა — ეს რანაირი სადილია! მერე მოკი პარმენიჩ. საც რომ ეპატიყება! რათ სჩადის ამას?

ოგუდალოვა — დიან, სწორედ რომ კარგად გაგვიმასპინძლდა, იმდენი იმას რა ვუთხარი!

ლარისა — ოჰ, რა საძაგლობაა! იმაზე დიდი სირცხვილი არა არის რა, როდესაც სხვის მაგიერ გრცხვენია... აი, ჩვენ ხომ არაფერი დამნაშავე არა ვართ, მაგრამ მაინც მრცხვენია, მრცხვენია ისე, რომ სადმე გადავიკარგებოდი. ევ კი თითქოს ვერაფერს ამჩნევს. მზიარულადაც რომ არის!

ოგუდალოვა — ვერც ვერაფერს შეამჩნევს, რა იცის, ან რა უნახავს. აბა სად უნახავს, როგორ სადილობენ კეთილშობილნი. ჰგონია ყველა გააკვირვა თავისი მასპინძლობით და სიმდიდრით; ჰოდა, მზიარულად აკი იმიტომაც არის. განა ვერ ატყობ, განზრახ როგორ ათრობენ?

ლარისა — ოჰ, ოჰ, შეაჩერე, როგორმე შეაჩერე!

ოგუდალოვა — როგორ შევაჩერო! მცირეწლოვანი ხომ არ არის? დროა უგადიოდ იცხოვროს.

ლარისა — სულელი ხომ არ არის, როგორ ვერ ამჩნევს?

ოგუდალოვა — სულელი კი არა, თავმოყვარეა. მასხარად იგდებენ, ხოტბას განზრახ ასხამენ და ვერ ამჩნევს, უხარია-ღვინოს თვითონ იპარავენ, არ სვამენ, იმას კი აძალებენ.

ლარისა — შეშინია, ყოველივე ამის მეშინია. რათ სჩადიან ამას? ეგრე რათ იქცევიან?

ოგუდალოვა — სულ უბრალოდ, მისი გამასხარავება უნდათ.

ლარისა — ამითი ხომ მე მტანჯავენ?

ოგუდალოვა — მერე და ვის რა დარდი აქვს იტანჯები თუ არა. ხედავ, ლარისა, ჯერ არაფერი არ მომხდარა და უკვე იტანჯები. შემდეგ ვინ იცის რა იქნება?

ლარისა — ეჰ, საქმე გათავებულია, სინანულით რა გაკეთდება! (შემოდის ევფროსინია პოტაპოვნა).

გამოსვლა მე-3

ოგუდალოვა, ლარისა და ევფროსინია პოტაპოვნა

ევფროსინია პოტაპოვნა — სადილი მიირთვით? ჩაის ხომ არ ინებებთ?

ოგუდალოვა — არა.

ევფროსინია პოტაპოვნა — მამაკაცები სადლა არიან?

ოგუდალოვა — იქ სხედან, საუბრობენ.

ევფროსინია პოტაპოვნა — სადილი ხომ მიირთვეს, აღდგენ და წავიდნენ, რაღას ელიან? გადამიტანა ამ სადილმა: ამდენი ზრუნვა, ფაცი-ფუცი! მზარეულები სულ ავაზაკები არიან, სამზარეულოში თითქოს მბრძანებელი ვინმე შემოსულიყოს, ხმის ამოღებაც ვერ გაშიბედავს.

ოგუდალოვა — მერე, რა საჭიროა ხმის გაცემა ან რაიმეს თქმა? კარგ მზარეულს თქმა ან სწავლება რაში სჭირდება?

ევფროსინია პოტაპოვნა — სწავლებაში როდია საქმე, საქმე ის არის, რომ დოვლათს, ქონებას ანიავებენ. ჩვენი სანოვაგე რომ იყოს, — შინაური, სოფლიდან ჩამოტანილი, არას ვიტყვოდი, მაგრამ ყველაფერი მამასისხლად არის ნაყიდი, აკი იმიტომაც მენანება. შაქარს თხოულობს, ვანილს, თევზის წებოს; ვანილი ძვირია, თევზის წებო კი უფრო ძვირი. ჰოდა, რა უშავს ჩასდოს ჭვამში ერთი ციკქნა, — სურნელებისთვის, ის კი უთავბოლოდ ყრის. გული გისკდება იმის შემყურეს.

ოგუდალოვა — დიახ, ხელმოკერილ ადამიანისთვის, რა თქმა უნდა, ყოველივე ეს ძნელია...

ევფროსინია პოტაპოვნა — ხელმოკერილობა რას მიქვია, ადამიანი თუ გაგიჟდა? ავიღოთ თუნდაც ეს ტარალანა. დიდსა და პატარას განა გემო ერთი არა აქვს? ფასში კი განსხვავებაა, მერე როგორი! ათი შაური ათეულზე თავს გადავა, იმან კი თითოში მისცა ათი შაური.

ოგუდალოვა — იმ თევზებს, წელან სადილად რომ მოგვართვით, ვოლგაში ცურვა და წამოზრდა აკლიათ.

ევფროსინია პოტაპოვნა — ჰო, დიახ, არის მანეთიანიც; ორი მანეთიც გადაიხადეთ, ფული თუ ოხრად გაქვთ. ვინმე დიდი უფროსისათვის, ან მაღალი სამღვდელო პირისათვის რომ იყოს, მაშინ, რასაკვირველია, შეიძლება, თორემ ვისთვის? ღვინოც უფრო ძვირფასი უნდოდა რომ ეყიდნა, ბოთლი მანეთიანი, თუ უფრო მეტი, მაგრამ ვაჭარი პატიოსანი კაცი აღმოჩნდა: ბოთლს სამ-სამ ავაზად მოგცემთ, ოღონდ ნარდად წაიღეთო. იარლიკს კი როგორსაც გნებავთ, ისეთს მივაკრავო! მერე რა ღვინო გამოგზავნა! საგანგებო! პაწია ქიქით ცოტა გავაჩნჯე, მიხაკის, ვარდის და კიდევ რალაცის სუნი დაპკრავს და იაფი აბა საიდან იქნება? იაფი საიდან იქნება როცა

ამდენი ძვირფასი სურნელება აქვს გარეული! ფასიც არ არის პატარა, ბოთლი სამი აბაზი. უფრო ძვირს კი ვერ გადავხდით, რა ვქნათ, ჯამაგირით ვცხოვრობთ. აი, ჩვენმა მეზობელმა ცოლი შეირთო; რამდენი ბუმბულის რამ გადმოიხიდეს, — ლეიბები, ბალიშები, გადმოჰქონდათ და გადმოჰქონდათ, ყველაფერი სუფთა იყო. მერე ბეწვეულიო, — მელია, წავი, სიასამური! სახლი აივსო. მათთვის, რასაკვირველია, ადვილია ხარჯის გაწევა. აგერ, ჩვენ გვერდით ერთმა მოხელემაც შეირთო ცოლი, მზითვად მარტო ძველი ფორტოპიანო მოუტანეს. აბა ამით ვინ აშენდება? თავის გამოღება არც ჩვენ შეგვეფერის.

ლარისა — (ოფუდალოვას). გავიქცეოდი, ცხრა მთას იქით გადავვარდებოდი რომ შემეძლოს.

ოგუდალოვა — საუბედუროდ არ შეიძლება.

ევფროსინია პოტაპოვნა — ჰოდა, თავს უხერხულად თუ გრძნობთ ჩემთან წამობრძანდით, თორემ აქ მამაკაცები შემოვლენ და ისე ააზროლებენ აქაურობას, რომ სულს ვერ მოითქვამ. ნეტავ აქ რას ვუდგევარ? გავიქციე ერთი და ვერცხლეული დავთვალო, სკივრში ჩავკეტო, თორემ ეხლანდელ ხალხს არც ხატი სწამს და არც ჯვარი. (ოფუდალოვა და ლარისა მარჯვენა კარით გადიან, ევფროსინია პოტაპოვნა შუა კარით გადის, მარცხნიდან პარატოვი, კნუროვი და ვოჟევატოვი შემოდიან).

გამოსვლა 82-4

პარატოვი, კნუროვი და ვოჟევატოვი

კნუროვი — მე, ბატონებო, კლუბში მივდივარ სასადილოდ, არაფერი არ მიჭამია.

პარატოვი — ცოტაც მოიცადეთ, მოკი პარმენიჩ!

კნუროვი — ჩემს სიცოცხლეში პირველად მაქვს ასეთი შემთხვევა. სადილად ცნობილ პირებს ეპატიებება და საქმელი კი არ გააჩნია... სულელია ეგ კაცი, ბატონებო.

პარატოვი — არ გეკამათებით, სიმართლე უნდა ვაღიაროთ, რომ იგი მართლაც სულელია.

კნუროვი — მერე ყველაზე უწინ თვითონ დაითრო.

ვოჟევატოვი — ეს ჩვენ მოუუწყვეთ.

პარატოვი — დიახ, ჩემი აზრი სისრულეში მოვიყვანე. ჯერ

კიდევ წელან თავში ფიქრმა გამიელვა, ღვინით ერთი კარგად ჯავჭუპობთ და სერის ვუყუროთ მეთქი.

კნუროვი — მამ ყოველივე ეს თქვენ წინასწარვე გქონდათ მოფიქრებული?

პარატოვი — წინასწარვე შევთანხმდით. ბატონებო, ასეთ შემთხვევისათვის რობინზონები ზედგამოჭრილი რამ არიან.

ვოჟევატოვი — კაცი კი არა, ოქროა!

პარატოვი — მასპინძელი რომ დაათრო, მასთან ერთად უნდა სვა, მაგრამ სად არის იმის შესაძლებლობა, რომ ყლაპო ეს რაღაც მიქსტურა, რომელსაც ის ღვინოს უწოდებს? რობინზონი კი ასეთ საქმეში ნაწრთობია, იაროსლავსკში დაყენებული საზღვარგარეთული ღვინო მისთვის არაფერია. სვამს და თან აქებს, ხან ერთს გასინჯავს, ხან მეორეს, ჭაშნიკს იღებს ღვინის მცოდნე. კაცივით, თან პირს იტკბარუნებს, მაგრამ უმასპინძლოდ როდი სვამს, იმასაც ასმევს; ისიც გაება. ღვინოს შეუჩვეველი კაცია და მის დათრობას განა ბევრი სჭირდება? ჰოდა, აქი ჩქარაც მოვიდა აღტაცებაში.

კნუროვი — ყოველივე ეს თავშესაქცევი რამ არის, მაგრამ, ბატონებო, ხუმრობის გარეშე გეუბნებით, რომ მშობია.

პარატოვი — მაგასაც მოესწრებით, ცოტა მოიცადეთ. ლარისა დიმიტრიენას ვთხოვოთ გვიმღეროს რამე.

კნუროვი — ეგ სხვა საქმეა. რობინზონი სადღაა?

ვოჟევატოვი — ისევ სვამენ. (შემოდის რობინზონი).

გამოსვლა მე-5

პარატოვი, კნუროვი, ვოჟევატოვი და რობინზონი

რობინზონი — ხალხნო, მიშველეთ! უპ, სერე, ღმერთს ჩემს მაგიერ პასუხს შენ გასცემ.

პარატოვი — რა იყო, მთვრალი ხომ არ ხარ?

რობინზონი — მთვრალი! განა მე მაგას ოდესმე ვჩივი? ნეტავი მთვრალი მაინც ვიყო, ეს ხომ მშვენიერება იქნებოდა, სხვას უყუთეს რას ვისურვებდი. ამ კეთილი სურვილით მოვდიოდი აქ და, უნდა გითხრათ, რომ ამ სურვილითვე ვცხოვრობ ქვეყანაზე.

პარატოვი — მამ რა მოგივიდა?

რობინზონი — მოწამლული ვარ, ყარაულს უნდა დავედხხო. პარატოვი — მერე რას სვამდი, რომელ ღვინოს?

რობინზონი — აბა ვინ იცის რას ვსვამდი! ქიმიკოსი ხომ არა ვარ? ვერც ერთი აფთიაქის მუშაკი ვერ გაარკვევს რა იყო ის, რაც მე დავლეე.

პარატოვი — ბოთლზე რა ეწერა, ან რომელი იარღივი ჰქონდა მიკრული?

რობინზონი — ბოთლზე „ბურგუნდული“ ეწერა, ბოთლში კი რაღაც „კინდერ-ბალზამი“ იყო ჩასხმული. არა, ამ სპეციის სმა მე ტყუილად არ ჩამვიღის.

ვოჟევატოვი — ეს ეგრე ხდება: როდესაც ღვინოს აზა-ვებენ, შეიძლება რომელიმე ნაწილი მეტი მოუვიდეთ. ასეთ შემთხვევაში შეცდომის დაშვება ადვილია; ადამიანი მანქანა ხომ არ არის. ნეტავ ბუზების საწამლავი ხომ არ შეუურიეს?

რობინზონი — შენ ძალიან მხიარულად ხარ. აქ ადამიანი იღუპება და შენ გიხარია.

ვოჟევატოვი — შაბაშ! მოკვდები, რობინზონ!

რობინზონი — აი, ეგ კი სისულელეა. უნდა იცოდეთ, რომ სიკვდილზე ვერ დაგთანხმდებით... ეჰ, ნეტავ ვიცოდე მაინც, რა ზიანს მომიტანს ეს ღვინო!

ვოჟევატოვი — ცალი თვალი უსათუოდ წამოგვარდება, ამას ნამდვილად ელოდე. (სცენის იქიდან კარანდიშევის ხმა მოისმის: „გი, მოგვართვით „ბურგუნსკისა“...“).

რობინზონი — აჰა, ინებეთ, კიდევ „ბურგუნსკისა“... მიხსენით, ვიღუპები! სერე, შენ მაინც შემიპრალე! მე ხომ სიცოცხლით სავსე ახალგაზრდა ვარ, ბატონებო, დიდ იმედებს ვიძლევი. რის გულისთვის უნდა დაკარგოს ხელოვნებამ... პარატოვი — ნუ სტირი, ხელად მოგარჩენ, მე ვიცი მაგის უებარი წამალი.

(შემოდ-ს კარანდიშევი, ხელში სიგარეტის კოლოფი უჭირავს).

გამოსვლა მე-6

პარატოვი, კნუროვი, ვოჟევატოვი, რობინზონი და კარანდიშევი

რობინზონი — (ხალჩას დახედავს). ეს რეები გაქვთ?

კარანდიშევი — სიგარეები.

რობინზონი — არა, აი ეს რა გიკიდიათ? ბუტაფორიის ნივთები?

კარანდიშევი — რომელი ბუტაფორიის, ოსმალური იარაღია!

პარატოვი — აი, თურმე ვინ არის დამნაშავე, რომ ავსტრიელები ოსმალეებს ველარ სჯობნიან.

კარანდიშევი — როგორ? ეს რა ხუმრობაა! რა სისულელე! რაში ვარ მე დამნაშავე?

პარატოვი — რაც უვარგისი და გამოუსადეგარი იარაღი ყოფილა, ყველა თქვენ წამოგიღიათ და იმათაც გაბოროტებულებს სულ ინგლისური იარაღი შეუძენიათ.

ვოქევატოვი — დიახ, დიახ, აი ვინ არის თურმე დამნაშავე, დამნაშავე ახლა აღმოჩნდა. ავსტრიელები თქვენ მადლობას ველარ გეტყვიან.

კარანდიშევი — მერე რით არის ეს უვარგისი? აი, მაგალითად, ეს დამბაჩა? (კედლიდან დამბაჩას ჩამოიღებს).

პარატოვი — (დამბაჩას გამოართმევს). ეს დამბაჩა?

კარანდიშევი — ფრთხილად, გატენილია!

პარატოვი — ნუ გეშინიათ, გატენილია თუ არა, საშიშროება მისგან ერთია — სულერთია არ გავარდება. ნებას გაძლევთ ხუთი ნაბიჯის სიშორიდან მესროლოთ.

კარანდიშევი — არა, ეს დამბაჩა ვარგისია.

პარატოვი — დიახ, ლურსმნების ჩასარჭობად.

(დამბაჩას მაკიდახე მიაგდებს).

ვოქევატოვი — მაგას ნუ იტყვით, რუსული ანდაზისა არ იყოს, „საბედისწერო ჯოხიც გავარდებაო“.

კარანდიშევი — (პარატოვს). სიგარას ხომ არ ინებებთ?

პარატოვი — ალბათ ძვირფასი სიგარაა. ვფიქრობ, ასი ცალი შვიდი მანეთი მაინც ეღირება.

კარანდიშევი — დიახ, დაახლოებით. მაღალი ხარისხისაა, ძალიან მაღალი ხარისხის.

პარატოვი — მაგ ხარისხს ვიცნობ: რეგალია კომბოსტოსიმა dos amigos¹, მე მას ჩემ არიფ-მეგობრებისთვის ვინახავ, თვითონ როდი ვეწევი.

კარანდიშევი — (კნურავს). ხომ არ ინებებთ?

კნუროვი — არა, არ მინდა თქვენი სიგარები, ჩემსას ვეწევი.

კარანდიშევი — მშვენიერი სიგარებია, შესანიშნავი.

კნუროვი — მშვენიერია და თვითონ მოსწიეთ.

კარანდიშევი — (ვოქევატოვს). თქვენ? თქვენ არ გნებავთ?

ვოქევატოვი — ჩემთვის ეგ ძალზე ძვირფასია, მეშინია არ გავნებოვრდე.

კარანდიშევი — თქვენ, სერ რობინზონ? პაპიროსს არ ეწევი?

რობინზონი — მე? უცნაური კითხვაა! მიზოდეთ ხუთიოდე! (ამოირჩევს ხუთიოდეს, ჯიბიდან ქალაღს ამოიღებს და საგულდაგულოდ გააზევებს).

კარანდიშევი — მერე და, ახლა რათ არ ეწევი?

რობინზონი — როგორ იქნება! ეს სიგარა ბუნების წიაღში უნდა გააბოლო, იქ, სადაც წარმტაცი მღებარეობაა.

კარანდიშევი — მერე და რატომ?

რობინზონი — იმიტომ, რომ პატიოსან ოჯახში მისი გაბოლებებისთვის შეიძლება კარგად მიგბეგვონ, მე კი აჰას ვერ ვიტან.

ვოქევატოვი — არ გიყვარს როცა გცემენ?

რობინზონი — არა, ბავშვობიდანვე მეჯავრებოდა.

კარანდიშევი — რა უცნაურია! ხედავთ, ბატონებო, ხედავთ, რა უცნაური ვინმეა! ზედვე ეტყობა, რომ ინგლისელია. (ხმამაღლა). სად არიან ჩვენი მანდილოსნები? (უფრო ხმამაღლა). სად არიან მანდილოსნები? (შემოდის ოგუდალოვა).

გამოსვლა მე-7

პარატოვი, კნუროვი, ვოქევატოვი, რობინზონი, კარანდიშევი და ოგუდალოვა

ოგუდალოვა — მანდილოსნები აქ არიან, მათთვის ნუ სწუნართ. (კარანდიშევის ჩუმად). რას სჩადიხართ? ერთი თქვენს თავს დახედეთ!

კარანდიშევი — ჩემს თავს, გეთაყვა, მე კარგად ვცნობ. ხედავთ, ყველა მთვრალია, მხოლოდ მე ვარ მხიარულად. მე დღეს ბედნიერი ვარ, ვზვიეობ.

ოგუდალოვა — იზეიმეთ, მაგრამ ეგრე ხმამაღლა როდი იქნება. (პარატოვს მიუახლოვდება). სერგეი სერგეიჩ, გეყოფათ 15. ალ. ოსტროვსკი.

¹ მეგობრისათვის.

იული კაპიტონიჩის ვერე აგდება! გული გვტკივა, ეს ხომ ჩემი და ლარისას შეურაცხყოფაა.

პარატოვი — ახ, ძალუავ, მაგას როგორ გაგებდავ!

ოგუდალოვა — ნუთუ ჯერ კიდევ არ დაგავიწყდათ ის წელანდელი აყალ-მაყალი? სირცხვილია!

პარატოვი — რას ბრძანებთ, ძალუავ, შეგეთი გულდრძობა როდი ვარ! ინებეთ, თქვენი გულისთვის ყველაფერ ამას ერთის მოქნევით მოვათავებ. იული კაპიტონიჩ!

კარანდიშევი — რა გნებავთ?

პარატოვი — გინდათ, ბრუდერშაფტი დავლიოთ?

ოგუდალოვა — აი, ეს მომწონს, გმადლობთ!

კარანდიშევი — თქვენ ამბობთ ბრუდერშაფტიო? ინებეთ, სიამოვნებით.

პარატოვი — (ოგუდალოვას). რა არის, თხოვეთ ლარისა დიმიტრიენას. რას გვემალება?

ოგუდალოვა — კარგი, მოვიყვან. (გადის).

კარანდიშევი — რომელი ღვინო დავლიოთ? ბურგუნსკისა?

პარატოვი — არა, ბურგუნსკისაგან გამანთავისუფლეთ! მე ერთი უბრალო კაცი ვარ.

კარანდიშევი — მაშ რომელი?

პარატოვი — იცით რა? სეირი ის იქნება, კონიაკი რომ დავლიოთ. კონიაკი არ არის?

კარანდიშევი — როგორ თუ არ არის! ყველაფერი მაქვს. ეი, ივან, კონიაკი!

პარატოვი — აქ რა საჭიროა, მოდი, იქ დავლიოთ; მხოლოდ უბრძანეთ მოზრდილი ქიქები მოგვიტანონ, პატარა ქიქები არ მწამს.

როზინზონი — რატომ წინათვე არ მითხარით, რომ კონიაკი გქონიათ? ოხ, რამდენი ძვირფასი წუთი დაიკარგა!

ვოჟევატოვი — ხედავ, როგორ ხელდახელ გამოცოცხლდა!

როზინზონი — ამ სასმელთან ძალზე შეხმატკბილებული ვარ, კარგახანია რაც შევეგუე. (პარატოვი და კარანდიშევი მარცხენა კართი გადიან.)

გამოსვლა მ-8

კნუროვი, ვოჟევატოვი და როზინზონი

როზინზონი — (მარცხენა კარებს გაჭურვებს) სულ დაიღუბა კარანდიშევი. მე დავიწყე და ახლა სერჟი სულ მოუთავებს. ხედავთ დაასხეს, გაემზადნენ; მართალი გითხრათ, ცოცხალი სურათია. ხედავთ, სერჟი როგორ იღიმება! ნამდვილი ბერტრამია. (მღერის „როზებრტიდან“). „შენ ჩემი მხსნელი ხარ; მე შენი მხსნელი ვარ! და მოსარჩლე, და მოსარჩლე“. უჰ, გადაკლავეს, ერომანეთს კოცნიან. (ისევ მღერის). „რა ბედნიერი ვარ! ზვარაკო ჩემო!“ ღმერთო ჩემო, ივანეს კონიაკი მიაქვს, კონიაკი მიაქვს! (ხმამალა). რას სჩადი, რას სჩადი, მანდვე დასტოვე! რაცა ხანია მაგას ველოდები. (გარბის. შუა კარიდან შემოდის ილია).

გამოსვლა მ-9

კნუროვი, ვოჟევატოვი, ილია, შემდეგ პარატოვი

ვოჟევატოვი — რა გინდა, ილია?

ილია — ჩვენები მზად არიან, ყველა შეიკრიბა, ბულვარში გელოდებიან. როდის გვიბრძანებთ გამგზავრებას?

ვოჟევატოვი — ახლავე, ყველანი ერთად წამოვალთ, ცოტა მოიცადეთ.

ილია — როგორც გვიბრძანებთ ყველაფერი ისე იქნება! (შემოდის პარატოვი).

პარატოვი — ა, ილია, მზად ხართ?

ილია — მზად ვართ, სერგეი სერგეიჩ!

პარატოვი — გიტარა თანა გაქვს?

ილია — არ წამომიღია, სერგეი სერგეიჩ.

პარატოვი — გიტარაა საჭირო, გესმის?

ილია — ახლავე მოგართმევთ, სერგეი სერგეიჩ! (მიდის).

პარატოვი — მინდა ლარისა დიმიტრიენას ვთხოვო, გვიმღეროს რამე და ვოლგაზე მერე წავიდეთ.

კნუროვი — ჩვენი გასეირნება ყოველგვარ მხიარულებას იქნება მოკლებული, თუ ლარისა დიმიტრიენა არ წამოვიდა. აი რომ... ასეთ სიამოვნებისათვის არავითარ საფასურს არ დაერიდება კაცი.

ვოჟევატოვი — ლარისა დიმიტრიენა რომ წამოვიდო-

დღეს, სიხარულისაგან ყველა მენავეს ვერცხლის მანეთიანე-
ბით დავასაჩუქრებდი.

პარატოვი — წარმოიდგინეთ, ბატონებო, მეც მაგასვე ვფიქ-
რობ; როგორ უსიტყვოდ შევთანხმებულვართ.

კნუროვი — მერე და არის მაგისი შესაძლებლობა?

პარატოვი — როგორც ფილოსოფოსები ამბობენ, ქვეყ-
ნად შეუძლებელი არა არის რა.

კნუროვი — რობინზონი კი, ბატონებო, სულ ზედმეტია.
ხომ იხუმრეთ? ახლა გეყოფათ. პირუტყვულ მდგომარეობამდე
გაიღწეება და ამა რა არის ამაში კარგი? ეს გასეირნება სე-
რიოზული საქმეა, ეგ კი ჩვენი ტოლი არ არის. (კარზე მიუთი-
თებს). აგერ, ხედავთ, როგორ დააკვდა კონიაქს.

ვოჟევატოვი — ჰოდა, ნუ წავიყვანთ.

პარატოვი — რომ აგვეკვიატოს?

ვოჟევატოვი — მოითმინეთ, ბატონებო, მე ავთესავ. (უყ-
ვირის კარებში). რობინზონ! (შემოდის რობინზონი).

გამოსვლა 89-10

პარატოვი, კნუროვი, ვოჟევატოვი და რობინზონი

რობინზონი — რა გინდა?

ვოჟევატოვი — (ჩუმად). პარიზში წასვლა გინდა?

რობინზონი — როგორ თუ პარიზში, როდის?

ვოჟევატოვი — დღეს საღამოს.

რობინზონი — ჩვენ ხომ ვოლგაზე ვაპირებდით?

ვოჟევატოვი — როგორც გინდა; შენ ვოლგაზე წადი, მე
კი პარიზს გავემგზავრები.

რობინზონი — მერე პასპორტი?

ვოჟევატოვი — ეგ ჩემზე იყოს.

რობინზონი — ჰოდა, რატომაც არა!

ვოჟევატოვი — მაშ, აქედან ერთად წავიდეთ; ჩემსა შე-
ვიართ. იქ მომიცადე, მოისვენე, გამოიძინე. მე კი ერთ-ორ
ალაგას უნდა შევიარო საქმეზე.

რობინზონი — კარგი კი იყო ბოშების მოსმენა.

ვოჟევატოვი — მსახიობი მაინც არ იყო! გრცხვენოდეს!
ბოშების სიმღერა, ეს ხომ სიბრიყვეა. იტალიანურ ოპერას რა

სჯობია, ანდა მხიარულ ოპერეტას! აი, რას უნდა უსმენდე-
ოპერეტაში, ალბათ, თვითონაც გითამაშნია.

რობინზონი — როგორ არა! „მაგალობელ ჩიტუნებში“.

ვოჟევატოვი — რომელ როლს ასრულებდი?

რობინზონი — ნოტარიუსისას.

ვოჟევატოვი — ჰოდა, ასეთმა მსახიობმა პარიზი რო-
გორ არ უნდა ნახოს! პარიზს შემდეგ კი, ჰაი, რა ფასი დაგე-
დება!

რობინზონი — მოიტა ხელი.

ვოჟევატოვი — მოდიხარ?

რობინზონი — მოვდივარ!

ვოჟევატოვი — (პარატოვს). რომ იცოდე, როგორ მღე-
როდა წელან „რობერტიდან“! რა ხმა აქვს!

პარატოვი — ოხ, რა ამბებს დავაწევთ ნიენი ნოვგოროდის
ბაზრობაზე!

რობინზონი — წამოვალ თუ არა, ეს ჯერ კიდევ საკით-
ხავია.

პარატოვი — ვითომ რატომია?

რობინზონი — სიბრიყვეს უბაზრობოდაც საკმაოდ ვხედავ.

პარატოვი — ოჰო, ხედავთ როგორ ამოიღვა ენა?

რობინზონი — განათლებული ხალხი ახლა ბაზრობაზე კი
არ დახეტიალობს, — ევროპაში მიემგზავრება.

პარატოვი — უკაცრავად, ევროპის რომელი ქალაქის ან
სახელმწიფოს გაბედნიერებას აპირებთ თქვენის ჩასვლით?

რობინზონი — რასაკვირველია, პარიზისა. დიდხანია რაც
იქ ვაპირებ.

ვოჟევატოვი — მე და ეს დღეს საღამოსვე მიემგზავრე-
ბით.

პარატოვი — ხედავთ თურმე რაშია საქმე! გზა მშვიდობისა!
პარიზს მართლაც უნდა წახვიდე, შენ ლაკლიხარ. მასპინძელი
რალა იქნა?

რობინზონი — იქ არის, ამბობს, უცხო რაიმეს ვამზადე-
ბო. (შემოდინ მარჯვენა კართთ ოფუდალოვა და ლარისა, მარცხენა კა-
რით კარანდიშევი და ივანე).

ოგუდალოვა; ლარისა, პარატოვი, კნუროვი, ვოჟევატოვი, რობინზონი, კარანდიშევი, ივანე, მერე ილია და ევფროსინია პოტაპოვნა

პარატოვი — (ლარისას). რათ მიგვატოვეთ?

ლარისა — როგორღაც ვერა ვარ კარვად.

პარატოვი — ჩვენ კი თქვენ საქმროსთან ერთად ბრუდერ-შაფტი დავლიეთ. ახლა სამუდამო მეგობრები ვართ!

ლარისა — გმადლობთ. (ხელს ჩამოართმევს პარატოვს).

კარანდიშევი — (პარატოვს). სერე!

პარატოვი — (ლარისას). ხედავთ, რა მახლობლობაა! (კარანდიშევის). რა გინდა?

კარანდიშევი — ვილაც გკითხულობს.

პარატოვი — ვინ არის?

ივანე — ბოშა მომღერალი ილია.

პარატოვი — ჰოდა, აქ დაუძახე. (ივანე გადის). ბატონებო, ბოდის ვიხდი, რომ ილია აქ, ჩვენს საზოგადოებაში, მოვიწვიე. ჩემი საუკეთესო მეგობარია. სადაც მე მიმესვლება, იქ ჩემი მეგობრებიც უნდა მიიღონ. ჩემი წესი ეგეთი არის.

ვოჟევატოვი — (ლარისას ჩუმად). ერთი ახალი სიმღერა ვიცი.

ლარისა — კარგია?

ვოჟევატოვი — შეუდარებელი! „Веревьюшки веревью, на барышне башмачки“.

ლარისა — რა სასაცილოა!

ვოჟევატოვი — გინდათ, გასწავლით.

(ილია გიტარით შემოდის).

პარატოვი — (ლარისას). ნება მიბოძეთ, ლარისა დიმიტრიენა, გათხოვოთ, რომ გავგაბედნიეროთ და გვიმღეროთ რამე! წელიწადი იქნება, რაც თქვენი სიმღერა არ მომისმენია და, ალბათ, ვერც ვერასოდეს მოვისმენ.

კნუროვი — ნება მიბოძეთ იგივე თხოვნა მეც გავიმეორო!

კარანდიშევი — არ შეიძლება, ბატონებო! ლარისა დიმიტრიენა არ იმღერებს!

პარატოვი — მერე და შენ საიდან იცი, რომ არ იმღერებს? იქნებ იმღეროს.

ლარისა — ზომიტევეთ, ბატონებო, დღეს არც გუნებაზე ვარ და ხმაც მალატობს.

კნუროვი — ცოტა იმღერეთ, იმღერეთ რაც თქვენ გინებოთ! კარანდიშევი — რაქი ვამბობ არ იმღერებს მეთქი, მასასადამე, არ იმღერებს.

პარატოვი — ვნახოთ, შევეხვეწებით, დავეჩოქებთ. ვოჟევატოვი — ახლავე ეგრე მოვიქცევი. ამისთვის საკმაოდ მოქნილი ვარ.

კარანდიშევი — არა, არა, ნუ სთხოვთ, არ შეიძლება; მე ვუკრძალავ!

ოგუდალოვა — რას ამბობთ? მაშინ აუკრძალეთ, როცა ამის უფლება გექნებათ; ახლა კი თავი შეიკავეთ აკრძალვისაგან, ნადრევი.

კარანდიშევი — არა, არა! გადაქრით ვუკრძალავ! ლარისა — თქვენ მიკრძალავთ? მაშ, ვიმღერებ, ბატონებო! (კარანდიშევი კუთხეში გაბუტული ჯდება).

პარატოვი — ილია! ილია — რა ვიმღეროთ, ქალბატონო? ლარისა — „ნუ მხიბლავ გრძნობით“. ილია — (გიტარას აწყობს). ეჰ, მესამე ხმა უნდა! ხათაბალაა! რა გამყივანი ხმა იყო! თავისი სისულელით გაიფუჭა თავი. (ორხმად მღერიან):

ნუ მხიბლავ გრძნობით, ამოა არი ნაზი აღერსი და სალბუნება! აწ გულგატეხილს ვერ დამიმონებს წარსულთა დღეთა ფუჭი ცდუნება.

(ყველა სხვადასხვანაირად გამოხატავს თავის აღტაცებას. პარატოვი თმებში ხელებჩავლებული ხის. მეორე ტაეპზე რობინზონი წყნარად უერთებს თავის ხმას).

ალარა მჯერა ალთქმა და ფიცი, ალარც სიყვარულს იწამებს გული, არც მსურს მივენდო დაპარხულ სიზმრებს, მე მათგან ერთხელ მოტყუებული.

ილია — (რობინზონს). მადლობელი ვარ, ბატონო, დროზე მიხსენით.

კნუროვი — (ლარისას). დიდია ნეტარება თქვენი ხილვისა, მაგრამ უფრო დიდი ნეტარებაა თქვენი მოსმენა.

პარატოვი — (მოდუშული სახით). ასე მგონია, გავგიჟდები! (ლარისას ხელზე ჰკოცნის).

ვოჟევატოვი — მოისმინე და მერე თუ გინდა! მოკვდი! (კარანდიშეგს). თქვენ კი გინდოდათ ჩვენთვის ეს სიამოვნება აფეკვეთათ.

კარანდიშევი — ბატონებო, მე თქვენზე ნაკლებ როდი ვარ აღტაცებული ლარისა დიმიტრიევისას სიმღერით. ახლავ დაველეთ შამპანურს მის სადღეგრძელოდ.

ვოჟევატოვი — გონიერი სიტყვის მოსმენა სასიამოვნოა. კარანდიშევი — (ხმამალა). შამპანური მოგვართვით!

ოგუდალოვა — (ჩუმად). ცოტა წყნარად! რა გაყვირებთ? კარანდიშევი — ღმერთო ჩემო, ჩემ სახლში ვარ და ვიცი რასაც ვაკეთებ. (ხმამალა). მოგვართვით შამპანური! (შემოდის ეფფროსინია პოტაპოვნა).

ეფფროსინია პოტაპოვნა — რომელი შამპანური გინდა?! ყოველ წუთს ხან ამას მოითხოვ, ხან იმას.

კარანდიშევი — სხვის საქმეში ნუ ერევით! მოიტათ რასაც გიბრძანებენ!

ეფფროსინია პოტაპოვნა — რახან ეკრეა, შენ თვითონ ადექი და მოიტანე! ფეხები ჩამომწყდა ამდენი ტრიალით. ამ დილას აქეთ იქნებ არაფერი არ მიჭამია. (მიდის. კარანდიშევი გადის მარცხენა კარით).

ოგუდალოვა — გამიგონეთ, იული კაპიტონიჩი!.. (კარანდიშეგს გაედევნება).

პარატოვი — ილია, წადით! კატარღები მზად იყოს! ჩვენც ახლავ მოვალთ. (ილია შუა კარით გადის).

ვოჟევატოვი — (კნუროვს). დავტოვოთ ლარისა დიმიტრიევისასთან. (რობინზონს). რობინზონ, ხედავ, ივანეს კონიაკი მიაქვს.

რობინზონი — ჰოდა, მოვკლავ. მირჩევნია სიცოცხლეს გამოვეთხოვო! (გადიან მარცხნივ კნუროვი, ვოჟევატოვი და რობინზონი).

პარატოვი — მომხიბვლელო! (ვნებით უფურებს ლარისას). როგორ ვწყვეტიდი ჩემს თავს, როცა მღეროდით!

ლარისა — რისთვის?

პარატოვი — ხე ხომ არა ვარ? ისეთი საუნჯის დაკარგვა, როგორც თქვენ ხართ, განა ადვილია?

ლარისა — მერე და ვისი ბრალია?

პარატოვი — რასაკვირველია, ჩემი. მე გაცილებით უფრო დამნაშავე ვარ, ვიდრე გგონიათ. ჩემი თავი მევე უნდა მეზიზღებოდეს.

ლარისა — რისთვის? არ იტყვით!

პარატოვი — რათ გაგეჭვით? რაზე გავცვალეთ?

ლარისა — მერე და რისთვის ჩაიდინეთ ყოველივე ეს?

პარატოვი — ეჰ, რისთვის! რასაკვირველია, სულმოკლეობისათვის. ჩემი ქონების საქმეები უნდა გამომეკეთებინა. ჯანაბას ქონება! მე უფრო მეტი წავაგე ვიდრე ქონება, მე თქვენ დაგკარგეთ! მე ხომ საშინლად ვიტანჯები, ახლა თქვენც გატანჯეთ.

ლარისა — დიახ. მართალი უნდა ითქვას, კარგახნით მომიზამეთ სიცოცხლე.

პარატოვი — მოიხმინეთ, ჩემს გამტყუნებას მერეც მოესწრებით. ჯერ კიდევ ისე არ გავთახსირებულვარ, ჯერ ისე არ გავტლანქებულვარ; მე ბუნებით ჩარჩი როდი ვარ, კეთილშობილი გრძნობები გულში ისევ ბუდობენ. რამდენიმე ასეთი წუთი კიდევ, დიახ... რამდენიმე ასეთი წუთი და...

ლარისა — (ჩუმად). სიტკივით!

პარატოვი — შორს გავტყუორცილდი ჩემს ანგარებას და ვერავითარი ძალა თქვენ თავს მაშინ ვერ წამართმევდა, თუ წამართმევდა, სიცოცხლესთან ერთად.

ლარისა — მერე და რა გსურთ?

პარატოვი — თქვენი ხილვა, თქვენი მოსმენა... ხვალ მივიღებ.

ლარისა — (თავს ჩალუნავს). ხვალ.

პარატოვი — მინდა მესმოდეს თქვენი მომხიბლავი ხმა, დაგივიწყო ქვეყნიერება, ვიოცნებო მხოლოდ ნეტარებაზე.

ლარისა — (ხუმად). რომელზე?..

პარატოვი — თქვენს მონა-მორჩილ ყმობის ნეტარებაზე, თქვენს ფერხთა ქვეშ ყოფნაზე.

ლარისა — ეგ როგორ?

პარატოვი — გამიგონეთ, მთელი ჩვენი კრებული ვოლგაზე კატარღებით სასეირნოდ მივდივართ, თქვენც წამოდით!

ლარისა — აჰ, მერე აქ? არ ვიცი, ღმერთმანი... აქ?

პარატოვი — რა არის „აქ“? აქ ახლავ ვაჩნდებიან კარანდიშევის დეიდა, ქალბატონები ნაირფერად შეღებილ ფარჩის კაბებში; დაიწყებენ ბაას სოკოს წნილებზე.

ლარისა — როდის მიდიხართ?

პარატოვი — ახლავ.

ლარისა — ახლავ?

პარატოვი — ახლავ, ან არასოდეს.

ლარისა — წავიდეთ.

პარატოვი — როგორ? ბედავთ ვოლგის იქით გასეირნებას?

ლარისა — საითაც გნებავთ.

პარატოვი — ჩვენთან? ახლავ?

ლარისა — როცა თქვენ გნებავთ.

პარატოვი — დიახ, გამოეტყდები და ამაზე ულამაზესს, უკეთილშობილესს ფერაფერს წარმოვიდგენდი. მომხიბვლელი ქმნილება! ჩემო მბრძანებელო!

ლარისა — თქვენა ხართ ჩემი მბრძანებელი! (შემოდინ: ოგუდალოვა, კნუროვი, ვოჟევატოვი, რობინზონი, კარანდიშევი და ივანე ლანგრით ხელში, რომელზედაც შამპანურის ტიქები აწყვია).

გამოსვლა 20-13

ოგუდალოვა, ლარისა, პარატოვი, კნუროვი, ვოჟევატოვი, რობინზონი, კარანდიშევი და ივანე

პარატოვი — (კნუროვსა და ვოჟევატოვს). მოდის.

კარანდიშევი — ბატონებო, ლარისა დიმიტრიევნას სადღეგრძელო მინდა შეგთავაზოთ. (ჭიქებს აიღებენ). ბატონებო, ეს არის თქვენ ყველანი აღტაცებაში მოხვედით ლარისა დიმიტრიევნას სიმღერის ნიჭით. ეს ქებათა-ქება მისთვის ახალი ამ-

ბავი როდია. თაყვანისმცემელნი მას ბავშვობიდანვე გარს ეხვივნენ და ყოველ მოხერხებულ წუთს მის ნიჭს ამკობდნენ. დიახ, იგი მრავალფეროვანი ნიჭით არის დაჯილდოებული, მაგრამ ამის გამო კი არ მინდა რომ ვაქო-ვადიდო. უმთავრესი, დაუფასებელი ღირსება ლარისა დიმიტრიევნასი ის არის, ბატონებო... ის არის...

ვოჟევატოვი — ახლა აურევს.

პარატოვი — არა, ფონს გავა. დასწავლილი აქვს.

კარანდიშევი — ის არის, ბატონებო, რომ ხალხის გარჩევა და დაფასება იცის. დიახ, ლარისა დიმიტრიევნამ იცის, რომ ყველა ის, რაც ბრწყინავს, ოქროს არ არის. ოქროს ყალბი ფანცი-ფუნცისგან ადვილად არჩევს. ბევრი ბრწყინვალე ახალგაზრდობა ეხვია გარს, მაგრამ ყალბი ბრწყინვალეებით იგი როდი მოხიბლულა. ის ეძებდა კაცს არა ბრწყინვალეს, არამედ ღირსეულს...

პარატოვი — (გამამხნევებელი კილოთი) ვაშა! ვაშა!

კარანდიშევი — და ამოირჩია...

პარატოვი — თქვენ! ვაშა! ვაშა!

ვოჟევატოვი | — ვაშა! ვაშა!
რობინზონი |

კარანდიშევი — დიახ, ბატონებო, მე ვბედავ, უფლება მაქვს ვიამაყო და ვამაყოზ კიდევ! მან დამაფასა, გაიგო ჩემი გულის ნადები და ყველას მამჯობინა. მომიტევეთ, ბატონებო, ვინ იცის, იქნებ ბერს არც ესიამოვნოს ამ სიტყვების გაგონება, მაგრამ ჩემს მოვალეობად ჩავთვალე საჯარო მადლობა გამომეცხადებინა ლარისა დიმიტრიევნასათვის, მადლობა მეთქვა ჩემი ასე გამორჩევისათვის. ბატონებო, მე ვსვამ და თქვენც შემოგთავაზებთ მიირთვათ ჩემი საცოლის სადღეგრძელო!

პარატოვი |
ვოჟევატოვი | — ვაშა!
რობინზონი |

პარატოვი — (კარანდიშევის). კიდევ არის ღვინო?

კარანდიშევი — რა თქმა უნდა, როგორ შეიძლება რომ არ იყოს! რას ამბობ, ახლავ გავაჩენ!

პარატოვი — ერთი სადღეგრძელო კიდევია.

კარანდიშევი — რომელი?

პარატოვი — მოკვდავთა შორის უბედნიერესის, იული კაპიტონი კარანდიშევის.

კარანდიშევი — ჰო, დიახ. მაშ შენ წარმოსთქვამ? ჰო, შენ წარმოსთქვი, სერე! მე კი წავალ, ღვინოს ვიშოვი. (გადის).

კნუროვი — აბა, ვისიაზოვნეთ და ახლა კმარა. მშვიდობით. მე რესტორანში შევივლი, ცოტას წავისაუზნებ და დანიშნულ ადგილზე მოვალ. (მანდილოსნებს თავს უკრავს).

ვოჟევატოვი — (უშა კარზე მიუთითებს). იქით გაიარეთ, მოკი პარმენი, იქიდან პირდაპირ დერეფანში გახვალთ და ვერც ვერავინ დაგინახავთ... (კნუროვი გადის).

პარატოვი — (ვოჟევატოვს). ჩვენც ახლავე მოვალთ. (ლარისას). მოემზადეთ. (ლარისა მარჯვნივ გადის).

ვოჟევატოვი — სადღეგრძელოს არ მოვეუცადოთ?

პარატოვი — ასე სჯობია.

ვოჟევატოვი — რითი სჯობია?

პარატოვი — უფრო სასაცილოა! (შემოდის ლარისა ქუდით ხელში).

ვოჟევატოვი — ისედაც სასაცილოა. რობინზონ, მივლივართ!

რობინზონი — საით?

ვოჟევატოვი — შინ, პარიზს გასამგზავრებლად გავემზადოთ. (რობინზონი და ვოჟევატოვი თავის დაკვრით გადიან).

პარატოვი — (ლარისას ჩუმად). წავიდეთ! (მიდის).

ლარისა — (ოგუდალოვას). მშვიდობით, ღედა!

ოგუდალოვა — რას სჩადიხარ! საით?

ლარისა — ან გაიხარებ, ღედა, ანდა ვოლგაში მეჭებე.

ოგუდალოვა — ღმერთმა დაგიფაროს! რას ამბობ!

ლარისა — სჩანს, ბედისწერას ვერ გაეჭკვევი! (მიდის).

ოგუდალოვა — აი, სადამდის მივიდა ბოლოს საქმე, ყველა გაიქცა! აჰ, ლარისა!.. გამოვედევნო? არა, რისთვის!.. რაც უნდა მოხდეს, მის გარშემო მაინც ხალხია... აქ კი, გინდ თავიც გაანებოს, — დანაკლისი დიდი არაფერია! (შემოდის კარანდიშევი და ივანე შამბანურის ბოთლით).

ოგუდალოვა, კარანდიშევი, ივანე, მერე ევფროსინია პოტაპოვნა

კარანდიშევი — მე, ბატონებო... (მიმოიხედავს ოთახში). სტუმრები სად არიან? წავიდნენ? ძალიან თავაზიანობა კია, თუ იტყვით! ჰოდა, მით უკეთესი! მაინც როდის წავიდნენ? ალბათ თქვენც წახვალთ! არა, თქვენ ლარისა დიმიტრიევანსთან ერთად მოიცადეთ! გეწყინათ? მესმის! ჰოდა, მშვენიერია. აქ დავრჩეთ, ვიწრო ოჯახურ წრეში.. ლარისა დიმიტრიევანა სადღაა? (მარჯვენა კართან მიიხრბნის). ღედა, ლარისა დიმიტრიევანა თქვენთან არის?

ევფროსინია პოტაპოვნა — (შემოდის). არავითარი ლარისა დიმიტრიევანა ჩემთან არ არის.

კარანდიშევი — მართლა და მართლა, ეს რა ამბავია? ივანე, სად გადაიკარგნენ ის ვაჟბატონები და მათთან ერთად ლარისა დიმიტრიევანაც?

ივანე — ლარისა დიმიტრიევანა, უნდა ვიგულისხმოთ, რომ ბატონებთან ერთად წაბრძანდა... იმისთვის... როდესაც ბატონები ვოლგას გაღმა ეპირებოდნენ, რომელიც რომა... პიკნიკი აქვთ.

კარანდიშევი — როგორ თუ, ვოლგას გაღმა?

ივანე — კატარღებით. ქურჭელიც, ღვინოც სულ ჩვენგან წავიდა; წელანვე გავიცტუმრეთ; მოსამსახურეებიც, დიახ, ყველაფერი როგორც ეს წესად არის მიჩნეული.

კარანდიშევი — (ჯდება, თმაში ხელებს ჩაივლებს). რას გავს ეს, რას გავს!

ივანე — ბოშა მომღერლები, მუსიკაც თან ახლავთ, — როგორც წესია.

კარანდიშევი — (აღელვებული). ხარიტა ივნატიევანა, სად არის თქვენი ასული? მიბასუხეთ, სად არის თქვენი ასული?

ოგუდალოვა — ჩემი ასული თქვენთან მოვიყვანე, იული კაპიტონი, და თქვენ მიბრძანეთ, სად არის ჩემი ქალი?

კარანდიშევი — და ყველა ეს განხრახ, წინასწარ მოფიქრებით, ყველა თქვენგანის შეთანხმებით... (ცრმელმორთული). რა სიმკაცრეა, რა არაადამიანური სიმკაცრე!

ოგუდალოვა — მაშასადამე, ნადრევი იყო თქვენი ზემი!
კარანდიშევი — დიახ, ეს სასაცილოა... დიახ, სასაცილო
ადამიანი ვარ... თვითონ ვიცი, რომ სასაცილო ადამიანი
ვარ. მაგრამ, განა იმის გულისთვის აწამებენ ადამიანებს, რომ
სასაცილონი არიან? სასაცილო ვარ, — ჰოდა, პირში დამცინე!
სადილად მობრძანდით, სვით ჩემი ღვინო, მლანძღეთ, დამცი-
ნეთ, — ღირსი ვარ! მაგრამ მკერდი ჩაუნგრითოთ სასაცილო ადა-
მიანს, გული ამოგლიჯოთ, ფეხქვეშ გაიდგოთ და გასრისოთ
იგი! ოჰ, ოჰ! როგორ ვიციხოვრო, როგორ!..

ევეროსინია პოტაპოვნა — კარგია ერთი, გაჩუმდი!
არაფერი სამწუხარო აქ არ არის!

კარანდიშევი — მერე და ავაზაკები ხომ არ არიან, ისი-
ნი ხომ დარბაისელი ხალხია... ხარიტა იგნატიევნას კარგი ნაც-
ნობები და მეგობრები!

ოგუდალოვა — მე არავიცი რა...

კარანდიშევი — არა, თქვენ ყველას პირი გაქვთ შეკრუ-
ლი ჩემს წინააღმდეგ. მაგრამ იცოდეთ, ხარიტა იგნატიევნა,
რომ სრულიად უწყინარი ადამიანიც შეიძლება გაცოფებამდის
მივიდეს. ყველა დამნაშავე ბოროტმოქმედი როდია, წყნა-
რი ადამიანიც ჩაიდენს დანაშაულს, როცა სხვა გამოსავალი
არა აქვს. თუ მე ამ ქვეყნად სირცხვილისა და სასოწარკვეთი-
ლებისაგან თავის ჩამოხრჩობისა ან შურისძიების მეტი არა
დამჩენია რა, მაშინ მე შურისძიებას ვაძგობინებ. ჩემთვის
ახლა აღარც შიში არსებობს, აღარც კანონი და შებრა-
ლება. მე ახლა მხოლოდ უღმობელი ბრაზი და შურისძიების
წყურვილი მახრჩობს. და მე შურს ვიძიებ, შურს მათ წინა-
აღმდეგ, ვიდრე არ მომკლავენ. (მაგიდიდან დამბაჩას აიტაცებს და
გარბის).

ოგუდალოვა — ეს რა წაილა?

ივანე — დამბაჩა.

ოგუდალოვა — გამოუდექი, გამოუდექი და იყვირე, რომ
შეაჩერონ.

მოქმედება მეოთხე

პირველი მოქმედების დეკორაცია. ზაფხულის ნათელი ღამე.

გამოსვლა 1-ლი

რობინზონი ზედნართავით ხელში იგანესთან ერთად ყავახანი-
დან გამოდის

ივანე — ზედნართავი გვიბოძეთ!
რობინზონი — არ მოგცემ. ჯერ მეთამაშე! რატომ არ
თამაშობ?

ივანე — როგორ უნდა ვეთამაშოთ, როცა ფულს არ იძლე-
ვით!

რობინზონი — მერე მოგცემ. ჩემი ფულები ვასილი დანი-
ლიხს აქვს, იმან წაილა. არ გჯერა?

ივანე — როგორ დაგეშართათ, რომ პიკნიკზე მათთან ერ-
თად არ წახვედით?

რობინზონი — დამეძინა; ჩემი შეწუხება ვერ გაბედა, ადგა
და მარტო წავიდა. მოდი, ვითამაშოთ!

ივანე — არ შეიძლება, თამაშობა თანაბარი არ არის: მე
ფულს ვდებ, თქვენ კი — არა. იგებთ — იღებთ, თუ აგებთ,
არაფერს არ იძლევი. ჯერ ფულს ჩამოდი!

რობინზონი — რა აზბავია, განა ნდობა არა მაქვს? უცნა-
ურია, სწორედ გითხრათ! პირველად ვარ ასეთ ქალაქში. რუ-
სეთის ყველა კუთხეში ნისიას მენდობიან, აქ კი...

ივანე — მჯერა. მოითხოვეთ და, რაც გნებავთ, იმას მო-
გართმევთ, რადგანაც რომა, სერგეი სერგეიხს და ვასილი და-
ნილიხს ვიცნობთ როგორი ბატონებიც არიან, ამიტომაც მოვა-
ლე ვართ ნდობა გამოგიცხადოთ. თამაშობა კი ფულს მოით-
ხოვს.

რობინზონი — ჰოდა ასე იტყოდი. აილე ეგ ზედნართავი
და მომიტანე ერთი ბოთლი... რა სასმელი გაქვთ?

ივანე — პორტვინი, საკმაოდ კარგი.

რობინზონი — ხომ იცი, იაფფასიანს რომ არაფერს ვსვამ.

ივანე — ძვირფასიანს მოგართმევთ.

რობინზონი — თან უბრძანე გამომზადონ... იცი, აი ის...
რა ჰქვიაან..

ივანე — ლაინის შეწვა შეიძლება; ხომ არ მიბრძანებთ?

რობინზონი — დიახ, სწორედ ლაინი.

ივანე — მესმის. (მიდის).

რობინზონი — ჩემი გამასხარავება მოინდომეს. ძალიან კარგი, მეც გავემასხარები. ბოლმისაგან ერთ-ორ თუმანს ჩავანი-სიავებ და მერე იმათ იხადონ. ჰგონიათ, მათი საზოგადოება დიდად მეპრიანება, — სცდებიან, ოღონდ ნდობა გამომიცხადონ და მარტო რა შეილი მოვიწყენ! ეგრე მარტოსაც შემიძ-ლაა დრო მხიარულად გავატარო. ამ სიამოვნების დასაგვირ-გვინებლად ფულსაც რომ მასესხებდეს ვინმე...

ივანე — (შემოდის ბოთლით). ლაინები შეკვეთილია.

რობინზონი — მე აქ თეატრი მინდა ვიქირაო.

ივანე — კარგი საქმეა.

რობინზონი — ოღონდ არ ვიცი თეატრის ბუფეტი ვის ჩავაბარო. შენი პატრონი ხომ არ აიღებს?

ივანე — რატომაც არა.

რობინზონი — მხოლოდ ჩემი ადათი ეგეთია: ყველგან წეს-რიგი უნდა იყოს. სიმტკიცისათვის კი ბეს რაც შეიძლება მეტს ავიღებ და ახლავ!

ივანე — არა, ის საკმაოდ განსწავლულია, ბეს არ იძ-ლევა: ორმა კაცმა ისედაც მოატყუა.

რობინზონი — მაშ უკვე ორმა? თუ უკვე ორმა...

ივანე — მესამეს აღარ დაუჯერებს.

რობინზონი — რა ხალხია! მიკვირს, ყველგან როგორ ას-წრებენ! სადმე რამეს აღება თუ შეიძლება, უკვე აღებულია; ხელშეუხებელი ადგილი ერთიც არ დარჩა. ჰოდა, არ არის საჭირო, არ ვსაჭიროებ. ნურაფერს ეტყვი, თორემ ეგონება, რომ მეც ვატყუებ; მე კი ამაყი ვარ.

ივანე — დიახ, რა თქმა უნდა... ოხ, როგორ გაჯავრდა წელან ბატონი კარანდიშევი, სტუმრები უტეხ რომ შემოიფან-ტა! ძლიერ განრისხდა, ვილაცის მოკვლასაც კი ლამობდა, გარეთ დაშვებით გაიჭრა.

რობინზონი — დამბაჩით? (უდი საქმე მომხდარა.

ივანე — ზარხაშად იყო; ალბ. თ თანდათან გაუფლის. ბულ-ყარში ერთი-ორჯერ გაიარა... აგერ, ახლაც მოდის.

რობინზონი — (შემკრთალი). შენ ამბობ, რომ დამბაჩით არის? ეისი მოკვლა უნდოდა, ჩემი ხომ არა?

ივანე — გერას გეტყვი. (მიდის. შემოდის კარანდიშევი, რობინ-ზონი ცდილობს ბოთლს უკან დაიმალოს).

გამოსვლა მე-2

რობინზონი, კარანდიშევი, შემდეგ ივანე

კარანდიშევი — (უახლოვდება რობინზონს). თქვენი ამხანა-გები სად არიან, ბატონო რობინზონ?

რობინზონი — რომელი ამხანაგები? მე ამხანაგი არავინ მყავს.

კარანდიშევი — მაშ, სად არიან ის ბატონები, თქვენ-თან ერთად ჩემთან რომ სადილობდნენ?

რობინზონი — ეგენი რა ჩემი ამხანაგებია! ეს ისე... შემთხ-ვევითი ნაცნობებია...

კარანდიშევი — ხომ არ იცით, სად არიან ახლა ისინი?

რობინზონი — ვცდილობ მაგ ხალხისაგან თავი შორს და-ვიჭირო. იცით, მე ერთი წყნარი კაცი ვარ... ოჯახის პატრო-ნი...

კარანდიშევი — თქვენ? ოჯახის პატრონი?

რობინზონი — დიდი მეოჯახე... ჩემთვის წყნარი, ოჯახუ-რი ცხოვრება ყველაფერზე მაღლა დგას. ჩხუბი და უსიამოვნ-ება კი, ღმერთმა გვაშოროს; მიყვარს საუბარიც, ოღონდ სა-უბარი ჰქვიათური, მორიდებული უნდა იყოს, მაგალითად, ხე-ლოვნებაზე... დიახ. ისეთ კეთილშობილ კაცთან კი, როგორიც თქვენა ხართ, შეიძლება კაცმა ცოტაც დალიოს. რამეს ხომ არ მიბრძანებთ?

კარანდიშევი — არა, არ მინდა.

რობინზონი — როგორც გენებოთ. მთავარი საქმე ის არის, რომ უსიამოვნებას ადგილი არ ექნეს.

კარანდიშევი — ჰო, მაგრამ ხომ უნდა იცოდეთ, სად არიან ისინი?

რობინზონი — სადმე თუ ქეიფობენ, სხვა რა უნდა აკეთონ? კარანდიშევი — ამბობენ, ვოლგას გაღმა გავიდნენო.

რობინზონი — ადვილი შესაძლებელია.

კარანდიშევი — თქვენ არ წაგიყვანეს?

რობინზონი — არა, მე ოჯახის პატრონი ვარ.

კარანდიშევი — როდის დაბრუნდებიან?

რობინზონი — არ ვიცი, შესაძლოა, თვითონაც არ იციან.

ვფიქრობ, გათენებისას დაბრუნდებიან.

კარანდიშევი — გათენებისას?

რობინზონი — შეიძლება უფრო ადრეც.

კარანდიშევი — უნდა მოვიცადო; ზოგ მათგანთან ახსნა-განმარტება მჭირდება.

რობინზონი — თუ დაცდა გინდათ, სჯობია ნავსადგურის ბაქანზე დაელოდოთ. აქ რისთვის მოვლენ? ნავსადგურიდან პირდაპირ შინისკენ წავლენ. სხვა რაღა უნდათ? ისედაც მადლარნი არიან.

კარანდიშევი — მერე და რომელ ნავსადგურზე? ნავსადგურები აქ ბევრია.

რობინზონი — რომელზეც გნებავთ, ოღონდ აქ არა. აქ თქვენ იმათ ველარ იხილავთ.

კარანდიშევი — კარგი, ნავსადგურში წავალ. მშვიდობით. (ხელს ართმევს რობინზონს). ხომ არ ვამაცილებთ?

რობინზონი — არა, ვეთაყვა, მოგეხსენებათ, ოჯახის პატრონი ვარ. (კარანდიშევი მიდის). ივან, ივან! (შემოდის ივანე). სუფრა ოთახში გამიშალე, ღვინოც იქ წაიღე!

ივანე — ოთახში, ბატონო, შენუთული ჰაერია, თავს რათ იწუხებთ?

რობინზონი — არა, სალამო ხანს ჰაერი მწყენს, ექიმმა ამიკრძალა. ჰო, იმ ბატონმა თუ მიკითხოს, უთხარი, რომ აქ აღარა ვარ. (შედის ყავახანაში, საიდანაც გავრილო გამოდის).

გამოსვლა მ-ვ

გავრილო და ივანე

გავრილო — ვოლგას გასცქეროდი? ჩვენები ხომ არ სჩანან?

ივანე — ისინი, ალბათ, უკვე მოვიდნენ.

გავრილო — ასე ადრე?

ივანე — გორაკთან ისევ ხმაურია, ეფიოპები აყაყანდნენ. (მაგიდიდან ბოთლს აიღებს და ყავახანაში შედის. შემოდის ილია ბოშათა გუნდით).

გამოსვლა მ-4

გავრილო, ილია, ბოშა ქალები და მამაკაცები

გავრილო — კარგად იმგზავრეთ?

ილია — ო, კარგად, ისე კარგად, რომ რაღა ვითხრა!

გავრილო — ბატონები მზიარულად არიან?

ილია — იცოცხლე იმათ გაინავარდეს, ჩინებულად გაინავარდეს, ღმერთმა შეარგოთ! აქეთ მოდიან. ახლა მთელ ღამეს იქეიფებენ.

გავრილო — (ხელების სრესით). მაშ, წადით, დასხედით! ვუბრძანებ ქალებს ჩაი მოართვან, თქვენ კი შუფეტთან ისაუზმეთ!

ილია — მოხუც ქალებს ჩაიზე რომი მოუტანონ, — უყვართ. (ილია, გავრილო, ბოშა ქალები და მამაკაცები ყავახანაში შედიან. გამოდის კნუროვი და ვოჟევატოვი).

გამოსვლა მ-5

კნუროვი და ვოჟევატოვი

კნუროვი — მგონი, დრამა იწყება!

ვოჟევატოვი — ეგრე ჰგავს.

კნუროვი — ლარისა დიმიტრიევას თვალში ცრემლი შევნიშნე.

ვოჟევატოვი — ცრემლი მაგათ ძვირად არ უღირთ.

კნუროვი — თქვენ როგორც გინდათ იანგარიშეთ და მისი მდგომარეობა სახარბიელო არ არის.

ვოჟევატოვი — არაფერია. საქმე როგორმე მოეწყობა.

კნუროვი — არა მგონია.

ვოჟევატოვი — კარანდიშევი ცოტას გაჯავრდება, ცოტას გაიპრანკება და მერე ისევ ისე იფიქრებს.

კნუროვი — კი მაგრამ, „ის“ აღარ იქნება იგივე. ქორწინების წინა დღეს რომ საქმრო დასტოვო, რაიმე საბუთი უნდა გქონდეს. წარმოიდგინეთ: სერგეი სერგეიჩი რაღაც ერთი დღით ჩაწოვიდა და ეგ კი იმისთვის საქმროს სტოვებს, საქმროს, რო-

მელთანაც მთელი სიციცხლე უნდა გაატაროს. გამოდის, მთელ იმედებს სერგეი სერგეიჩზე ამყარებს. სხვაფრივ რათ უნდა იგი!

ვოქევატოვი — მაშ თქვენ ფიქრობთ, რომ აქ მოტყუების ამბავია? თქვენ ფიქრობთ, რომ მან ისევ დაპირებებით გადიბირა?

კნუროვი — დიახ, ეგრეა უსათუოდ. ამასთანავე ეს დაპირებები უსათუოდ გარკვეული და თან სერიოზული იყო, თორემ ისე რას დაუჯერებდა, რათ ენდობოდა ისეთ კაცს, რომელმაც ერთხელ უკვე მოატყუა?

ვოქევატოვი — გასაკვირველი აქ რა არის? სერგეი სერგეიჩს არაფერი არ დააფიქრებს, თამამი კაცია!

კნუროვი — მაგრამ, რაც უნდა თამამი იყოს მილიონიან საცოლეს ლარისა დიმიტრიევნაზე მაინც არ გასცვლის.

ვოქევატოვი — ცხადია! ან რა ანგარიშია!

კნუროვი — ჰოდა, წარმოიდგინეთ, რა მდგომარეობაშია ახლა საწყალი ლარისა დიმიტრიევნა.

ვოქევატოვი — რას ვიზამთ! ჩვენ ხომ არა ვართ დამნაშავენი, ჩვენ განზე ვდგევართ ამ საქმისაგან.

(ყავახანის აივანზე რობინზონი გამოჩნდება).

გამოსვლა მე-6

კნუროვი, ვოქევატოვი და რობინზონი

ვოქევატოვი — ა, მილორდ! სიზმარში რა ნახე?
რობინზონი — მდიდარი სულელები, რომლებსაც ცხადლივაც ბლომად ვხედავ.

ვოქევატოვი — ლარიბო კევიანო, როგორ ატარებ აქ დროს?

რობინზონი — ჩინებულად! ვცხოვრობ ლალად, თანაც ნისიად, შენს ანგარიშზე. ამაზე უკეთესი რაღა იქნება?

ვოქევატოვი — შენი ბედი კაცს შეშურდება! მერე დიდხანს აპირებ ნეტარებას ასეთი ცხოვრებით?

რობინზონი — როგორც ვხედავ, დიდი უცნაური ვინმე ხარ. აბა თვითონ იფიქრე, რა ანგარიშია უარი ვთქვა ასეთ მშვენიერებაზე?

ვოქევატოვი — რამდენადაც მახსოვს, მე შენთვის ანგარიში არ გამიხსნია!

რობინზონი — როგორც მახსოვს პარიზს დამპირდი წაყვანას, განა ეს სულერთი არ არის?

ვოქევატოვი — არა, სულერთი არ არის. რასაც დაგპირდი, ავისრულებ, ჩემთვის სიტყვა კანონია, რაც ითქვა, ის წმინდათა წმინდაა. შეეკითხე ვისაც გსურს, ვინმე ოდესმე თუ მომიტყუებია.

რობინზონი — კი მაგრამ, სანამ პარიზში გავემგზავრებით, ჰაერით ხომ არ უნდა ვისაზრდოო?

ვოქევატოვი — მაგაზე როდის მოვილაპარაკეთ? პარიზს კი, თუ გინდა, ახლავ გავამგზავრებ.

რობინზონი — ახლა გვიანაა, ხვალ წავიდეთ, ვასია.

ვოქევატოვი — ხვალ, მაშ ხვალ იყოს. გამიგონე, აი რა: მოდი, შენ მარტო გაემგზავრე, გზის ხარჯს მე შოგცემ.

რობინზონი — როგორ თუ მარტო? გზა რომ არ ვიცი!

ვოქევატოვი — მიგიყვანენ.

რობინზონი — გამიგონე, ვასია, მე ფრანგული არც თუ ისე თავისუფლად... მინდა ვისწავლო, მაგრამ დრო სულ არ მაქვს.

ვოქევატოვი — ნეტავ რათ გინდა ფრანგული ენა?

რობინზონი — როგორ, პარიზს წავიდე და ფრანგული არ ვიცოდე?

ვოქევატოვი — არც არის საქირო, იქ ფრანგულად არც ლაპარაკობენ.

რობინზონი — როგორ, საფრანგეთის სატახტო ქალაქში ფრანგულად არ ლაპარაკობენ? რაო, სულელად მთვლი თუ რა არის?

ვოქევატოვი — რის სატახტო ქალაქი, რას ამბობ! კუუსზე თუ ხარ? რომელ პარიზზე მელაპარაკები? მოედანზე ტრაქტორი არის „პარიზი“ და აი იქ მინდოდა შენი წაყვანა.

რობინზონი — ვაშა! ვაშა!

ვოქევატოვი — შენ კი ნამდვილი გეგონა? ცოტა მაინც გეფიქრა, მაშ კევიან კაცს რათ ეძახი შენ თავს? აბა, რისთვის

წავიყვანდი იქ? საიდან სადაო? გალია გამეკეთებინა და საჩვენებლად მეტარებინე, თუ?

რობინზონი — ძვირფას სკოლაში აღზრდილხარ, ვასია, ძვირფას სკოლაში. იცოდე, შენგან კარგი სოფელგარი გამოვა.

ვოქევატოვი — ვფიქრობ, არა უჭირს რა! ჩემი ქებისთვის ყური მომიკრავს.

ქნუროვი — ვასილი დანილიჩ, დაანებეთ მაგას თავი! მინდა ერთი რამ გითხრათ.

ვოქევატოვი — (მიუახლოვდება). რა გნებაეთ?

ქნუროვი — მე სულ ლარისა დიმიტრიენა მაფიქრებს. ასე მგონია, ის ახლა ისეთ მდგომარეობაშია, რომ ჩვენ, მის მახლობლებს, არამც თუ გემართებს, მოვალენიცა ვართ მის ბედ-იღბალში მონაწილეობა მივიღოთ. (რობინზონი მათ საუბარს ყურს უგდებს).

ვოქევატოვი — ესე იგი, თქვენ გინდათ სთქვათ, რომ ხელსაყრელი შემთხვევაა პარიზს თან წავიყვანოთ, არა?

ქნუროვი — დიახ, თუნდ ეგრეც იყოს. ეს ერთი და იგივეა.

ვოქევატოვი — ჰოდა, მერე ხელს ვინ გიშლით?

ქნუროვი — თქვენ მიშლით, ხოლო თქვენ მე გიშლით. იქნებ მეტოქის არ გეშინიათ? დიდად არც მე მეშინია, მაგრამ მაინც უხერხულია, არასასიამოვნო. უკეთესია როცა მოედანი თავისუფალია.

ვოქევატოვი — პირგასამკლელს როდი ვიღებ, მოკი პარმენიჩ!

ქნუროვი — რატომ პირგასამკლელი? შეიძლება სხვანაირადაც.

ვოქევატოვი — ყველაფერს აჯობებს აი ეს. (ამოიღებს ჯიბიდან ლითონის ფულს და ხელს დააფარებს). „ორიოლ“ თუ „რე-შოტკა“?

ქნუროვი — „ორიოლს“ თუ ვიტყვი, — წავაგებ; არწივი, რა თქმა უნდა, თქვენა ხართ. (გაბედულად). „რეშოტკა.“

ვოქევატოვი — (ასწავს ხელს). თქვენია! მამასადამე, მარ-

ტო მომიწევს პარიზს გამგზავრება. წაგებული მაინც არა ვარ, ხარჯი ნაკლები მომივა.

ქნუროვი — მხოლოდ, ვასილი დანილიჩ, ერთი პირობით, — სიტყვა მიეცი — შეასრულე, თუ არა და — მტკიცედ იდექი! ვაჭარი ხართ და უნდა გესმოდეთ, რას ნიშნავს სიტყვა, პირობა.

ვოქევატოვი — თქვენ შეურაცხმყოფთ. კარგად მესმის რაც არის ვაჭრის სიტყვა. მე ხომ თქვენთან მაქვს საქმე და არა რობინზონთან.

ქნუროვი — ავერ სერგეი სერგეიჩიკ ლარისა დიმიტრიენასთან ერთად მოდის. შევიდეთ ყავახანაში, ხელს ნუ შევუშლით.

(ქნუროვი და ვოქევატოვი შედიან ყავახანაში. შემოდინ პარატოვი და ლარისა).

გავოსვლა მე-7

პარატოვი, ლარისა და რობინზონი

ლარისა — აჰ, როგორ დავიღალე. ღონე აღარ მაქვს, ძლივს ამოველი ამ გორაკზე. (სვენის სიღრმეში მესერთან გამართულ მერხზე უდგება).

პარატოვი — ა, რობინზონ! რაო, ჩქარა წახვალთ პარიზისაკენ?

რობინზონი — ვისთან ერთად? შენთან ერთად, ლა სერჟ, სადაც გინდა იქ წავალ, ვაჭართან ერთად კი — არა. ეს საზოლოოდ გადაწყვეტილი საქმეა.

პარატოვი — რაო, რა მოხდა?

რობინზონი — ბრიყვები!

პარატოვი — ვითომ რატომო? დიდხანია, რაც გაისახრე?

რობინზონი — მუდამ ვიცოდი. მე მუდამ თავად-აზნაურთა მხარეზე ვიყავ.

პარატოვი — ყოველივე ეს შენ უსათუოდ გამაღლებს, რობინზონ, მაგრამ ისიც უნდა გითხრა, რომ დროის შესაფერსიამაყეს ვერ იჩენ. დროს შეეგუე, ჩემო საწყალო მეგობარო! განათლებული მწყალობლებისა და მეცენატების ხანამ განგლო; ახლა ბურჟუაზია ზეიმობს, ხელოვნება ახლა ექროთი

ფასდება, დგება ოქროს ხანა, ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით. მაშ ნუ დაგვიძრახავ, თუ ზოგჯერ ვაქსიცი დაგაღვიწონონ და მთიდან კასრითაც დაგაგორონ თავის გასართობად. ყოველივე ეს იმას გააჩნია, რომელ, ან როგორ მედიწის წააწყდები! არსად წახვიდე, დამპირდები!

რობინზონი — შენთვის არც ცეცხლს და არც წყალს დავერიდები. (შედის ყავახანაში).

პარატოვი — (ლარისას). ნება მიბოძეთ, მაღლობა მოგახსენოთ იმ სიამოვნებისათვის, — არა, ეს ცოტაა, — იმ ბედნიერებისათვის, რომელიც თქვენ მოგვანიჭეთ.

ლარისა — ნუ, ნუ, სერგეი სერგეიწ, აქ ფრაზებით ნუ მელაპარაკებთ! თქვენ ის მითხარით, რა ვარ თქვენი — ცოლი თუ არა?

პარატოვი — უწინარეს ყოვლისა, ლარისა დიმიტრიევნა, შინ უნდა წახვიდეთ. ხოლო სათანადო მოლაპარაკებას ხვალაც მოვასწრებთ.

ლარისა — მე შინ არ წავალ.

პარატოვი — აქ დარჩენაც არ შეიძლება. გასივრება ჩვენთან ერთად ვოლგაზე დღისით, კიდევ შეიძლება, მაგრამ შუა ქალაქში, ცუდ ყოფაქცევის ხალხთან ერთად, მთელი ღამე ტრაქტირში ქეიფი! გესმით თუ არა, რა სალაყბო მასალას აძლევთ საზოგადოებას?

ლარისა — რა საქმე მაქვს მათ ლაყბობასთან? თქვენთან ერთად ყველგან შემიძლია ვიყო. თქვენ წამომიყვანეთ და შინ თქვენვე უნდა მიმიყვანოთ.

პარატოვი — ჩემი ეტლით წაბრძანდებით, განა ეს სულერთი არ არის?

ლარისა — არა, სულერთი არ არის. თქვენ წამომიყვანეთ, ჩამომაშორეთ ჩემს საქმროს; დედამ თავისი თვალით ნახა, როგორ წამოველით ჩვენ ერთად და არ შეწუხდება შინ რომ გვიანაც დავბრუნდეთ... ის მშვიდად არის, რადგან თქვენი პატიოსნება სჯერა და შინ მოუთმენლად იმიტომ მიგველის, რომ... დაველოცოს. ან თქვენთან ერთად უნდა დავბრუნდე, ანდა შინ სულაც არ უნდა გამოვცხადდე.

პარატოვი — როგორაა? რას ნიშნავს: „სულაც არ უნდა გამოვცხადდე“? მაშ სად უნდა წახვიდეთ?

ლარისა — ამ ღვთისგან გაჩენილ ქვეყანაზე უბედურ ადამიანთათვის ფართო გასაქანია, — აი ბაღი, ვოლგა; თავის ჩამოხრჩობა აქ ყოველ ტოტზე შეიძლება, ხოლო ვოლგაში — საქმე არჩევანზეა, თავის დახრჩობა ყველგან ადვილია, თუ ძალა შეგწევს და სურვილიც არის.

პარატოვი — ეგრე რამ ავაგზნოთ? თქვენ შეგიძლიათ იცოცხლოთ და უნდა იცოცხლოთ კიდევ. ვინ გეტყვით უარს სიყვარულსა და პატივისცემაზე! თუნდაც იგივე თქვენი საქმრო... გაუხარდება კიდევ თუ დაუყვავებთ.

ლარისა — მაგას რას ამბობთ? ქმარს, თუ იგი არ მეყვარება, პატივს ხომ მაინც უნდა ვცემდე, და როგორ შემიძლია პატივი ვცე ისეთ კაცს, რომელიც ასე გულგრილად იტანს დაცინვას და ყოველგვარ შეურაცხყოფას?! ეს საქმე გათავებულა, იგი ჩემთვის აღარ არსებობს. მე ერთადერთი საქმრო მყავს და ეს თქვენა ხართ.

პარატოვი — მომიტევეთ, ნუ გეწყინებათ ჩემი სიტყვები და, ვკონებ, არა გაქვთ უფლება, რომ ასეთი მოთხოვნები წამომიყენოთ.

ლარისა — რას ამბობთ? განა დაგავიწყდათ? მაშ, ყველაფერს თავიდან გაგიმეორებთ. მთელი წელიწადი ვიტანჯებოდი, მთელი წელიწადი ვერ შევძელ თქვენი დავიწყება, ცხოვრება ჩემთვის დაცარიელდა; ბოლოს გადავწყვიტე კარანდიშეც ცოლად გავყოლოდი, გავთხოვილიყავ თუნდაც პირველ გამვლელზე. მეგონა, ოჯახური მოვალეობა მაინც შეავსებდა ჩემს ცხოვრებას და მასთან შემარბებდა. ამ დროს გამოცხადდით თქვენ და მეუბნებით: „დასტოვე ყოველივე, მე შენი ვარ!“ განა ეს უფლება არ არის? თქვენი სიტყვები გულწრფელი მეგონა, მეგონა, რომ ისინი მე ტანჯვით დავიმსახურე.

პარატოვი — ყველაფერი ეგ მშვენიერია, მაგრამ, მოდი, ამაზე ხვალ მოვილაპარაკოთ.

ლარისა — არა, დღესვე, ახლავე!

პარატოვი — თქვენ მოითხოვთ?

ლარისა — მოციხეობა. (ყავახანის კარებში გამოჩნდებიან კნურო-
ვი და ვოჟევატოვი).

პარატოვი — ინებეთ. გამიგონეთ, ლარისა დიმიტრიევნა!
დასაშვებია თქვენთვის უცაბედი რამ გატაცება?

ლარისა — დასაშვებია, შეიძლება მეც გამიტაცოს რამემ.

პარატოვი — არა, სწორად ვერ გამოვთქვი ჩემი აზრი;
დასაშვებია თქვენთვის, რომ ჯაჭვით ხელ-ფეხ შეზოპილი კაცი
რაიმემ ისე გაიტაცოს, რომ ყველაფერი დაივიწყოს, დაივიწყ-
ოს მისი დამჩაგვრული სინამდვილე და მისივე ბორკილები?

ლარისა — მერე რა! ძალიან კარგია თუ დაივიწყებს.

პარატოვი — ეს სულიერი მდგომარეობა ძალიან კარგია,
არ გედავებთ, მაგრამ ხანგრძლივი რომ არ არის! თავბრუ-
დამხვევი ვნებათა ლელვა უმალ გაივლის და რჩება მხოლოდ
ჯაჭვი და სალი გონება, რომელიც მოგვაგონებს, რომ ამ ჯაჭ-
ვის გაწყვეტა არ შეიძლება, რომ ის არ გაწყდება.

ლარისა — (ჩაუჩქრებულად). ის არ გაწყდება... (საჩქაროდ).
ცოლიანი ხართ?

პარატოვი — არა.

ლარისა — სხვა დამაბრკოლებელი ჯაჭვი არ არსებობს.
ვატაროთ ერთად ეგ ჯაჭვი, მაგ ტვირთს მეც თქვენთან ერ-
თად გავინაწილებ, ზედმეტ სიმძიმეს მე ვკისრულობ.

პარატოვი — მე დანიშნული ვარ.

ლარისა — აჰ!

პარატოვი — (ნიშნობის ბეჭედს აჩვენებს). აი ის ოქროს ჯაჭ-
ვი, რომლითაც მე შეზოპილი ვარ.

ლარისა — რათ იყავით მერე გაჩუმებული? უღმერთობაა,
უღმერთობა! (სკამზე დაეშვება).

პარატოვი — თქვენ განახეთ და განა შემედლო სხვა რამ
მომგონებოდა? თქვენ გხედავდით და სხვა ჩემთვის არაფერი
არ არსებობდა.

ლარისა — აბა შემიმხედეთ! (პარატოვი წებდავს). „თვა-
ლებში, როგორც ცაში, ნათელი სუფევს“... ჰა, ჰა, ჰა! (ის-
ტერიულად იცინის). გამშორდით! კმარა! ჩემს თავზე ახლა მე
ვიზრუნებ. (თავს ხელეზე დახრის. კნუროვი, ვოჟევატოვი და რობინზო-
ნი ყავახანის აივანზე გამოდიან).

გამოსვლა მე-8

პარატოვი, ლარისა, კნუროვი, ვოჟევატოვი და რო-
ბინზონი

პარატოვი — (ყავახანას უახლოვდება). რობინზონ, წადი,
ჩემი ეტლი მოძებნე, აქვია, ბულვართან. ლარისა დიმიტრიევ-
ნას შინ წაიყვან.

რობინზონი — ლა სერჟ! ის აქ არის, დამბაჩით დადის.

პარატოვი — ვინ ის?

რობინზონი — კარანდიშევი.

პარატოვი — მერე, მასთან რა მესაქმება?

რობინზონი — მომკლავს.

პარატოვი — მერე რა დიდი ბედენაა! აასრულე რასაც
გიბრძანებენ! უსიტკვოდ! მე ეგენი არ მიყვარს, რობინზონ.

რობინზონი — გეუბნები, დამინახავს თუ არა მასთან—
მომკლავს.

პარატოვი — მოგკლავს თუ არა, ეს ჯერ არ ვიცით,
მაგრამ ჩემს ბრძანებას ახლავე თუ არ აასრულებ, მე მოგკლავ,
მოგკლავ ნამდვილად. (შედის ყავახანაში).

რობინზონი — (მუშტს მოჟღერებს). ო, მტარვალეზო, ავა-
ხაკებო! ეს რა ხალხის ხელში ჩავყარდი! (გადის. ვოჟევატოვი ლა-
რისას მიუახლოვდება).

ლარისა — (შეხედავს ვოჟევატოვს). ვასია, ვილუპები!

ვოჟევატოვი — ლარისა დიმიტრიევნა, ჩემო მტრედო!
რა ვქნათ? ვერაფერს იზამ.

ლარისა — ვასია, ჩვენ ხომ ბავშვობიდანვე ვიცნობთ ერთ-
მანეთს, თითქმის ნათესავეები ვართ, რა ვქნა—მასწავლე!

ვოჟევატოვი — ლარისა დიმიტრიევნა, ხომ იცით რო-
გორ პატივს გცემთ, მოხარულიც ვიქნებოდი... სამწუხაროდ
არაფერი არ შემიძლია. ერწმუნეთ ჩემ სიტყვას!

ლარისა — განა რამეს ვთხოვლობ შენგან? გთხოვ მხო-
ლოდ შემიბრალო; ჩემთან ერთად იტირე მაინც!

ვოჟევატოვი — არ შემიძლია, არაფერი არ შემიძლია!

ლარისა — შენც ჯაჭვი გადევს?

ვოჟევატოვი — ბორკილები, ლარისა დიმიტრიევნა.

ლარისა — როგორი?

ვოჟევატოვი — პატრონანი ვაჭრის სიტყვა,

(ყავახანისკენ შეუხვევს).

კნუროვი — (ლარისას მიუახლოვდება). ლარისა დიმიტრიე-
ნა, მომისმინეთ და, რასაც გეტყვით, ნუ გეწყინებათ. იცო-
დეთ, აზრალაც არ მომდის თქვენი წყენინება. მხოლოდ სიკე-
თე და ბედნიერება მინდა თქვენთვის, ბედნიერება, რომლის
ღირსიც აუცილებლად ხართ. ჩემთან ერთად პარიზის გამო-
ფენაზე გამგზავრებას ხომ არ ინებებთ? (ლარისა უარის ნიშნად
თავს გაიქნვეს). თან სრულს უზრუნველყოფას მთელი სიცოცხ-
ლის განმავლობაში? (ლარისა დუმს). სირცხვილისა ნუ გეშინიათ,
გაკიცხვა თქვენგან შორს იქნება. არსებობს საზღვარი, რომ-
ლის იქით კიღვა-გაკიცხვა ვერ გადააბიჯებს; შე შემძლია
ისეთი დიდი ქონება და უზრუნველყოფა შემოგთავაზოთ, რომ
სხვისი ზნეობის უდიდესი მქირდავნიც იძულებულნი იქნებიან
გაჭუმდნენ და გაოცებისაგან პირდაღებულნი დარჩნენ. (ლარისა
თავს სხვა მხრისაკენ მიაბრუნებს). ერთი წუთითაც არ დავეჭირდე-
ბოდი ჩემი ხელი შემომეთავაზებინა, მაგრამ ცოლიანი ვარ.
(ლარისა დუმს). თქვენ ახლა ისე ხართ შეწუხებული, რომ ნება
არა მაქვს ავაჩქაროთ პასუხით. იფიქრეთ! თუ კეთილინე-
ბებთ და მიიღებთ ჩემს წინადადებას, შეშატყობინეთ, და
იმ წუთიდან გაეხდები მონა-მორჩილი თქვენი სურვილებისა,
ჟინიანობისაც, როგორი უცნაური და ძვირიც არ იყოს იგი.
შეუძლებელი ჩემთვის ამ ქვეყნად ცოტა რამ არის. (თავს მდაბ-
ლად აყრავს და შედის ყავახანაში).

გამოსვლა მ-9

ლარისა მარტო

ლარისა — წელან მოაჯირიდან ქვევით ვიცქირებოდი,
თავბრუ დამესხა და კინალამ გადავარდი. ჰოდა, რომ გადავ-
ვარდე, ამბობენ... სიკვდილი აუცილებელიაო! (ფიქრის შემდგმ).
რა კარგი იქნება, რომ გადავვარდე! არა, გადავარდნა რა
საჭიროა!.. მოაჯირთან უნდა დიდგე, იყურო ქვევით, თავბრუ
დაგეხვევა და თავისთავად გადავარდები... დიახ, ეს უფრო
კარგია... უფროდ, არც ტკივილი, ვერაფერს იგრძობ!
(მოაჯირს უახლოვდება, ქვევით იცქირება. დაიბრება, მოაჯირს ხელს
მაგრად ჩასჭიდებს, მერე ხარდაცემული უკან მოაწყდება). ვაი! ვაი!
რა საშინელება! (კინალამ წაიჭვა. ფანიატურის ხელით ჩაეჭიდება).

უჰ, რანაირად მეხვევა თავბრუ! ვვარდები, ვვარდები, ვაი!
(ფანიატურის მახლობლად მაგიდასთან ჯდება). ოჰ! არა... (ცრემლმო-
რეული). სიცოცხლის დაკარგვა არც ისე ადვილი ყოფილა,
როგორც მეგონა. აი, ძალა არ მყოფნის. ხედავ, რა უბე-
დური ვარ! მაგრამ ხომ არიან ისეთები, რომლებმაც თვისაც ეს
ძნელი არ არის. სჩანს, მათი სიცოცხლე სულ არ შეიძლება;
მათ არაფერი არ ხიზლავთ, არაფერი ესალბუნებათ, არა-
ფერი არ ენანებათ. ოჰ, რაებს ვამბობ!.. მეც ხომ არაფერი
მესალბუნება, ჩემი სიცოცხლეც ხომ არ შეიძლება, ხომ ზედ-
მეტია? მაშ, რატომ ვერ გადამიწყვეტია? რა მაკავებს ამ უფსკ-
რულის პირას? ხელს რა მიშლის? (ჩაფიქრდება). ახ, არა,
არა... კნუროვი არა... ფუფუნება, ბრწყინვალება... არა,
არა... შორს ვარ ცხოვრების ამოება-ფუსფუსისაგან.
(შეაფრთხობს). გარყვნილება... ოჰ, არა, არა... ჩანს, უნარი
არ შემწვევს რაიმე გადაწყვეიტო. ჩემს გულს უბადრუკი სი-
სუსტე დაუფლებია: ვიცოცხლო როგორმე, ოღონდ კი ვიცო-
ცხლო. ეს მაშინ, როცა არ შეიძლება სიცოცხლე და არც
არის იგი საჭირო. რა საცოდავი ვინმე ვარ, რა უბედური!
ოჰ, ახლა ვინმე რომ მომკლავდეს... რა კარგია სიკვდილი...
ვიდრე შენი თავის მიმართ სასაყვედურო არა გაქვს რა... ან
აჲდ გახდე და მოკვდე... დიახ, მგონი, აჲდ გაეხდები... რა
კუდად ვარ!.. კარგია იავადმყოფო დიდხანს, დამშვიდდე, ყვე-
ლას შეურიგდე, აპატიო და მოკვდე... ოჰ, რა კუდად ვარ,
როგორ მეხვევა თავბრუ! (თავს ხელებზე დააყრდნობს. გაშტერე-
ხული ხის შემოღიან რომინზონი და კარანდიშევი).

გამოსვლა მ-10

ლარისა, რომინზონი და კარანდიშევი

კარანდიშევი — თქვენ ამბობთ, რომ ნაბრძანები გაქვთ
სახლამდე მიაცილოთ იგი?

რომინზონი — დიახ, ეგრე მაქვს ნაბრძანები.

კარანდიშევი — და თქვენ ამბობთ, რომ მას შეურაცხ-
ყოფა მიაყენეს?

რომინზონი — მაგაზე მეტი, ან მაგაზე საწყენი რა უნდა
იყოს?

კარანდიშევი — თვითონ არის დამნაშავე: მისი საქციელი ღირსია სასჯელის. ვეუბნებოდი რა ხალხიც არიან ისინი, ბოლოს თვითონაც შეეძლო შეემჩნია განსხვავება ჩემსა და მათ შორის. დიახ, თვითონ არის დამნაშავე, მაგრამ მისი განსჯის ნება, ჩემს გარდა, არავის არა აქვს, მით უმეტეს შეურაცხყოფისა! ჩემი საქმეა ვაპატიებ თუ არა, მაგრამ მის დამცველად კი მოვალე ვარ რომ გამოვიდე. მას არც ძმა ჰყავს, არც მახლობლები, ერთადერთი მე ვყავარ და მხოლოდ მე ვარ მოვალე გამოვესარჩლო, დავსაჯო მისი შეურაცხყოფელი. სად არის ახლა?

რობინზონი — აქ იყო. აგერ!

კარანდიშევი — ჩვენს ახსნა-განმარტებას გარეშე პირი არ უნდა ესწრებოდეს, თქვენ ზედმეტი ხართ, მარტო დაგეტოვებ!

რობინზონი — უდიდესი სიამოვნებით, მაშ გადავცემ, რომ ლარისა დამიტრიენა თქვენ ჩაგაბარეთ. მაქვს პატივი გამოგეტხოვოთ. (შედის ყავასანაში. კარანდიშევი მიუახლოვდება მაგიდას და ლარისას პირდაპირ დაჯდება).

გამოსვლა მ-11

ლარისა და კარანდიშევი

ლარისა — (თავს მაღლა ასწევს). რომ იცოდეთ, როგორ მეზიზღებით. აქ რისთვისა ხართ?

კარანდიშევი — მაშ სად უნდა ვიყო?

ლარისა — ეგ მე არ ვიცი! სადაც გნებავდეთ იქ იყავით, ოღონდ იქ არა, სადაც მე ვარ.

კარანდიშევი — სცდებით. მე მუდამ თქვენთან უნდა ვიყო, რომ ვაგიფრთხილდეთ. ახლა აქ იმიტომ ვარ, რომ შური ვიძიო თქვენი შეურაცხყოფისათვის.

ლარისა — ყველაზე მძიმე შეურაცხყოფა ჩემთვის თქვენი მფარველობაა; არავისგან არავითარი სხვა შეურაცხყოფა მე არ მივიღია.

კარანდიშევი — თქვენ მეტისმეტად გულკეთილი ბრძანდებით, კნუროვი და ვოჟევატოვი თქვენს გამო წილს ყრიან — თუ ვის ერგებით, „ორიოლს“ და „რეშოტკას“ თამაშობენ და

განა ეს შეურაცხყოფა არ არის? რა მომხიბლავი, რა მშვენიერი ნაცნობებია! რა დიდი პატივისმცემელი არიან თქვენი! ისინი თქვენ როგორც მანდილოსანს, როგორც ადამიანს როდი გიკეპრენ, — რადგან ადამიანი თავის ზედს თვითონვე განაგებს, ისინი თქვენ როგორც ნივთს ისე გიკეპრიან. და თუ თქვენ მართლა ნივთი ხართ, — მაშინ სხვა საქმეა. რა თქმა უნდა, ნივთი იმას ეკუთვნის ვინც ის მოიგო, ნივთს ნაწყენიც რომ იყოს არ შეუძლია.

ლარისა — (დრამა შეურაცხყოფილი). ნივთი... დიახ, ნივთი! ისინი მართალნი არიან, მე ნივთი ვარ და არა ადამიანი. ახლა, მხოლოდ ახლა დაგრწმუნდი ამაში, მე გამოვცადე ჩემი თავი... მე ნივთი ვარ! (მგზნებარედ). ჩემი საკარდისი სიტყვა ბოლოს ნაპოვნია, თქვენ იპოვეთ იგი. წადით! გთხოვთ დამტოვოთ!

კარანდიშევი — დაგტოვოთ? როგორ უნდა დაგტოვოთ, ვისთან დაგტოვოთ?

ლარისა — ყოველ ნივთს პატრონი ჰყავს და მეც ჩემ პატრონთან წავალ.

კარანდიშევი — მე წაგიყვანთ, მე ვარ თქვენი პატრონი! (ხელში ხელს სტაცებს).

ლარისა — (ხელსა ჰკრავს). ო, არა! ყოველ ნივთს თავისი ფასი აქვს... ჰა, ჰა, ჰა... ძვირად, მეტად ძვირად ვღირვარ თქვენთვის!

კარანდიშევი — რას ამბობთ, განა შემეძლო ოდესმე წარმომედგინა, რომ თქვენ ასეთ ურცხვ სიტყვებს იტყოდით?

ლარისა — (ცრემლზორავული). თუ აუცილებელია, რომ ნივთი იყო, მაშინ ერთადერთი ნუგეში ის არის, — იყო ძვირი, ძალიან ძვირი. აღმომიჩინეთ უკანასკნელი დახმარება, წადით, კნუროვი აქ გამოგზავნეთ.

კარანდიშევი — რას ამბობთ, რას ამბობთ, გონს მოდიო!

ლარისა — მაშ, მე თვითონ წავალ.

კარანდიშევი — ლარისა დამიტრიენა, შესდექით! მიპატიებია, მიპატიებია სუყველაფერი!

ლარისა — (მწარე ღიმილით). გიპატიებიათ? მადლობელი ვარ. მაგრამ საქმე ეს არის, რომ მე ვერ მიპატიებია ჩემი თავისთვის, ვერ მიპატიებია ჩემი თავისთვის ის რომ ბედი ისეთ არარაობას დაეუკავშირე როგორც თქვენა ხართ.

კარანდიშევი — წავიდეთ, წავიდეთ ამ ქალაქიდან, ყველაფრის თანახმა ვარ.

ლარისა — გვიანდა არის. გთხოვდით სჩქაროდ წაგვეყვანეთ აქედან, ბოშათა გუნდიდან, — თქვენ ეს ვერ შესძელით; ჩანს ცხოვრებაც და სიკვდილიც ბოშათა გუნდში მიწერია.

კარანდიშევი — გემუდარებით.. გამაბედნიერეთ!

ლარისა — გვიანდაა! ახლა ჩემ თვალწინ ოქრო აბრკევიალდა, ბრილიანტები აკიაუდნენ.

კარანდიშევი — მე მზად ვარ ყოველგვარი მსხვერპლი გავილო, მზად ვარ თქვენი გულისთვის ყოველგვარი დამცირება გადავიტანო.

ლარისა — (ზიზღით). გასწით, გამშორდით, თქვენ მეტად წვრილმანი და თან არარაობა ხართ ჩემთვის!

კარანდიშევი — მიიხარით, რით შემოძლია დავიმსახურო თქვენი სიყვარული? (მუხლებზე დაეცემა). მე თქვენ მიყვარხართ, მიყვარხართ!

ლარისა — სტყუით! მე სიყვარულს ვეძებდი და ვერ ვიპოვე. მე მიყურებდნენ და მიყურებენ როგორც გასართობს. არასოდეს არავინ არ ცდილა, რომ ჩემს სულში ერთხელ მაინც ჩაეხედა, ვერავისგან ვერ ვიგრძენი თანაგრძნობა; არასოდეს ტბილი, გულითადი სიტყვა არ გამიგონია და ამნაირი ცხოვრება ხომ ცივია! მე დამნაშავე როდის ვარ, მე ვეძებდი სიყვარულს და ვერ ვიპოვე... იგი ამ ქვეყნად არ არსებობს... მისი ძებნაც მეტია. და თუ სიყვარული ვერ ვიპოვე, მაშინ ოქროს მოედებნი. გასწით, გამშორდით, მე თქვენი ვერ ვიქნები.

კარანდიშევი — (ადგება). ო, არ ინანოთ! (ჩაიყთუს ხელს ჯიბეში). თქვენ ჩემი უნდა იყოთ!

ლარისა — ვისიც არ უნდა ვიყო, ოღონდ თქვენი არა!

კარანდიშევი — (ცხარედ). ჩემი არა?

ლარისა — არასოდეს!

კარანდიშევი — მაშ, ნურც ნურავის ერგები! (გსვრის დაშინება).

ლარისა — (ხელს გულზე იტაცებს). აჰ, მადლობელი ვარ! (სკანზე დაეშვება).

კარანდიშევი — ეს რა ვქენი, რა... უჰ, უგუნურო! (დამბაჩა ხელიდან დაუვარდება).

ლარისა — (ნახად). ჩემო კარგო, რომ იცოდე რა სიკეთე მოვიცი, დამბაჩა აქეთ, აქ დასდე მაგიდაზე! ეს მე თვითონ, თვითონ... აჰ, როგორი სიკეთეა! (დამბაჩას აიღებს და მაგიდაზე დასდებს. ყვებანიდან გამოდინა: პარატოვი, კანუროვი, ვოდეკატოვი, როზინი, გერილა და ივანე).

გამოსვლა მე-12

ლარისა, კარანდიშევი, პარატოვი, კანუროვი, ვოდეკატოვი, როზინი, გერილა და ივანე

ყველა — რა იყო? რა ამბავია?

ლარისა — მე თვითონ.. არავინ არ არის დამნაშავე, არა. ცინ... მე თვითონ.. (სცენის გარეთ ბოშათა გუნდი სიმღერას იწყებს).

პარატოვი — უბრძანეთ გააჩუმონ! გააჩუმონ!

ლარისა — (თანდათან დასუსტებული ხმით). არა, არა, რისთვის? დეე, იზიარულონ, ვისაც ემხიარულება... არ მინდა ცინმეს ხელი შევეშალო! იცოცხლეთ, იცოცხლეთ ყველამ! თქვენთვის საქიროა სიციცხლე, ჩემთვის კი სიკვდილი იყო საქირო. მე არავის არ ვუჩივი, არავის არ ვუჯავრდები... ყველანის კარგი ხართ... თქვენ ყველა... ყველა მიყვარხართ... (ხელით ჰაეროვან კოცნას უგზავნის ყველას. ბოშათა ხმამაღალი სიმღერა).